

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

Slovesnosti v Beogradu ob petnaisti obletnici njegove osvoboditve

Beograd, 20. okt. Današnji dan smo Jugoslavlani pred petnajstimi leti doživljali v okupiranih mestih, na osvobodjenem ozemlju, v partizanih, jeda in taboriških, z nepopisnim veseljem in navdušenjem, ki je vplivalo nove moči za boj do končne zmage. Beograd ga je dočkal v jesenskem soncu, cvetju in igrivem vetru, ki je lahko blažil dinamični utrip nepremagljive metropole. Kjer so bile tistega nepozabnega dne razvaline, kjer so poklele grane in so se prestradani Beograščani v ponošnih oblekah borili za svobodo svojega mesta, je danes kipel življenje sodobnega velenista, ki z dneva v dan raste in zalija svojo podobo. Tako današnje slavlje ni bilo le obujanje spominov, bilo je obletnica dneva, ki je sprostito neuničljivo življenje

Hrnčević novi sekretar ZIS za pravosodje

Beograd, 20. okt. (Tanjug) Zvezni izvršni svet je imenoval člana ZIS dr. Josipa Hrncevića za sekretarja ZIS za pravosodje. Dosedanji sekretar za pravosodje Nikola Srzentić prevzame druge posle.

malone milijonskega glavnega mesta jugoslovanskih narodov. Hkrati je bil današnji dan nova zahvala vsem, ki so dali svoja življenja za današnje radost po parkih in bulvarjih, za nove ulice in svetle domove, za nova naselja in industrijo in še posebej za nove družbene odnose in njih široke perspektive.

Davi so odkrili doprni kip Moše Pijada na Grobnici herojev in položili vence. Spominu padlih so se oddolžili tudi na pokopališču ustrelenih rodoljubov v Jajincih in na pokopališču osvoboditeljev Beograda. Na to pokopališče, kjer je pokopanih 2953 jugoslovanskih borcev in 961 borcev Rdeče armade, je včeraj prineslo cvetje nad 10.000 Beograščanov, v imenu LO Beograda pa se je spominu padlih oddolžil predsednik Djurica Jojkić v spremstvu javnih in kulturnih delavcev našega glavnega mesta ter predstavnikov armade. Spominu osvoboditve Beograda se je oddolžil tudi sovjetski poslanik Ivan Zamčevski z osebjem ambasade, v imenu Rdeče armade pa podpolkovnik Lav Sibarkov. Veneč JLA je položil generalni polkovnik Srečko Manola.

Današnja osrednja svečanost je bila otvoritev spominskega grobišča na novem pokopališču v Rooseveltovi ulici. Tu leže ostanki 1087 rodoljubov, ki so padli v času NOB. Slovesnosti so se udeležili Aleksander Ranković, Petar Stambolić, Jovan Veselinov, Velimir Stojnić, Mihajlo Svabić, Spasenja Babović, Djurica Jojkić, družine padlih, predstavniki JLA in tisoči Beograščani.

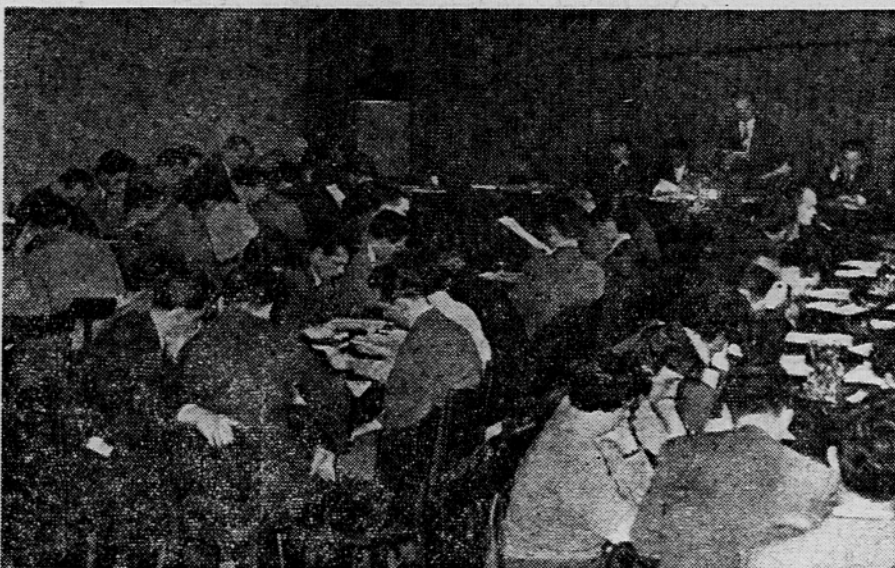
Zbrani množici je spregovoril podpredsednik Ljudske skupštine Srbije Vojka Leković. — Med grobovi so bili na častni straži pionirji in mladinci s šopki svečeka cvetja. Potem so na grobove položili vence v imenu CK Zveze komunistov Jugoslavije Aleksander Ranković, Spasenja Babović in Mića Zorić. Venci so bili položeni tudi v imenu CK Zveze komunistov Srbije, Ljudske skupštine Srbije, Centralnega odbora Zveze borcev, v imenu JLA pa ga je položil general Veljko Kovačević. Beograščani so nato zasuli grobove padlih z jesenskim cvetjem. Častna četa pa je izstrelila salve padlim v spomin.

Opoldne je Djurica Jojkić podelil tradicionalne oktobrske

nagrade, ki jih je namenil beograjski ljudski odbor kakor vsako leto na današnji dan zaslužnim znanstvenikom in umetnikom.

V popoldanskih urah so dobili Beograščani na Zvezdari novo veleblagovnico, tretjo po velikosti v našem glavnem mestu. V njenem okviru je petnajst prodajal, med njimi tudi ena s samopostrežbo.

Zvečer so na Trgu Marxa in Engelsa odprli novo 45 metrov dolgo fontano, ki je s svojimi visokimi vodometi v različnih podobah in barvah privabila tisoče in tisoče ljudi.

Z večeršnjega VI. plenuma CK Ljudske mladine Slovenije v Klubu ljudskih postancev

VI. PLENUM CENTRALNEGA KOMITEJA LJUDSKE MLADINE SLOVENIJE

Idejna vzgoja šolske mladine

Razprava o vlogi Ljudske mladine pri nadaljnjem uveljavljanju šolske reforme — Za novega predsednika CK LMS je bil izvoljen dosedanjí sekretar CK LMS Stane Kranjc

LJUBLJANA, 20. okt. Danes dopoldne je bil v Klubu ljudskih poslancev v Ljubljani VI. plenum CK LMS. — Udeležili so se ga tudi sekretar GO SZDL France Kimovec-Ziga, sekretar Sveta za šolstvo LRS Ludvik Gabrovšek, člana Predsedstva CK LMJ Pero Djetelić in Milorad Kučić, tajnik Republiškega odbora sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev Slovenije Srečko Božnar, članica Tajništva GO Zveze ženskih društev Slovenije Ziva Beltram in direktor Zavoda za napredek šolstva LRS Vladimir Cvetko.

Po razpravi o vlogi Ljudske mladine pri nadaljnjem uveljavljanju šolske reforme, o kateri je obširneje govoril Boris Lipužič, se izvolili za predsednika CK LMS dosedanjí sekretarja CK LMS Staneta Kranjca. Dosedanji predsednik Tone Kropušek je prevzel nove dolžnosti. Za sekretarja CK LMS je bil izvoljen predsednik OK LMS Ljubljana Tone Preložnik. Ker je 8 članov Centralnega komiteja zaprosilo za razrešitev, so sprejeli v CK 8 novih članov. Na današnjem zasedanju so izvolili tudi nekaj novih članov Predsedstva.

Udeleženci zasedanja so imeli popoldne razgovor s članom Izvršnega sveta LRS Tonetom Boletom o perečih gospodarskih problemih in nalogah političnih organizacij.

Pri uveljavljanju šolske reforme dobiva Ljudska mladina vedno pomembnejše, bistveno nove naloge, je bilo poudarjeno na plenumu CK LMS. Pogoji pa so dokaj spremenjeni. Oblikuje jih vsebinska in organizacijska preobrazba življenja in dela v naših šolah. Šolstvo ni več državna ustanova, ločena od družbenega dogajanja, marveč postaja družbena ustanova, ki je po svoji idejni vsebini socialistična in vedno tesneje povezana z življenjem v svojem okolju. Šola ne dobiva sodobne vsebine samo s predmetnimi in učnimi načrti, ki

temeljijo na sodobnih znanstvenih dognanjih ter na marksističnih pedagoških idejnih temeljih, marveč tudi z najrazličnejšimi oblikami vključevanja šolske mladine v družbeno življenje in samoupravljanje. Te dejavnosti, ki se izpopolnjujejo z rednim šolskim načrtom, prav tako idejno in izobraženo oblikujejo mladega človeka v celovitejšo, ustvarjalno osebnost, kakršno terja naš čas.

Ena izmed temeljnih vzgojnih nalog LMS na šolah je prav gotovo v tem, da doseže pri učencih pravilno vrednotenje današnje šole. Reformirana šola ni in ne more biti popustljiva, marveč postavlja vedno večje zahteve. Aktivni LMS se bodo morali boriti za kvalitativno znanje, da si bodo tako pridobili tudi večjo moralno pravo

vico za kritiko zastarelih metod učno-vzgojnega dela, nesodobnih, nemarksističnih razlag učne snovi. Aktivni LMS morajo na šolah razvijati, krečiti in idejno usmerjati oblike, ki jih poraja družbeno samoupravljanje v našem demokratičnem mehanizmu. Dati morajo predvsem najpomembnejši prispevek k oblikovanju življenja v šolah, k vsakodnevnemu idejno-politični aktivnosti v razredih, kjer naj se v praksi uveljavljajo elementi socialistične šole, so poudarili na plenumu CK LMS. Seveda pa je pri tem pogoj, da je aktivna temeljna enota organizacije LMS na šoli. Na sestankih naj obravnavajo člani LMS konkretne politične in druge probleme, ki se pojavljajo v življenju organizacije v razredu in v šoli.

k-b

Koča Popović na Kubi

Državni sekretar za zunanje zadeve se bo sestal s premierom Castrom, zunanjim ministrom Paulom Roo in drugimi kubanskimi voditelji

HAVANA, 20. okt. (Tanjug). Državni sekretar za zunanje zadeve Jugoslavije Koča Popović je včeraj skupaj s stalnim jugoslovanskim predstavnikom v OZN veleposlanikom Dobrovojem Vidičem prisel na prijateljski uradni obisk na Kubo. Na obisk ga je povabila kubanska vlada.

Na letališču v Havani je Kočo Popovića sprejel in pri srčno pozdravil kubanski zunanji minister dr. Raul Roa z višjimi funkcionarji kubanskega zunanjega ministrstva. Naš državni sekretar je skupaj z Dobrovojem Vidičem obiskal predsednika republike Kube Oswalda Dorticosa in se z njim dlje časa prijateljsko razgovarjal. Razgovora se je udeležil tudi kubanski zunanji minister Roa.

Državni sekretar Koča Popović bo imel razgovore s predsednikom kubanske vlade

Fidelom Castrom, zun. ministrom dr. Raulom Roo in z drugimi državnimi in političnimi voditelji Kube. Razgovori se bodo nanašali na vrsto vprašanj s področja jugoslovansko-kubanskih odnosov kot tudi v zvezi s splošnim mednarodnim položajem.

V DANAŠNJI ŠTEVILKI

- Str. 2 — Ureditev delovnega razmerja gospodinjstskih pomočnic
- Str. 3 — Prizadevanja za napredek obrti
- Predplačila za stanovanje
- Str. 5 — Realistične besede iz Innsbrucka
- Str. 6 — Gradnje motelov v Sloveniji
- Ribiški kotiček
- Str. 7 — Premiera v ljubljanski Drami
- Str. 8 — Premalo ekonom loncev

VREME

Stanje 20. oktobra: Nad zahodnim Sredozemjem se zadržuje področje nizkega zračnega pritiska. Frontalne motnje zajemajo Alpe, vendar se ne pomikajo več bistveno proti vzhodu. Zaradi tega ima Padška nižina padavine, naši kraji pa so še vedno v območju visokega zračnega pritiska.

Napoved za sredo: V zahodni Sloveniji zmerno oblačno, v vzhodnih krajih delno oblačno vreme. Temperature ponoči okoli 5, v Prigorju 12, najvišje dnevne do 19 stopin C.

Med večeršnjimi slovesnostmi na spominskem grobišču borcev, padlih v okupiranem Beogradu

Delegacija lige za mir odpotovala v Moskvo

Beograd, 20. okt. (Tanjug). — Danes je odpotovala v Moskvo delegacija jugoslovanske Lige za mir, neodvisnost in enakopravnost narodov. Vodi jo zvezni ljudski poslanec in član zveznega odbora SZDLJ Cvijetin Mijatović.

V Zagrebu bo kongres Zveze mednarodnih velesojmov

Zagreb, 20. okt. (Tanjug). V Zagrebu bo od 21. do 23. oktobra 26. kongres Zveze mednarodnih velesojmov, na katerem bodo predstavniki 50 mednarodnih velesojmov iz 22 dežel razpravljali o velesojmih kot važnem instrumentu za razvijanje mednarodnega gospodarskega sodelovanja. Posvetovali se bodo tudi o tem, kako bi ustvarili ugodnejše pogoje za delo velesojmov.

O vlogi mednarodnih velesojmov v zvezi z gospodarsko ekspanzijo bodo govorili predstavniki več mednarodnih velesojmov. Razen tega bodo razpravljali o sprejemu novih članov, o vsleditvi kolektivne velesojmov v letu 1960 in o sodelovanju Zveze velesojmov z drugimi mednarodnimi organizacijami.

Avtomatizacija v boju s tehnično zaostalostjo

V Ljubljani se je začelo prvo jugoslovansko posvetovanje o sestavnih delih elektronskih naprav

LJUBLJANA, 20. okt. V okviru sejma »Sodobna elektronika« se je danes začelo v Festivalni dvorani prvo jugoslovansko posvetovanje o sestavnih delih elektronskih naprav. V imenu Elektrotehniškega društva Slovenije, ki je skupaj z Jugoslovanskim komitejem za elektriko, avtomatizacijo in nuklearno tehniko organiziralo to posvetovanje, je predsednik tega društva France Dobnikar pozdravil predstavnike delovnih kolektivov ter strokovne sodelavce institutov in fakultet, še posebej pa predsednika Zvezne industrijske zbornice Nikola Djuverovića, zveznega podsekretarja za industrijo Ivica Gredića ter člana Izvršnega sveta LS LRS Toneta Boleta in Viktorja Kotnika. Potem je posvetovanje pozdravil v imenu Zvezne industrijske zbornice še njen predsednik Nikola Djuverović.

V obsežnih izvajanjih je tovarni Djuverović zajel problematiko, ki je neločljivo povezana z uporabo sodobne tehnike, elektrike in avtomatizacije. Za nami je čas, je dejal, ko se je bilo treba boriti proti teoriji, da nam niso potrebni visokoproduktivni stroji, češ da imamo dovolj cenene delovne sile. Danes ni treba še dokazovati, da postaja uporaba elektrike in

avtomatizacija nujna, če hočemo, da bo naša industrija visokoproduktivna in rentabilna in da bo lahko tekmovala v kvaliteti in ceni. Opozoril pa je, da pri novih vlaganjih sredstev še vedno prevladuje orientacija na klasično tehniko, kar je pripisati stari obrtniški miselnosti in nepoznavanju sodobne tehnike pri tistih, ki investirajo. V tej zvezi se čuti tudi pomanjkanje specializiranih birojev, projektantskih organizacij in podobnih ustanov, ki bi zbirale domača in tuja izkustva in bi se po naročilu podjetij ukvarjale s problemi sodobne organizacije in napredne tehnike s posebnim ozir na produktivnost. Tudi znanstveno raziskovalno delo je premalo povezano z gospodarstvom, v zavesti kolektivov pa bi morali utrditi spoznanje, da je od tega odvisen tudi njihov uspeh. Zelo občutno pomanjkanje strokovnih kadrov, ne samo inženirjev in tehnikov, marveč

tudi specializiranih delavcev hkrati narekuje nove, predvsem širše oblike šolanja poleg že obstoječih oblik.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Razgovori v Montevideu

Delegacija ZSJ, ki jo vodi Svetozar Vukmanović, se je udeležila kongresu čilске socialistične stranke in imela več sestankov z voditelji stranke

MONTEVIDEO, 20. okt. (Tanjug). — Član predsedstva zveznega odbora Socialistične zveze Jugoslavije in predsednik centralnega sveta ZSJ Svetozar Vukmanović, vodja delegacije jugoslovanskih sindikatov, ki se je udeležila kongresa čilске socialistične stranke, je imel po kongresu več sestankov z novimi voditelji stranke. Med drugim se je sestal z generalnim sekretarjem stranke Salomonom Corbalanom, senatorjem Ampuermom in socialističnim kandidatom na zadnjih predsedniških volitvah senatorjem Aliendeom.

Razen tega so imeli vsi tuji gostje, ki so prisostvovali kongresu — iz Argentine, Brazilije, Peruja in Venezuele — sestanke za okroglo mizo.

Na sestanku s člani vodstva fronte narodne akcije, ki sta se ga med drugimi udeležila generalni sekretar KP Čila Luis Corvalan in predsednik stranke dela Castro Balfazar, je bilo govora o družbeni ureditvi, gospodarski politiki in mednarodnem položaju Jugoslavije. Razgovori so prav tako pomenili plodno izmenjavo mnenj o perečih mednarodnih problemih in so bili koristni za seznanitev z raz-

vojem v Latinski Ameriki. Razvila se je razprava o medsebojnem sodelovanju Jugoslavije z naprednimi gibanji na tej celini.

Svetozar Vukmanović je bil tudi gost na večerjeh pri jugoslovanskih izseljencih v Valparaisu in Santiagu. Zadnje dni obiska v Čilu je bil v inštitutu za ekonomijo univerze v Santiagu, kjer je imel razgovor o gospodarskih problemih.

V intervjuju za čilski dnevnik »Ultima ora« in tednik »Echillila« je Svetozar Vukmanović izrazil zadovoljstvo zaradi udeležbe na kongresu so-

cialistične stranke Čila ter je govoril o svojih vtisih o dinamčnosti in težnji čilskih socialistov po neodvisni politiki.

Svetozar Vukmanović je bil po obisku v Čilu v soboto in nedeljo v Buenos Airesu, kjer je imel v centralnem odboru socialistične stranke Argentine daljši razgovor s člani centralnega vodstva. Predstavniki socialistične stranke so pokazali veliko zanimanje za kmetijsko politiko, samoupravljanje, planiranje in politiko cen in zaslužkov v Jugoslaviji. CK socialistične stranke Argentine je v soboto priredil Svetozaru Vukmanoviću večerjo.

Med obiskom v Čilu je imela delegacija jugoslovanskih sindikatov razgovor s člani vodstva enotne sindikalne centralne delavcev in vodstev sindikatov železničarjev in učiteljev. Podpisana je bila skupna deklaracija o bodočem sodelovanju.

Wahoverski turnir kandidatur za svetovno prvenstvo

REZULTATI PREKINJENH PARTIJ XXII. IN XXIII. KOLA:

FISCHER : KERES
OLAFSSON : PETROSJAN
GLIGORIĆ : BENKÖ
GLIGORIĆ : TALJ

0 : 1
remi
remi
0 : 1

RAZGOVOR S TAJNIKOM REPUBLISKE OBRTNE ZBORNICE DANILOM BRAČIČEM

Prizadevanja za napredek obrti

Samo 11 uslužnostnih obrtnih servisov pri stanovanjskih skupnostih v prvem polletju — prepočasno črpanje investicij

Ob sestavljanju letošnjih družbenih načrtov naših občin se je zelo poudarjalo, da je treba bolj upoštevati potrebe obrtništva. Ker so za nami že tri četrtine leta, smo se za rezultate letošnjih prizadevanj v obrti pozanimali pri tajniku republiške obrtne zbornice tov. Danilu Bračiču, ki nam je odgovoril na naslednja vprašanja:

VPRASANJE: Ali odseva v letošnjih občinskih družbenih načrtih kaj večja skrb za obrt in kako se sedaj zadovoljuje potrebe obrtnikov po obrtnih uslugah v Sloveniji. Koliko so glede tega napredovale stanovanjske skupnosti, ki imajo v svojem programu tudi ustanavljanje obrtnih servisnih obratov?

ODGOVOR: Vsekakor moramo ugotoviti, da si je za-

dinarjev pogodb za opremo uslužnostne obrtne dejavnosti. V Sloveniji je 108 obrtnih servisnih obratov in reparaturnih delavnic pri stanovanjskih skupnostih. V tem številu pa je vključenih tudi 11 servisov, ki so bili ustanovljeni v prvi polovici letošnjega leta. S pri-skrbo te opreme se bo število letos gotovo potrojilo. Vzlic

23 milijard vrednosti družbene bruto produkta. To nam zagotavlja, da bomo dosegli planirani družbeni bruto produkt za leto 1961 že letos.

Drugeče pa je z investicijskimi v obrti. Perspektivni gospodarski načrt za razvoj obrti v naši republiki je dolečil 10,5 milijarde. V dve in pol letnem uresničevanju naloga smo dosegli doslej približno tri milijarde investicij, torej komaj 30 odstotkov. Vzrok za to je v prejemnih sredstvih pri občinskih ljudskih odborih in v prejemnih spon-sobnosti obrtnih gospodarskih organizacij za najemanje kred-itov.

Perspektivni načrt za razvoj obrti v LRS določa, da se bo storilnost v obrti povečala vsako leto.

V letošnjem prvem polletju je bilo zaposlenih v družbeni obrti 30.300 ljudi. V pol leta ustvarjeni bruto produkt znaša 23 milijard, kar pomeni na zaposlenega 1.541.000 din vrednosti proizvodnje. Torej se je povečala vrednost proizvodnje na enega zaposlenega nasproti letu 1958 za 18 odstotkov. Če upoštevamo zvišanje cen, vidimo, da se je storilnost povečala za 5 odstotkov.

Plačevanje po učinku vsekakor zelo ugodno vpliva na proizvodnost. Naša prihodnja naloga bo izdelati tak sistem nagrajevanja, pri katerem se bo popolnoma uveljavila enota proizvoda. V naši republiki dela zdaj približno 80 odstotkov obrtnih delavcev po učinku. To je pomemben uspeh dela vseh naših družbenih organov, zbornic, sindikata, občin, delavskih svetov, upravnih odborov in seveda delovnih kolektivov.

VPRASANJE: Zanimajo nas tudi, kako poteka akcija za združevanje sredstev za gradnjo stanovanj obrtnih delavcev?

ODGOVOR: V obrtništvu je še vedno precejšnja fluktuacija zaposlenih. Vzrok za to je tudi ekonomska nesposobnost obrtnih podjetij, da bi svojim ljudem vsaj deloma omilila stanovanjske potrebe. Zato je težavno dobiti v obrt sposobne ljudi. Začeli smo si prizadevati za to, da bi mogla tudi obrt vsaj kolikor koli zagotavljati svojim ljudem stanovanja. Z veseljem lahko ugotovimo, da se je prizadevanje premaknilo z mrtve točke. V Ljubljani je zaposlenih v družbeni obrti 271 stanovanjskih interesov.

Podjetja so dala 36 milijonov din, delavci pa 8 milijonov za najetje kredita.

V koprskem okraju so rezervirale obrtne gospodarske organizacije 20 odstotkov svojih skladov za stanovanja, na razpolago pa imajo že 24 milijonov din za najem kredita.

V Celju so ustanovili posebni gradbeni odbor, ki bo vodil gradnje. Ima že 40 milijonov za graditev 20 stanovanjskega bloka. Tako organizacijo stanovanjske graditve za obrtne delavce pa bo izvedla Okrajna obrtna zbornica in Celju tudi v drugih večjih občinah svojega območja.

Takih pralnic kot sta jo ustanovili stanovanjski skupnosti »Trg revolucije« ter »Ivan Cankar« in »Gradišče« na Rimski cesti v Ljubljani je še vedno premalo. Toda z novimi, na zagrebškem velesej-mu kupljenimi stroji bo kmalu teh servisnih obratov več, zlasti pralnic, šivalnic in kemičnih čistilnic

Bralci nam pišejo

Kaj pa čistilne naprave?

V »DELU« je bil 10. oktobra objavljen članek »Letos ena milijarda — leta 1963 štiri milijarde«, v katerem pisec govori o rekonstrukciji tovarne »Celuloza« v Goricanah.

Škoda, da v tistem delu članka, ki se nanaša na nujnost rekonstrukcije in povečanje obrata, niti z besedico ni omenjena pereča potreba po zgraditvi čistilnih naprav v tej tovarni. Poudariti je treba, da »Celuloza« v Goricanah že pri sedanjem obratovanju s svojimi odpadki močno vpliva na čistočo Save, s povečanjem obrata pa bo vpliv njenih odpadnih voda še mnogo večji, če ne bodo hkrati z rekonstrukcijo zgrajene tudi ustrezne čistilne naprave. Obiskovalci Save so dan za dnem pričali reč-kasto-rjavi peneči se vodi, ki vsebuje odpadne snovi te tovarne, zlasti pa znatne količine tanina, kar zelo negativno vpliva na vodni živelj, ki se pred tako vodo umika v spodnji del Save in v stranske pri-toke. Odpadne vode iz Gorican uničujejo v veliki meri tudi ribjo hrano, oziroma zavirajo njen razvoj. Zato stalež rib v Savi vidno peša, o čemer najbolj zgovorno pričajo ribogojne in ribolovne statistike zadnjih let.

Končno ne gre tu samo za vedno večje ogrožanje ribje populacije. Sava je v neposredni bližini našega glavnega mesta, zato se zlasti v poletni vročini v njej ohlaja nešteto prebivalcev Ljubljane. Tako onesna-žena Sava pa ogroža tudi njihovo zdravje, saj so bili že doslej primeri, da so posamezniki dobili razna vnetja in kožne izpuščaje. Zaradi tega prebivalstvo in ljubiteljem narave ni vseeno, kakšna je Sava.

Verjetno je z rekonstrukcijo tovarne predvidena tudi zgraditev čistilnih naprav, saj Zakon o vodah LRS med drugim določa, da morajo biti pri vseh novogradnjah in rekonstrukcijah obratov zgrajene tudi čistilne naprave za čiščenje odpadnih vod, vendar menimo, da je prav, če se o tem seznaniti tudi jav-nost, ki je nedvomno na tem močno zainteresirana.

Franc Verce

čela naša družba vneto prizadevati, da bi pospešili razvoj obrti, da bi bila obrt kar naj-bolj sposobna zadovoljevati potrebe po uslugah, ki jih potrebuje naš državljani čedalje več. Občine v Sloveniji so v svojih družbenih načrtih namenile 382 milijonov za obrt. V prvem polletju leta 1959 pa so porabili teh sredstev le 27 odstotkov, torej 105 milijonov. To je vsekakor razumljivo, ker porabljajo sredstva za nove gradnje in nakup opre-me, predvsem iz uvoza šele v drugi polovici leta.

Razen teh sredstev pa so obrtne organizacije namenile za razvoj obrti iz lastnih skladov 654 milijonov, od tega so porabile do 30. junija okoli 400 milijonov.

Realizirana investicijska sredstva okrajsov so znašala do 30. junija letos 58 milijonov, planiranih pa je bilo 130 milijonov. Amortizacija v obrti znaša približno 500 milijonov. Torej imajo obrt letos na razpolago eno milijardo 600 milijonov din.

Uslužnostna obrt še ni taka, da bi mogla zadostiti potrebam državljanov. Ni se še utrdila miselnost, da morajo občine bolj skrbeti za ustanavljanje takih delavnic. Šele z zagrebškim velesejmom, kjer je bilo mogoče kupiti opremo za obrtne delavnice, nam je uspelo pridobiti občine za to — vsaj v večjih industrijskih središ-čih Slovenije — da so dale še dodatna sredstva za obrt. Naše občine so se usmerile pred-vsem na nakup opreme za ser-visne delavnice pri stanovanjskih skupnostih, predvsem pa na pralnice, kemične čistilnice in likalnice. To pa že pomeni ustvarjanje zmogljivosti za po-glavitne potrebe po obrtnih uslugah, ki jih potrebuje naš državljani. Seveda pa je še da-leč od tega, da bi bile v okvi-ru stanovanjskih skupnosti ustvarjene zmogljivosti tudi za drugo vrsto obrtnih uslug, ki jih potrebuje naš državljani.

Uslužnostna obrt ne zadovo-ljuje potreb po uslugah. V redni obrti pa se nenehno uve-ljavlja težnja, da se leta spreminja v proizvodno obrt. To je naraven pojav, vendar pa zmogljivosti uslužnostne obrti nenehno upadajo. Za obrtne usluge bodo morale skrbeti stanovanjske skupnosti. To je temelj za razvoj. Na zagrebškem velesejmu so skle-nili: za 248 milijonov deviznih

temu pa je to še veliko pre-malo. Z intenzivnim vlaganjem sredstev vseh zainteresiranih je mogoče v letu 1960 dosti storiti. Celo kolektivi so toliko zainteresirani na ustvarjanju zmogljivosti za obrtne usluge, da že dajejo občinam sredstva za ustanavljanje obrtnih obratov. V Slovenskih Konjicah je dal delovni kolektiv »Konusa« iz svojih sredstev komun 14 milijonov din za ustanovitev servisa.

VPRASANJE: Kako izpol-njujemo petletni perspektivni načrt za razvoj obrti pri nas na splošno in kako vpliva na uresničenje načrta oziroma na povečanje delovne storilnosti v obrti nagrajevanje po učinku.

ODGOVOR: Po perspektiv-nem načrtu za razvoj obrti v naši republiki bi moral doseči družbeni sektor obrti v letu 1961 42,5 milijard bruto produkta. Leta 1957 je dosegla družbena obrt 31 milijard, leta 1958 pa 39 milijard. Dosežek v prvem polletju 1959 kaže že

Te dni se je začel pri Belem križu nad Portorožem, kjer ima okrajni odbor RK Ljublja-na prostore za letovanje zdrav-stveno šibkih otrok v poletnem času, tečaj bolničark za hišno nego bolnikov. Ob obliči tečajev, seminarjev in drugih oblik strokovnega izpopolnjevanja bi nedvomno lahko molče prezrlj za prvi tečaj Rdečega križa, če bi ne bila namen in dalekosež-nost tečaja tako neposredno po-vezana z organizacijsko izpopol-nitvijo naše zdravstvene službe.

Tečaj predstavlja namreč prvi korak pri urejanju problema, ki ga je socialno zavarovanje prikazalo že pred leti, pa jim kasneje nekako ni uspelo stvarno uresničiti smernic, ki jih je takrat dala skupščina so-cialnega zavarovanja.

Važno vprašanje, povezano na eni strani s skrbjo za bol-nega človeka in na drugi s pro-bilem pretiranega trošenja sredstev iz fondov za zdrav-stveno zavarovanje, je glasilo nekako takole: Vsako leto troši

socialno zavarovanje ogromne vsote za bolnišnično zdravlje-nje, saj so cene ostrih dni zelo visoke že v običajnih bolnišnicah, kaj šele na klinikah. Analize pa so pokazale, da ostaja prenekateri bolnik v dragi bolnišnični oskrbi ne le tisti čas, ki je nujno potreben, da krene zdrave na bolje. V bolnišnici ostane še kasneje iz preproste vzroka, ker v mno-gih primerih bolnika ni mogoče opustiti, ker nima nikogar, ki bi doma poskrbel za njegovo dokončno okrevanje. Ureditve tega bi morali iskati v izpopol-nitvi zdravstvene službe, v or-ganiziranju nege bolnika na domu.

Iskanje oblik in načinov, ka-ko to izvesti in kako doseči tako izpopolnitve, pa je zavlek-la stvarno urejanje problema za razmeroma dolgo obdobje še po tem, ko je bilo načelno sta-lišče že dokaj skristalizirano.

Kaj lahko sedaj pričakujemo od tečaja, ki ga organizira okrajni odbor RK v Ljubljani? V tečaj so prišle že izučene bolničarke, ki si bodo s preda-vanji in praktičnimi vajami iz-popolnile znanje o hišni negi bolnika. Po zaključnem tečaju bodo nastavljene pri zdravstve-nih domovih — za sedaj so na tečaju po dve bolničarki iz vseh ljubljanskih zdravstvenih do-mov — in na novem službenem mestu bodo prevzele izključno naloge hišne nege bolnika. Za-vod za socialno zavarovanje bo povečal zdravstvenim domovom pavšal, tako da bo taka nastavitev možna. Naloga bolničark pa bo, da bodo po naročilu zdravnika, ki je obiskal bolni-ka na domu, ali po dogovoru z bolnišnico, po enkrat ali več-krat dnevno obiskovale bolnike, katerim domači iz teh ali onih razlogov ne morejo nuditi po-trebne strokovne nege. Morda je bolnik sam, morda je njego-va bolezen taka, da terja dolo-čene strokovne pomoči, ki mu jo lahko nudi le izvežban glo-

vek. Vsekakor bo moč s tako urejeno pomočjo bolnikom na domu v mnogih primerih ob-čutno znižati ležalno dobo v bolnišnicah, bolnim pa poma-gati tudi v razmerah, ko jim pomoči ne more zagotoviti dru-žina.

To je šele prvi tečaj in pre-den bo služba stekla, bo kadra še nekaj časa primanjkovalo. Nedvomno pa bo moč s časom usposobiti večje število bolni-čark. Če bodo izkušnje poka-zale dobre uspehe, bodo ljub-ljanski primer verjetno posne-mali tudi v drugih okrajih, zlasti še, ker so v posameznih primerih v nekoliko drugačnih oblikah ponekod že poskusili urejati ta problem.

Iniciativa, ki jo je pokazal ljubljanski RK, daje nedvomno lep zgled, kako je možno s ši-rokim sodelovanjem družbenih činiteljev in množičnih orga-nizacij pomagati pri izpopolnitvi zdravstvene službe.

M. N.

»BARŽUNASTA OPICA«,

nov napet kriminalno-vohunski roman, ki začne izhajati v 42. številki »TT«.

»S-12000« je obiskal Koroške Slovence. Kaj vse je na Koroškem videl, srečal in doživel, berite v tej številki »TT«.

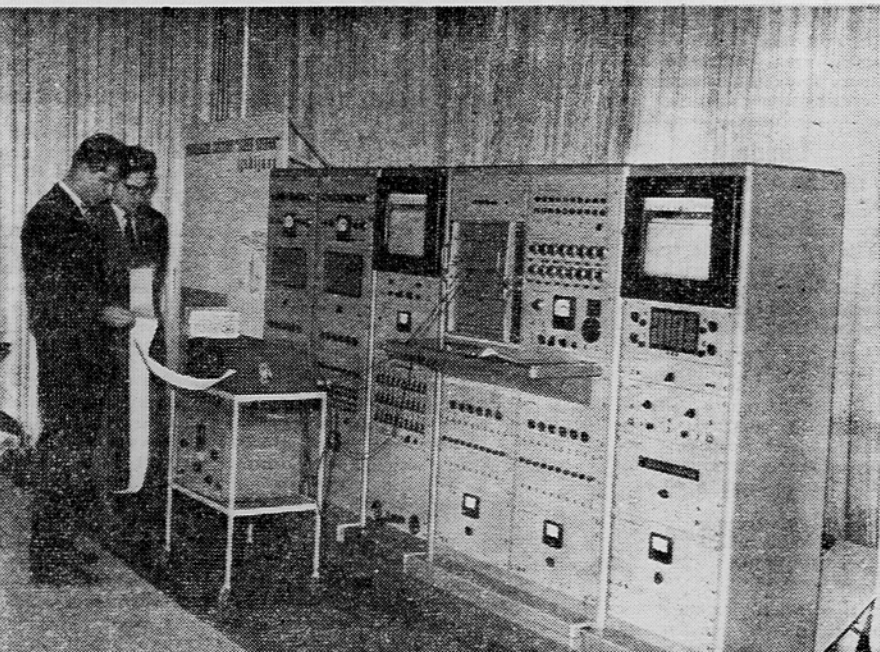
Sovjetski veleposlanec Bondarevski komentira predzadnje kolo šahovskega turnirja kandi-datov za svetovno prvenstvo, RAZEN TEGA SE VELIKO PRIVLAČNIH SESTAVKOV ZA BRALCE IN LJUBITELJE TEDNIKA

POBUDA OKRŠNEGA ODBORA RK LJUBLJANA

Koristna in daljnosežna novost

Za izpopolnitev zdravstvene službe bodo vzgojili kader, ki bo nudil pomoč bolnikom na domu

Na sejmu »Sodobna elektronika« razstavlja tudi nuklearna inštituta »Jožef Stefan« iz Ljubljane in »Rudjer Bošković« iz Zagreba. Med aparaturnimi ljubljanskega inštituta vzbuja posebno pozor-nost velika elektronska računska naprava — enosmerni analogni računalnik, ki v trenutku rešuje diferencialne enačbe s konstantnimi in spremenljivimi koeficienti. Računalnik, ki ga vidimo na sliki, je namenjen Matematičnemu centru LRS, ki prevzema reševanje matematičnega dela kon-kretnih tehničnih problemov zlasti s področja projektiranja v elektrotehniko, strojništvo, letalstvu, gradbeništvo, nuklearni in kemiji. Napra va zapisuje dobljene rezultate v obliki krivulj na širokem traku s povprečno natančnostjo najmanj 1/6.

PREDPLAČILO V PODJETJU

Da bi stanovanjska gradnja dobila čim širšo podlago, dajejo novi predpisi podjetjem, ustanovam in drugim pravnim osebam možnost, da same zbirajo predplačila članov svojih kolektivov. Na ta način se bodo izvajali stanovanj bolj pri-tegneje in se zagotavljajo več-ja sredstva podjetjem in usta-novam za najemanje posojil pri skladu za kreditiranje stano-vanjske gradnje.

Podjetja tudi lahko prodaja-jo svojim delavcem in usluž-bencem stanovanja in usluž-bencem stanovanja, ki jih gra-de, lahko pa jim dajejo kredit za zgraditev stanovanj. V obeh primerih se jim naloženi denar vrača z odplačevanjem. Z zbi-ranjem predplačil za uporabl-janje stanovanj bi podjetje ali ustanova na ta način sama vna-prej jemala del najemnine, do-ločene za amortizacijo, ki pri-pada investitorju, četudi se ne da predplačilo.

Vse to bo imelo za posledico, da se perspektive za reševanje stanovanjskega problema posa-meznikov znatno zboljšajo, ker bodo lahko sami sodelovali z manjšimi sredstvi, kakor je bilo doslej mogoče.

S. Tadić

Bogata arheološka najdbišča pri Ogulinu

V vasi Trošmarja pri Ogu-linu so začeli graditi novo šolsko zgradbo za šolsko središče, ki ga bodo tu ustanovili pri-hodnje leto. Pri kopanju teme-ljev so v globini 2 m delavci našli naletel na razne predmete in grobove, o čemer so takoj ob-vestili arheološki muzej v Za-grebu. Strokovnjaki, ki so pri-šli na najdbišče, so ugotovili, da izhajajo najdeni predmeti še iz prvega stoletja po našem štetju, nekateri pa so celo sta-rejši. Računajo, da je na ob-močju vasi Trošmarja še več starih grobov, ker je po zgo-dovinskih podatkih tod živelo eno izmed večjih plemen Ja-poda.

Možnosti za sodelovanje

Profesor harvardske univerze Smith je kot vodja misije agencije za jedrsko energijo govoril o vtisih z obiska v Jugoslaviji

BEograd, 20. okt. (Tanjug). Profesor harvardske univerze in znani strokovnjak za uporabo jedrske energije v kmetijstvu Harold Smith, ki se je kot vodja misije Mednarodne agencije za jedrsko energijo teden dni mudil v Jugoslaviji, je na današnjem sestanku s novinarji izjavil, da je presenečen prirodo odlične kakovosti in obsega dela na torišču uporabe jedrske energije v mirnodobne namene v naši državi, zlasti v institutih v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani.

Princ Fejsal v Kairu

Saudski premijer je imel daljše razgovore s predsednikom Naserjem in z generalnim sekretarjem arabske lige Hasuno

KAIRO, 20. okt. (Tanjug). Saudski ministrski predsednik Fejsal je imel sinoči razgovor s predsednikom ZAR Naserjem. Sodi, da sta govorila o nekaterih vprašanih v zvezi z odnosi med obema državama in s položajem v arabskem svetu.

Odnosi med obema državama, ki so se lani znatno pozastri, so se zboljšali po nedavnem obisku kralja Sauda v Kairu. Princ Fejsal pa se je dle časa mudil v Kairu lani. Ministrski predsednik Fejsal se je sestal tudi z generalnim sekretarjem arabske lige Hasuno, s katerim se je razgovarjal o arabskih problemih, ki so na dnevnem redu OZN.

V intervjuju za »Al Ahram« je Fejsal podprl stališče ZAR glede prepovedi plovbe izraelskih ladij skozi Sueski prekop. Fejsal je izjavil, da temelji stališče ZAR na dejstvu, da so arabske države še vedno v vojnem stanju z Izraelom. Potem je govoril o ureditvi

palestinskega vprašanja v okviru arabske lige ali na morebitni konferenci vodilnih arabskih državnikov ter je izrazil obžalovanje zaradi trenj med arabskimi državami. Dejal je, da ni moč doseči ureditve vprašanja, dokler bodo Arabci živeli v neslogi.

Fejsal se je zavzel za mirno ureditev alžirskega vprašanja in je pozval Francijo, naj skuša ugoditi težnjam alžirskega naroda.

Kar zadeva odnose Saudije z Veliko Britanijo, je Fejsal izrazil pripravljenost svoje vlade, da se o tem pogaja, toda s pogojem, da hkrati najdejo podlago za poravnava spora zastran oaze Buraimi.

ležna Jugoslaviji, da je pripravljena dati nekaj svojih ljudi, ki pojdijo v druge države.

»Sodeč po tem, kar smo videli med obiskom v vaši državi, so jugoslovanski strokovnjaki dosegli v svojih kvalifikacijah zelo visoko raven, tako da ne zaostajajo za strokovnjaki ZDA, Velike Britanije in Sovjetske zveze. Tudi oprema institutov, ki smo si jih ogledali, je odlična, zlasti pa naprava na človeka globoko vtis dejstvo, da so vsi vaši ljudje odločni glede izdelave lastne opreme«, je dejal profesor Smith.

Misija si je med obiskom v Jugoslaviji ogledala tudi ležišče uranove rude na Stari planini in podjetja za polindustrialno predelavo jedrskih surovin. Profesor Smith se je ugodno izrazil tudi o bodočem inštitutu za kmetijstvo, gozdarstvo in veterino v Zemunu, ki ga zdej gradi. Izjavil je, da si bo mednarodna agencija prizadevala dati za graditev tega inštituta določeno pomoč. V Jugoslaviji so velike možnosti za uporabo jedrske energije v kmetijstvu in v tej zvezi je profesor Smith poudaril, da bo agencija naša država pomagala tako na tem področju, kakor tudi v medicini.

Dr. Jamin odpotoval

Zagreb, 20. okt. (Tanjug). — Indonezijski minister in predsednik nacionalnega sveta za planiranje Indonezije prof. dr. Mohamed Jamin, ki je bil deset dni na obisku v Jugoslaviji kot gost Zveznega izvršnega sveta, je danes odpotoval iz Zagreba. Na zagrebškem letališču sta ga ob odhodu pozdravila član izvršnega sveta Hrvatske dr. Miloš Zanko in indonezijski veleposlanik v Jugoslaviji Sudarsono.

Profesor Smith je na koncu izjavil, da bo lahko Jugoslavija v prihodnje mnogo bolj izkoriščala konkretno pomoč te organizacije, ki se je v ta namen že posvetovala z jugoslovanskimi strokovnjaki za jedrsko energijo.

Člani misije so danes odpotovali iz naše države.

Pogajanja med ameriškim pristaniškim delavci in lastniki

New York, 20. okt. (Reuter). Predstavniki pristaniških delavcev in ladijskih lastnikov so imeli včeraj prvi sestanek po sklepu predsednika Eisenhowerja, o uveljavljanju Taft-Hartleyevega zakona, po katerem se bo moralo 70 tisoč delavcev v dokih na vzhodni in atlantski obali vrniti na delo v 80 dneh. Po sestanku so objavili, da ni bil dosežen noben napredek.

Zasedanje GATT v Tokiu

Iz Beograda je včeraj odpotovala naša delegacija na zasedanje članic splošnega sporazuma o tarifnih in trgovini — Vodja delegacije Ljubo Babić bo obiskal tudi Indijo, Burmo in Cejlon

BEograd, 20. okt. (Tanjug). Danes je z letalom odpotovala v Tokio jugoslovanska delegacija pod vodstvom predsednika komiteja za zunanjo trgovino Ljuba Babića, ki se bo udeležila 15. zasedanja GATT (splošnega sporazuma o tarifnih in trgovini). V delegaciji so pomočnik predsednika komiteja za zunanjo trgovino dr. Nenad Popović, pomočnik načelnika oddelka v državnem sekretariatu za zunanje zadeve Venceslav Mesarić in svetnik v tem sekretariatu dr. Milan Ristić.

Na zveznem letališču so delegacijo ob odhodu pozdravili pomočnik predsednika komiteja za zunanjo trgovino tovarš Vujica Gajinović in Nikola Sunjar, načelnik oddelka v državnem sekretariatu za zunanje zadeve Lazar Latinović in drugi, kot tudi odpravnik poslov japonskega veleposlanstva v Beogradu Eikiči Hara z osebjem veleposlanstva, odpravnik poslov burmanskega veleposlanstva v Beogradu U Njun in predstavniki indijskega veleposlanstva v Beogradu.

Na zasedanju GATT, ki se bo začelo 28. oktobra v Tokiu, bo Jugoslavija prvič sodelovala v delu te mednarodne organizacije kot pridružena članica. V okviru zasedanja bo tudi sestanek ministrov za zunanjo trgovino včlanjenih držav, ki se ga bo v imenu Jugoslavije udeležil predsednik komiteja za zunanjo trgovino Ljubo Babić.

Jugoslovanski gospodarski krogi poudarjajo, da naša država s tem, da sodeluje v GATT, izpričuje težnjo po razširitvi večstranskega sodelovanja na področju mednarodne trgovine in željo, da bi prispevala k urejanju vprašanj na tem torišču.

Med obiskom na Japonskem bo imel predsednik Komiteja za zunanjo trgovino s predstavniki japonske industrije in zunanje trgovine razgovore o

možnostih za zboljšanje blagovne menjave in gospodarskega sodelovanja sploh med Jugoslavijo in Japonsko. Po zasedanju GATT bo Ljubo Babić odpotoval v Indijo, Burmo in na Cejlon, kjer bo imel razgovore o zboljšanju gospodarskega sodelovanja Jugoslavije s temi državami in o konkretnih vprašanjih v zvezi z medsebojno trgovinsko menjavo.

DELO KONFERENCE O ANTARKTIKI

Osnutek sporazuma sprejet

WASHINGTON, 20. okt. (Reuter). Znanstveni odbor konferencie 12 držav o Antarktiki, ki zaseda v Washingtonu, je sprejel osnutek dela sporazuma, ki se nanaša na znanstveno sodelovanje na tem področju. Namen konferencie o Antarktiki je, doseči sporazum o prepovedi ustanavljanja vojaških oporišč in o nadzoru znanstvenega sodelovanja na Antarktiki.

Konferenca se udeležujejo predstavniki Avstralije, ZDA, Sovjetske zveze, Čila, Velike

Britanije, Francije, Belgije, Japonske, Nove Zelandije, Norveške in Južne Afrike. Kakor poroča TASS, je sovjetska polarna odprava, ki je 27. septembra odrinila iz antarktičnega oporišča Mirni, pripela na postajo Komsomolskaja, 3420 metrov nad morjem. Članj sovjetske znanstvene odprave so v tej postaji od novembra 1957 do januarja letos proučevali v okviru programa mednarodnega geofizikalnega leta.

Polarna odprava je v 21 dneh prepotovala 870 km dolgo pot. Kakor poudarjajo, bo postaja Komsomolskaja izhodno oporišče za bodoče raziskovalne pohode v notranjost Antarktike. Zato imajo v načrtu rekonstrukcijo postaje in zgraditev pristajalne steze, tako da bodo lahko pristajala letala iz Mirnija.

Dillon v Tajpehu

Tajpeh, 20. okt. (AFP). Pomočnik ameriškega zunanjega ministra Douglas Dillon je davi prispel v Tajpeh, kjer bo imel razgovore o ameriški pomoči Čangkajsku.

Najprej sestanek Zahoda?

Po nekaterih vesteh Eisenhower pridelaga, da bi se zahodni državni sestali tik pred konferenco med Vzhodom in Zahodom

BONN, 20. oktobra (Reuter). Zahodnonemški kancler Adenauer je danes sklical izredni sestanek vlade. Kot je izjavil vladni predstavnik, so na sestanku na kratko proučili pismi predsednika Eisenhowerja in ministrskega predsednika Hruščeva kanclerju Adenauerju, vendar to ni bilo glavno, o čemer so razpravljali.

Predstavniki vlade je dejal, da ne more potrditi ne zanikati vesti, po katerih je predsednik Eisenhower priporočil, naj bi se predsedniki zahodnih vlad sestali pred konferenco med Vzhodom in Zahodom, tako da mu ne bi bilo treba dvakrat potovati v Evropo. Ko objavlja to vest, se list sklicuje na poudene kroge.

Delegacija madžarskega Rdečega križa prispela na obisk

Beograd, 20. okt. (Tanjug). — V Jugoslavijo je prispela delegacija madžarskega Rdečega križa, ki jo vodi generalni sekretar te organizacije Joseph Karpati. Člani delegacije bodo kot gostje jugoslovanskega Rdečega križa ostali pri nas deset dni in bodo razen Beograda obiskali Zagreb, Ljubljano, Novi Sad in še nekatere kraje v Srbiji in na Hrvatskem. Seznanili se bodo z bojem proti alkoholizmu v naši državi in drugim aktivnim jugoslovanskim Rdečega križa.

Delegacija vrača obisk Rdečemu križu Jugoslavije, katerega predstavniki so bili na Madžarskem pred dvema letoma.

»Die Welt« piše v današnji številki, da je predsednik Eisenhower zahteval, naj bi se zahodni predsedniki sestali neposredno pred konferenco med Vzhodom in Zahodom, tako da mu ne bi bilo treba dvakrat potovati v Evropo. Ko objavlja to vest, se list sklicuje na poudene kroge.

Britanski pooblaščen krogi izražajo danes prepričanje, da se je skoraj povsem gotovo, da se bodo pred konferenco predsednikov štirih vlad sestali predstavniki vlad zahodnih držav. Ti krogi pravijo, da je britanska vlada pripravljena privoliti v katerikoli datum sestanka zahodnih predsednikov, ki bi ga predlagali njeni zahodni zavezniki. Velika Britanija bi želela, da bi bila konferenca štirih predsednikov Vzhoda in Zahoda čimprej. Sestanek zahodnih predsednikov bi bil lahko nekaj dni pred pogajanj s Sovjetsko zvezo.

Predstavniki britanskega zunanjega ministrstva je danes izjavil, da se razgovori med zahodnimi vladami o tem vprašanju nadaljujejo. V Bel hiši nečesto niso povedati glede razlik v glediščih med zahodnimi državami, kar kaže dnevni red in druga vprašanja v zvezi

s konferenco štirih predsednikov. Velika Britanija sodi, da bi morali na tej konferenci, ki naj bi ji sledila vrsta podobnih sestankov, razpravljati o Berlinu in o razorožitvi.

»Socialni odbor Generalne skupščine je sinoči z veliko večino glasov sprejel deklaracijo

o pravicah otroka. Deklaracija vsebuje deset načel, ki naj bodo bistvena za razvoj otrok. Besedilo, na katerem stoji deklaracija, je sestavila komisija OZN za človeške pravice. Deklaracija poudarja potrebo, da otroci doraščajo ob skrbni negi in v dobrih materialnih pogojih, kakor tudi nujno zaščito otrok proti vsem oblikam izkoriščanja ter pravico otrok do ustreznih vzgoje.

Turčija je včeraj zahtevala, naj da OZN vso prednost vprašanju razširitve članstva Varnostnega sveta, ekonomsko-socialnega sveta in mednarodnega sodišča pravice. Turški de-

legat Menemensioglu je v posebnem političnem odboru poudaril, da je povečanje števila članov v teh organih OZN važno in nujno. Varnostni svet ima zdaj pet stalnih in šest nestalnih članov, ki jih volijo. Ekonomsko-socialni svet ima 18 članov.

Turški delegat je opozoril na to, da se bo v bližnji prihodnosti število v OZN včlanjenih držav povečalo, ter je menil, da bi bilo treba ukreniti potrebne, da bi novim članicam omogočili popolno sodelovanje v delu OZN.

Incident na tunizijski meji

Tunis, 20. okt. (Reuter) Tunizijsko ministrstvo za informacije je objavilo, da je francoska artilerija minuli petek streljala na tunizijsko ozemlje na severnem območnem področju v bližini Ain Drahama, pri čemer sta bila ubita dva otroka, neka ženska in otrok pa sta bila ranjena. Sporočilo poudarja, da je bilo v zadnjem času več podobnih incidentov, v katerih so francoski padli v kršitev suverenosti tunizijskega zračnega prostora.

Protest proti sobotnim dogodkom na Dunaju

Dunaj, 20. okt. (Tanjug). — Avstrijski kancler Raab je sprejel sovjetskega veleposlanika na Dunaju Ljapina. Kot piše dunajski listi, je veleposlanik Ljapin sporočil Raabu osebno pozdrave sovjetskega ministrskega predsednika in ga obvestil, da namerava Hruščev vsekakor obiskati Avstrijo. List Raabove ljudske stranke »Neue Tageszeitung« objavlja to vest pod naslovom »Hruščev napovedal Raabu bližnji obisk«.

Protest proti sobotnim dogodkom na Dunaju

Dunaj, 20. okt. (Tanjug). Občinski svetniki na Dunaju, komunisti in levi socialisti, so danes objavili izjavo, v kateri zahtevajo, naj pristojni organi oblasti v prihodnje odločno preprečijo vse »nacionalne provokacije«, kakršna je bila v soboto zvečer v središču mesta.

V izjavi med drugim izražajo obžalovanje, da predsednik mestne občine Jonas ni prejel upo-

TELEGRAMI

KAIRO — Poveljstvo alžirske osvobodilne vojske je objavilo, da je padlo na alžirskih bojiščih od 13. do 15. oktobra 99 francoskih vojakov, ranjenih pa je bilo 81. V teh bojih je bilo uničenih več francoskih vojaških vozil.

MANILA — V trgovskem središču mesta San Fernando na severnih Filipinih je v ponedeljek ponoči izbruhnil velik požar. Materialno škodo cenijo na 10 milijonov dolarjev. Brez strehe je ostalo 3000 ljudi.

TOKIO — Predsednik ožjega odbora Varnostnega sveta za ugotavljanje dejanskega položaja v Laosu Šibusava je odpotoval iz Tokia v New York, kjer bo poročal Varnostnemu svetu o rezultatih enomesečnega dela odbora v Laosu.

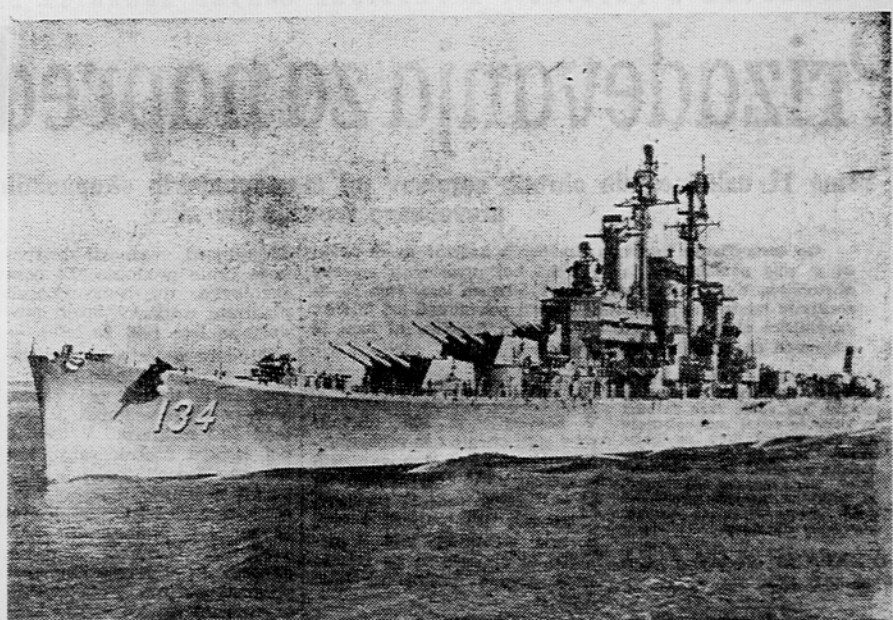
PARIZ — Ministrski predsednik Debré bo verjetno v drugi polovici novembra odpotoval v Alžirijo, kjer bo izrazil namenu novi naftovod ki povezuje naftna polja v Sahari s sredozemsko luko Bougie.

MEXICO CITY — V zadnjem času je v Mehiki močno deževalo, tako da je večina rek narasla in je prišlo do poplavl. Zlasti ogrožena so široka področja države Tabasco v jugovzhodnem delu Mehike, kjer se je moralo izseliti nad 10.000 prebivalcev. Poročajo o dveh človeških žrtvah.

PEKING — Predsednik CK KP Kitajske Mao Ce Tung se je pred sinočnim sestankom s predsednikom prezidija LR Madžarske Istvanom Dobjem, ki je na obisku v LR Kitajski.

PARIZ — V ladjedelnici v Saint Nazairu gradijo največji francoski tanker s tonažo 75.000 ton. V francoskih ladjedelnah bodo zgradili skupno šest takšnih velikih tankerjev.

WASHINGTON — Ameriško zunanje ministrstvo je objavilo, da bo pomočnik zunanjega ministra za vprašanja Bliznjega vzhoda in Južne Azije Alexi Jones 21. oktobra odpotoval na obisk v Iran. Obiskal bo tudi Pakistan, Afganistan, Indijo, Nepal in Cejlon.

BEograd, 20. okt. (Tanjug). Poveljnik ameriške VI. flote admiral Anderson je obiskal v Beogradu državnega sekretarja za narodno obrambo armadnega generala Ivana Gošnjaka. Admiral Anderson je obiskal tudi načelnika generalnega štaba JLA generalnega polkovnika Ljubo Vučkovića. Poveljnik ameriške VI. flote odpotuje jutri iz Jugoslavije. Na sliki: admiralska ladja VI. flote križarka »Des Moines«, ki je zasedrana v Splitu

OB ROBU DOGODKOV

Realistične besede iz Innsbrucka

V soboto je v okviru predvolilnih zborovanj govoril v Innsbrucku, glavnem mestu Tirolske, podpredsednik vlade in šef avstrijske socialistične stranke dr. Pittermann. Kot poroča socialistična agencija »Sozialistische Korrespondenz«, govoreč o manjšinski politiki, med drugim dejal:

»Dve skupini nimata pravice govoriti o Južni Tirolski v imenu Avstrije; tisti, ki so 1938 vpili »heil«, ko se je Hitler Mussoliniju na ljubo odpovedal Južni Tirolski, in oni, ki mislijo, da zaradi takih imenovanj nacionalnih interesov lahko odrekajo v Avstriji živim manjšinam tisto, kar zahteva Avstrija za svojo manjšino na Južnem Tirolskem. Samo, če bomo v Avstriji živim manjšinam zagotovili tiste pravice, ki jih zahtevajo, in ki so jim s pogodbo zagotovljene, bomo upravičeni zahtevati tudi pravice za avstrijsko manjšino na Južnem Tirolskem...«

Bilo bi napak, da bi naša javnost prezrla to konstruktivno in spodbudno izjavo vicekancelerja in šefa avstrijske socialistične stranke. Priznati je treba, da sta za tako odkrito besedo na nacionalno tako nestrpnem področju kot je Innsbruck potrebna politični pogum in dostojna mera politične etike.

Za nas Jugoslovane je pomemben predsem tisti del izjave, v katerem dr. Pittermann odreja pravico govoriti v imenu Avstrije vsem tistim, ki hočejo uveljaviti v avstrijski manjšinski politiki dvotirnost in dvojno mero. Le-to bi glede na dosedanje prakso v odnosu do naše manjšine lahko strnili v naslednje: to, kar zahtevamo za Avstrijo v Italiji, preprečimo z vsemi razpoložljivimi sredstvi Slovencem in Hrvatom v Avstriji!

Po izjavi zunanjega ministra Kreiskaga o tem, da gredo manjšinam v Avstriji enake pravice, kot jih zahteva Avstrija za svojo manjšino v Italiji, je dr. Pittermannova izjava že druga spodbudna manifestacija realnejših pogledov na nekatere probleme, ki zanimajo obe državi, Jugoslavijo in Avstrijo. Tako izjavo zunanjega ministra kot izjavo vicekancelerja je naša javnost z zadovoljstvom in zadoščenjem vzela na znanje. Glede na visoko državniško in partijsko raven izjave iz Innsbrucka bi bili upravičeni pričakovati, da bodo misli, ki jih je dr. Pittermann izrekel v soboto, tudi vodilo socialistični stranki Avstrije v njeni manjšinski politiki doma, in ne samo pomenu izrazno sredstvo v dogovoru s sosednjim avstrijskim kanclerjem. Ali bolj naravnost. Zeleni bi, da bi izjavam obeh državnikov, ki jih je naša javnost pozdravila, sledila tudi dejanja. Ne gre morda za notorično nezaupanje z naše strani! Občutljivost v tej smeri je le posledica prakse iz dolgoletne pravde za osnovne, z državo pogodbo zajamčene pravice slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji. In navedenim »naključjem«, da je izjavo dr. Pittermanna priobčil samo centralni organ avstrijske socialistične stranke »Arbeiter Zeitung« z Dunaja, 18. oktobra, medtem ko se ji je socialistično glasilo za Korosko in Vzhodno Tirolsko (najbolj neposredno prizadeti pokrajini) »Die neue Zeit« molče izognilo, samo potrjuje upravičenost naše občutljivosti. Ena kot drugo pa je moč kaj hitro odpraviti: hic Rhodus, hic saluta!

M. S.

Konec plovbe po Severnem ledenem morju

Moskva, 20. okt. (TASS) Poslednje tovrstne ladje so zapustile vode Severnega ledenega morja. S tem je bila končana letošnja sezona plovbe na sovjetskem arktičnem področju, ki je bila uspešnejša od lanske. Letos je pomorščakom zelo pomagalo sovjetsko polarno letalstvo.

Polarne postaje in naselja ob sibirskih rekah Hatangi, Zigirki in Kolini so oskrbljene z živili in industrijskimi izdelki za čez zimo.

Zdravniška afera v ČSR

Praga, 20. okt. (Tanjug) V Pragi so obsodili skupno 38 zdravstvenih delavcev, ki so bili obtoženi, da so izrabljali svoj službeni položaj v osebno korist. V obrazložitvi je rečeno, da so obsojeni zdravniki in uradniški socialnega zavarovanja ponarejali zdravniška spričevala, proglasilji zdravje in bolne, ponarejali potrdila in pečate itd. O glavnem obtožencu dr. Františku Polaku, ki je bil obsodjen na 18 let ječe, trdijo, da je sovražnik ljudsko-demokratske ureditve ČSR.

Pariz v alžirski mrzlici

Po de Gaullovi deklaraciji v Alžiriji je Francijo zajela alžirska mrzlica. Vlada »13. maja« je podobna Črnošolcu, ki je sprostil duhove, a jih ni znal več ukrotiti. Ali bo general de Gaulle veliki Mojster, ki si jih bo z magično kretnjo spet podredil?

16. oktober je bil izredno razgiban dan, poln dogajanja v pravem smislu dramske gradnje: enotnost kraja in časa. Zaplet in razplet bi kronološko označili nekako takole:

Burbonska palača (Narodna skupščina) okoli 17. ure. Govori golistični poslanec Lucien Neuwirth: »Treba je hitro ukrepati! Teroristični komandosi so že prestopili špansko-francosko mejo. Na skriptičski listi je več desetih političnih osebnosti in javnih delavcev...«

Burbonska palača pozno v noč. Poslanci glasujejo o Debréjevem poročilu o Alžiriji; uresničitev de Gaullove deklaracije, pogajanja za prekinitve ognja v Alžiriji, toda nobenih političnih razgovorov. 441 poslanec »ZA«, 23 »PROTI«, 28 VZDRŽANIH... — Alžirski ekstremisti so kljub široko zasnovani predpripravi ostali osamljeni...!

Restavracija Brasserie Lipp, Saint Germain-des-Prés ob 21.5. Opozicijski senator François Mitterrand (bivši notranji minister v Mendésovi vladi, pobornik za razgovore v FLN in za politično rešitev alžirskega problema) se je potem, ko je zvedel za glasovanje v parlamentu, odpeljal proti domu. Opazil je, da mu sledi avtomobil. Naj se zateče po pomoč na policijo? Odločil se je za zvijačo, s katero je med vojno kot član odporniškega gibanja ukanil gestapo; z vso naglico naprej, nato nenadoma na levo, namesto da bi zavil na desno po cesti, ki vodi k njegovemu domu. Zmedel je zasledovalce, pridobil minuto in pol, ustavil avto ob hiši z visokim zidom, se pognal preko njega in pritaženo čakal. Ne dolgo; za njim je pridvil avto zasledovalcev, ki so obšli njegov voz s strojničnim rafalom in izginili...

Zastor se za ta dan spusti, kajti policija ni našla nikogar. Vlada je takoj postrla osebnost varstvo vseh »problematičnih« političnih osebnosti, toda v tem mrzličnem vzdušju ni več popolnoma jasno, kdo je »problematičen« in kdo zanesljiv. Mendés-Francea že več kot leto varujejo policaji; sedaj so dobili osebne spremljevalce tudi člani vlade — ljudje 13. maja — izveti pa niti ni predsednik de Gaulle. »Ne mislite, da smo prezrli Elzejske palače«, piše v enem od grozljivih pism, ki jih dobivajo člani vlade in javni delavci, krivi »izdajstva« nad francosko Alžirijo...

RDEČA ROKA

Analiza dogajanja 16. oktobra je preprosta: alžirski skrajneži so se ustrašili celo Debréjevega ekspozija, ker je ministri predsednik izrazil pripravljenost, pogajati se za prekinitve ognja. Streljaj na Mitterranda naj bi zasejali v javnosti strah in negotovost, kot tiste majske dni lani, ko je bila IV. republika v agoniji in so se Parizani zaskrbljeno ozirali v nebo, če se ne bodo morda kje čez Sredozemlje pojavila letala in streljačev. Nekateri gredo celo tako daleč, da govorijo o možnosti novega, profašističnega puča, ki naj bi prišil vlado in de Gaulle na poslušnost. — Skratka, streljaj in več je Francija vladala Alžiriji, sedaj pa hoče kolonialistični Alžir vsiliti svoje metode in nazore Franciji...

Polenka pa se ni ustavila tu. Streljaj na Mitterranda so samo epizoda iz široko zasno-

vanega dogajanja — »antiterorističnega« terorizma — ki je preseglo okvire meja francoske republike. Medtem ko je policija po streljih na opozicijskega senatorja vzeala resno Neuwirthovo opozorilo o terorističnih komandah iz Španije (tam žive teroristi in fašisti vseh barv, od Léna Debrella do Pavelica, od Skorzénja, ki je rešil Mussolinija, do Kovacza, ki je pred tremi leti v Alžiru z bazuko streljal na generala Salana), skuša javnost dognati, kakšna je zveza med tako imenovano Rdečo roko, Barthommiérovo skupino in francosko obveščevalno službo, poznano pod šifro »Deuxième bureau«.

O Rdeči roki se je začelo govoriti, ko se je osvobodil boj v Alžiriji razmahnil tudi v Franciji in so tam živeči Alžirski začeli priznavati avtoriteto FLN ter izpolnjevati njegove ukaze in direktive. Reakcija na to je bila Rdeča roka, »antiteroristična« ilegalna, o pollegalna organizacija, ki je mimo policije, sidiša in zakonov obračunavala z vsemi, ki so bili na njeni črni listi, z Alžirci in s progresivnimi Francozi. Toda torišče Rdeče roke se je kmalu preselilo iz mesta meja francoske republike, v Švico, Belgijo in Nemčijo.

ZGOVORNA BILANCA

Kratka bilanca najzgovorneje odkriva prisotnost Rdeče roke:

Na zasedanju III. plenuma CK Zdrženice delavske partije Poljske pretekli dne v Varšavi so razpravljali o gospodarskem položaju v državi v zvezi s težavami na tržišču in ukrepih, ki jih bo potrebno sprejeti. 18. oktobra je že začela veljati odločba ministrskega sveta LR Poljske, da se podrožje meso in mesni izdelki povprečno za 25 odstotkov. Kot je bilo razloženo, je namen tega ukrepa, da bi z višjo ceno vzpodbujali povečanje proizvodnje mesa, hkrati pa, da bi potrošniki mesu spravili v meje realnih možnosti.

Na plenumu je prvi sekretar Gomulka analiziral sedanjí gospodarski položaj v državi ter razložil, odkod prihajajo težave. Ko je govoril o vzrokih, zaradi katerih je prišlo do stalnega naraščanja potrošnje mesa in mesnih izdelkov, kakor tudi drugih artiklov, je omenil tri činitelje: stalno in hitro povečanje kupne moči mestnega in vaškega prebivalstva, visok prihodek prebivalstva in neprimerno odnos cene mesa do cen

Konferenca ekonomistov Vzhodne Evrope

Varšava, 20. okt. (Tanjug) V Varšavi se je začela petdnevna konferenca, na kateri se je zbralo okrog 120 zastavnikov ekonomistov iz Sovjetske zveze, Poljske, Madžarske, Vzhodne Nemčije, CSR, Rumunije, Bolgarije in Albanije. Na konferenci razpravljajo o vprašanju bilanc in planiranja gospodarstva in narodnega dohodka. V septembru letos je bila v Budimpešti konferenca ekonomistov, na kateri so razpravljali o proizvodnosti dela v industriji in kmetijstvu.

Kakor poročajo poljski listi, je v načrtu vrsta takšnih znanstvenih zasedanj, »katerih namen je, proučiti najvažnejše ekonomske probleme, ki so skupni vsem tem deželah«.

December 1957: V Halburgu eksplozija avtomobil trgovca Otto Schlüterja, ki je osumljen, da prodaja Alžircem orožje.

November 1958: Na avtocesti Bad-Godesberg je mitraljiran avtomobil Alita Ahceneja, direktorja FLN ekspoziture v Nemčiji. — Toilec v Frankfurtu je za to obdolžil Rdečo roko.

Januar 1959: V Sarrebrücken je ubit Tahar Buallem, Polietja ni nikdar odkrila morilcev.

Marec 1959: V Frankfurtu je bomba raznesla avtomobil trgovca z orožjem Pucherta.

V Anversu so »ljude« — žabe, pripadniki Rdeče roke, minirali tovorno ladjo »Atlas«, ki je eksplodirala v Hamburgu; enaka usoda je doletela ladjo »Emma« (oba last Pucherta), in egipčevsko tovorno ladjo »Al Kahim«, ki se je vrgla v pristanišče Ostende.

To je seveda samo drobec iz dejavnosti Rdeče roke, ki je imela bogato »žetev« tudi v Švici, Belgiji, Italiji in v Tunisu. Značilno je, da storilcev policija skoraj nikoli ni prišla, če jih pa je, so prišli pred sodišče pod bolj »nevarno« obtožbo: »Deuxième bureau« uradno ni bil nikoli omenjen, Rdeča roka le poredko in še to ne v obsodbi.

Druga oktobra je belgijska carina aretirala bivšega pušadističnega poslanca Berthommiera in še tri Francoze, ki so, kot večkrat prej, potovali z avtomobilom v Belgijo. Pri njih so našli tri bombe; aretiranci so bili za čuda zgovorni in so že v prvi sapi povedali, da so hoteli spustiti v zrak kavarno Alžira Serifa Atarja v mestu Charleroi... Ali niso »junaki« le malo preveč klepetali in neretno, da bi bili člani Rdeče roke, ali v direktni zvezi z »Deuxième bureau«, kjer delajo resni ljudje, se vprašujejo novinarji različnih revij, ki skušajo za anketami v Franciji, Belgiji, Švici in Nemčiji vsaj malo prodreti za kopreno, ki pre-

kriva »antiteroristični« terorizem v Franciji. Uradni krogi v vseh teh državah niso kaj prida zgovorni. »Diskretnost med prijatelji in zavezniki« komentira France Observateur! Toda če ni jasno, ali dela Rdeča roka »roko v roki« s francosko obveščevalno službo in z bando »Berthommier«, pa je popolnoma jasno eno: terorizem ekstremistov »13. maja« se je izmuznil iz rok tistim, ki so mislili, da jim bo poslušno orodje in so ga blagohotno trpeli; sedaj se je paniko bolj na francoskem kot na alžirskem bregu reke.

M. S.

Petletni gospodarski načrt ČSR

ZA »DELO« PIŠE DOPIŠNIK TANJUGA

PRAGA, 19. oktobra. — Nedavno je CK KP Čkoslovaške določil smernice petletnega plana gospodarskega razvoja za dobo od leta 1961 do leta 1965. Vlada je določila časovne roke nižji organom za razglasitev plana, za pojasnjevanje nalog, razpravljanje in sprejemanje planov v proizvodnih enotah za vsako delovno mesto, zatem pa za ponovno obravnavanje plana v centralnih organih. Pričakujejo, da bodo končni načrt plana izdelali do poletja prihodnjega leta.

Smernice določajo pospešene industrijskega razvoja države, ki je bilo sklenjeno na lanskem partijskem kongresu. V novi petletni planirajo povečanje industrijske proizvodnje za 50% glede na leto 1959, ali podvojitve v primerjavi z letom 1957. Razvoj težke industrije oziroma sredstev za proizvodnjo je določen dvakrat hitrejši kakor pa povečanje proizvodnje potrošnega blaga. Strojevgradnja, ki je sedaj vodilna panoga čkoslovaške industrije, ima poleg metalurgije ključno postojanko v novem planu. Dovolj je poudariti pričakovanje, da bodo izdelki stro-

Jegradnje ob koncu novega plana dosegli približno 55% vsega čkoslovaškega izvoza.

Ni nobenega dvoma, da so ti popravki čkoslovaškega plana poleg notranjih potreb predvsem posledica poudarjanja mesta in vloge, ki jo ima Čkoslovaška v integriranem gospodarstvu vzhodnoevropskih držav, kakor tudi, da se čkoslovaški plan navezuje na sedemletni gospodarski plan Sovjetske zveze. Smernice kažejo, da bo delež bloksovskih držav v skupni izmenjavi Čkoslovaške dosegel ob koncu leta 1965 75%, in da bo delež Sovjetske zveze v skupni čkoslovaški zunanji trgovini nad 90%. Delež Sovjetske zveze v čkoslovaški izmenjavi je bil leta 1947 samo 5%, leta 1957 pa je dosegel 33,9%.

Osnovni proporič smernic jasno kažejo, da gre za nadaljnjo okrepitev industrijskega značaja države, zlasti težke industrije, in čedalje večjo integracijo v okviru SEV (vzhodnoevropska gospodarska skupnost).

Takšna orientacija za nadaljnjo okrepitev industrijskega potenciala države zagotavlja vsakega čkoslovaškemu gospodarstvu poseben položaj v okviru vzhodnega tabora. Neposredno po vojni so države vzhodnega tabora bile prisiljene kupovati izdelke Čkoslovaške, ki je podedovala visoko razvito industrijo. To je vodilo tudi do nadaljnje okrepitev industrijskega potenciala države, čeprav so potrebe vzhodnega tabora povzročile v tej dobi nesorazmerno v čkoslovaškem gospodarstvu in vrsto težav, ki so jih morali kasneje odpravljati. Vsekakor temeljni novi plan na izkuznih iz preteklosti. Gospodarski krogi presegajo položaj v okviru SEV kot ugoden za čkoslovaško gospodarstvo.

Vsekakor je res, da primaša orientacija za gospodarsko sodelovanje v okviru SEV čkoslovaškemu gospodarstvu znatne prednosti, vendar pa ga postavlja tudi pred vrsto odprtih problemov. — Predvsem je čkoslovaški industriji

Te dni bo objavljena slika Lunine druge plati

Moskva, 20. okt. — Današnja »Izvestija« pišejo, da bo čez nekaj dni objavljena prva slika druge strani Lune, ki jo je fotografirala sovjetska vesoljska postaja. To bo za astronomov vseh dežel edinstven dokument v zgodovini znanosti. Novi podatki bodo omogočili znanstvenikom, da bodo rešili številne probleme v zvezi s površino Lune in njenim izvorom.

zagotovljena prodaja njenih izdelkov, pa tudi oskrba s potrebnimi surovinami. Zagotovljeno je tudi nadaljnje povečanje industrijske zmogljivosti. Lahko pa se domneva, da je eno izmed glavnih odprtih vprašanj v sodelovanju z drugimi državami vzhodnega tabora vprašanje cen. Znano je, da delovna storilnost in proizvodni stroški v Čkoslovaški in v vrsti manj razvitih držav vzhodnega tabora niso enaki. Čkoslovaški bi vsekakor ustrezale cene na svetovnem trgu, vprašanje pa je, ali bi bilo to koristno za druge države vzhodnega tabora. Na to vprašanje smernice plana ne odgovarjajo.

Povečane naloge v novem planu vodijo čkoslovaško gospodarstvo tudi k reševanju drugega perečega problema — rekonstrukcije gospodarstva. Glede na sedanjo tehniško stopnjo zaostrja čkoslovaško gospodarstvo za svetovno tehniško stopnjo in je tudi v zamudi z ukrepi, ki jih n. pr. že izvajajo v Sovjetski zvezi. Zato je kot ena izmed glavnih nalog za izpolnitev novega plana postavljeno mehaniziranje in avtomatizacija posameznih proizvodnih panog. Na plenumu CK so bile izrečene kritike na račun ministrstva, ki so zastopavali nadaljnji tehniški razvoj in se vodstva proizvodnje, kar je naložila v vprašanju operativnega ga vodstva podjetij.

Čkoslovaška industrija ima tudi posebno nalogo, da pomaga kmetijstvu, in sicer ne samo z mehanizacijo in kemičnimi sredstvi, temveč tudi z investicijami in subvencijami.

Problemi industrijskega razvoja so podrobno določeni v novem planu. Prav tako so določeni tudi vsi ukrepi za njihovo obravnavanje. Pritegnili so tudi množične organizacije za populariziranje plana in aktiviranje njihovih članov, da ga izpolnijo.

Medtem ko je vse to podrobno obdelano, pa niso še niti na plenumu CK niti na sestankih množičnih organizacij prav nič govorili o vzporednem razvijanju družbenih odnosov v proizvodnji v dobi naglega razvoja industrijske baze.

Res je poročilo o sestanku CK za tisk govorilo, da je prvi sekretar CK KP Čkoslovaške Novotny razpravljal o nekaterih zadevah razvoja družbenih odnosov. Ni pa znano, kako je bilo to vprašanje postavljeno, kajti govor Novotnega ni bil objavljen v javnosti.

Tudi plenum centralnega odbora sindikatov se je pri obravnavanju novega plana omejil samo na sodelovanje sindikatov in članov pri izpolnjevanju plana in na sprejemanje osebnih obveznosti posameznikov v okviru socialističnega tektovanja.

Tako je tudi druga stran enega in istega procesa, vprašanje perspektive razvoja odnosov v proizvodnji v dobi pospešenega razvoja industrijskega potenciala ostala vsaj za sedaj neopisana.

P. Ivaič

ZDA in Kanada

Ob neki priložnosti je predsednik ZDA Eisenhower vprašal ministra taktar še liberalne kanadske vlade, zakaj se Kanada kratko malo ne priključi ZDA. Vprašanje je ostalo brez odgovora. Ministru je najbrž sapa zapelo. Toda vprašanje le ni bilo tako neutemeljeno, če upoštevamo, kako ozko je Kanada v politiki, gospodarstvu in obrambnih zadevah povezana z ZDA. Ali z drugimi besedami, kako močan je vpliv ameriškega kapitala v kanadskem gospodarstvu.

Pri tem se sama ob sebi vsiljuje primerjava z odnosi med Latinsko Ameriko in ZDA. Tudi v tem primeru gre za vpliv ameriškega kapitala na južne soseske ZDA. Tako države Latinske Amerike kot Kanada so nadvse pomembne viri surovin za predelovalno ali sekundarno industrijo ZDA in oboje se upirajo temu, da bi bile prvenstveno izvoznice surovin in potemtakem podvržene neznosnim fluktuacijam cen tem surovinam na svetovnem tržišču, ki so v marsičem — čeprav ne popolnoma — odvisne od gospodarskega položaja v ZDA.

Toda med enim in drugim odnosi so tudi bistveni razloki. Predvsem ima Kanada samo osemnajst milijonov prebivalcev, ki živijo na neprimerno višjo živniško raven od

kateri koli južnoameriške države, čeprav je ta v Kanadi še zmerom nižja od življenjske ravni v ZDA, kjer je povprečni plač za 25 odstotkov nad kanadskimi. Dalje je Kanada ena sama državna tvorba z ozemljem, ki se razteza skoraj na deset milijonov kvadratnih kilometrov, največjim na zahodni polobli. Naposled ima Kanada močno razvito tudi predelovalno industrijo in ne samo primarne in Kanadčani sami priznavajo, da brez velikih zasebnih investicij iz ZDA njihov tako nagli gospodarski vzpon ne bi bil mogoč.

Nedeljno veselje nad velikimi zasebnimi investicijami iz ZDA pa se je začelo kaliti približno leta 1955, ko se je širša kanadska javnost jela zavest, da ni pomembno samo izkoriščanje naravnih boga-

stev, ampak tudi to, kdo to izkoriščanje nadzoruje in kakšno gospodarsko politiko pri tem vodi. Skratka, javnost se je seznanila s takšnimi neprijetnimi podatki, kot je ta, da ameriški kapital nadzoruje kakih 68 odstotkov kanadske petrolejske industrije, 51 odstotkov kemične industrije, 45 odstotkov industrije papirja in kar 95 odstotkov avtomobilske industrije. Javnost je tudi zvedela, da je Kanada na primer leta 1955 sicer izvozila večji del proizvodnje svoje primarne industrije, torej surovin, da pa je lahko izvozila samo borih 6 odstotkov proizvodnje svoje sekundarne industrije. Ta proizvodnja se je morala predvsem usmeriti na domači trg, ki pa je zaradi nizkega števila prebivalstva premajhen, da bi omogočil širjenje kanadske predelovalne industrije. »Naravni« trg v ZDA pa je ostal za kanadske proizvode v glavnem zaprt zaradi visokih ameriških zaščitnih carin.

Je posebne študije tako imenovane Gordonove komisije je razvidno, da prav ta skrajnost tržišča onemogoča množično proizvodnjo, kakršno poznamo v ZDA, in vse ugodnosti, ki iz nje izvirajo. Zato trpi predvsem proizvodnost dela, ki je — preračunana v delovne ure

— v kanadski industriji 35 do 40 odstotkov manjša od delovne storilnosti v podobnih obratih ameriške industrije.

Z druge strani se uvoz ameriškega blaga v Kanado krepi in hudo konkurira domači industriji. Poleg tega ustanavljajo ameriški industrijski koncerni v Kanadi svoje podružnice, ki imajo še to prednost, da lahko izkoriščajo patente, izkustva in pridobljeno tehnično znanje svojih central in tako svedeja pocenjujejo proizvodnjo.

Ta dejstva so v zadnjih letih povzročala med Kanadčani vedno hujše nezadovoljstvo. To je že dobilo obliko »antiame- rikanizma«. Gordonova komisija je sicer priporočila tri »zdravila« za takšno stanje, toda samo priporočila, ker jih očitno ne more nikomur vsiliti. Podružnice tujih držav naj bi, »kolikor je le mogoče«, zaposlovale Kanadčane na višjih položajih ter kot inženirje in tehnike, hkrati pa naj bi kupovale surovine in opremo v Kanadi. Nadalje naj bi objavljala je svoje bilance in izbrpno poročale o svojih poslih v Kanadi. Naposled naj bi večje podružnice tujih družb prodale »precejšen« del svojih delnic — od 20 do 25 odstotkov — kanadskim investitorjem in

sprejele določeno število »neodvisnih Kanadčanov« v svoje upravne svete.

Toda ameriškega vpliva ni čutili samo v gospodarstvu, ampak tudi v enaki meri v vojaškem in obrambnem pogledu. Ena izmed najpomembnejših odločitev nove konservativne Diefenbakerjeve vlade, ki je sicer veljala za najbolj »pro- tiameriško«, je bila sklenitev sporazuma z ZDA o severno-ameriškem poveljstvu za zračno obrambo (NORAD), po katerem sta letalski sili obeh držav prišli pod skupno vrhovno poveljstvo. Ta ukrep pa ni imel samo vojaških, ampak tudi političnih in gospodarskih posledic. Tako se je morala kanadska vlada letos odpovedati nadaljnji proizvodnji lastnega lovca, ker je bila proizvodnja predraga in bi letalo prezdaj zastarelo. Sklenila pa je oborožiti svojo armado z atomskimi orožjem. Namesto z lov- cem pa bo svoje letalstvo opremila z ameriškimi dirigiranimi izstrelki »Bomarc«, ki jih bo prejela poceni od ZDA. Tudi atomski naboji bodo ameriškega izvora in bodo vskladiščeni na kanadskem ozemlju — pod ameriškim nadzorom.

Taki in podobni ukrepi niso ostali brez odmeva v kanadski javnosti in slišati je že celo glasove, da bi morala Kanada igrati popolnoma nevtralnno vlogo v mednarodnih odnosih. Slišati je tudi očitke, da se Kanada spreminja v navadnega satelita ZDA in da tako izgublja svojo dragoceno posredovalno vlogo v Zdrženih narodih in drugod po svetu, posebej v južnovzhodni Aziji, kjer si je že pridobil nekaj simpatij kot bela nekolonialna država.

Nekateri vidijo dolgoročno rešitev za te težave v množičnem vseljevanju v Kanado. Toda to nekaterim krogi ni všeč, ker bi se slika in pojmovanje Kanade močno spremenili, če bi do tega prišlo. Vsi pa priznavajo, da je osemnajst milijonov prebivalcev za to ogromno deželo mnogo, premalo.

Če torej primerjamo Kanado z državami Latinske Amerike, vidimo, da je na obeh straneh manjši ali večji odpor do močnega južnega oziroma severnega sosedja. Kanadčani sicer živijo v mnogo boljših gnotnih razmerah od južnoameričanov, hkrati pa se bojijo, da jih bodo ZDA nacionalno asimilirale, češar se vsaj narodom Latinske Amerike ni treba bati! Bm

Nezadržan pohod elektronike

Izreden pomen prizadevanja za razvoj elektronike in automatizacije je bil upoštevan že v družbenem perspektivnem načrtu 1957-1961, v katerem je postavljeno v ospredje osvajanje elektronskih elementov. Brez lastne proizvodnje le-teh, si pospešenega razvoja elektronike in automatizacije ne bi mogli zamisliti, kaj šele templa, ki so ga v tej smeri dosegli v nekaterih tehnično zelo razvitih državah.

Na temelju velikih tehničnih odkritij prodirata elektronika in automatizacija danes na vsa področja človeške dejavnosti.

Silovit razvoj v svetu

Ne bo odveč, če napravimo — preden poskušamo oceniti naše potrebe in naloge — kratak izlet po svetu: znano je na primer, da od celotnih novih investicij tehnično zelo razvitih držav dosegajo investicije za elektronske naprave povprečno 20%. V ZDA je že pred petimi leti delalo v elektronski industriji 61.000 inženirjev, medtem ko za raziskovalno delo zdaj porabijo 30 dolarjev na prebivalca ali 1,6% narodnega dohodka.

Ni manjše niso prizadevanja za razvoj elektronike v Sovjetski zvezi, o čemer je moč zaslediti v številnih tiskanih in elektronskih sredstvih. Znan je, da je do letošnjega junija planom CK KP SZ posvetili izključno vprašanje nadaljnjega tehničnega napredka, uvajanju elektronske, kompleksne mehanizacije in automatizacije proizvodnih procesov. Predvidevajo tudi, da bo do 1965. leta dosegli tri četrtine nedvomno ogromnega povečanja sovjetske proizvodnje z uporabo sodobne tehnike.

Kako homo morali hiteti

Z elektriko se danes v naši državi ukvarja 16 podjetij in 14 institutov. Bruto produkt naprav, sestavnih delov in opreme je od 1955. leta, ko je znašal 6,6 milijarde, nenehno rasel in je lani dosegel že vrednost 14 milijard dinarjev. To je za začetek vsekakor lep uspeh, ki pa ima svoje pomanjkljivosti, kot n. pr. neraznolikost in nesistematičnost razvoja, ki se neredko »tepe« s prevladujočo orijentacijo na rudarsko industrijo, nepopolno standardizacijo in tipizacijo ter z organizacijskimi slabostmi, kot posledica ozkosti, lokalizmov itd. S tem slabostmi se bo treba odločno spopasti, saj so naloge, ki nas čakajo na tem področju, neprimerno večje.

Ce hočemo namreč v obdobju 1967-71 dosegli v proizvodnji elektronske industrije in sestavnih delov za potrebe industrije in široke potrošnje sedanjo raven tehnično zelo razvitih držav, potem bo morala bruto vrednost elektronskih naprav, sestavnih delov in opreme znašati 1961. leta okrog 26 milijard, medtem ko naj bi 1966 dosegla 50 milijard, 1971 pa že 90 milijard dinarjev. Od tega bi bila približno polovica vrednost proizvodov za široko potrošnjo in rezervnih delov.

Takšen nagel skok utemeljuje ocene, da bomo 1971. leta potrebovali n. pr. 4 milijone elektronov, 2,5 milijonov različnih transformatorjev, okrog 3 milijone tranzistorjev in kristalnih diod in prav toliko elektronskih kondenzatorjev, papirnatih pa kar 10 milijonov.

kov vložiti nemajhna sredstva. Da bi vrednost bruto produkta 1971. leta znašala 90 milijard, bi bilo treba po letu 1962 vložiti za opremo in gradnjo elektroindustrije okrog 40 milijard.

Kadri še pomembnejši

Investicije pa niso vse, kar bomo potrebovali za nagel razvoj elektronike. Še večje napore bo terjalo usposabljanje kadrov. V elektroindustriji je pred dvema letoma primanjkovalo 45% kvalificiranih in 49% visokokvalificiranih kadrov. Pri tem ni nezanimivo, da je bilo od vseh naših elektrotehniških delavcev zaposlenih v elektroindustriji samo 42%.

Ce se ozremo malo po svetu, nam bi primer ZDA, kjer se ukvarjalo 3000 enakovrednih kadrov, in razvoj elektronske industrije 30.000 visoko kvalificiranih strokovnjakov, narekoval, da bi se pri nas z istim delom ukvarjalo 3000 enakovrednih kadrov.

Sedanje število je daleč premajhno in ustvariti bi bilo treba možnost, da ta primanjkljaj čimprej pokrijemo. Hkrati s tem bi bilo tudi potrebno usposobiti tehnične fakultete in srednje tehniške šole, da bi lahko posvetile več pozornosti pripravi kadrov za industrijo sestavnih delov, podjetja in instituti pa naj bi vodili dolgoročno, kadrovske politike.

Uvajanje elektronike, modernizacija telekomunikacij, automatizacija in nadaljnji razvoj nuklearne tehnike postavljajo potemtakem velike naloge. Nedvomno je, da bo moč vse narčte, ki jih narekujejo perspektivne potrebe, uresničiti le z velikimi napor. Elektronika pa bo revolucionarno spreminjala našo proizvodnjo.

Japonski ribič natika večjo skušo na trnke parangola za vabo

JAPONSKI RIBIČI NA JADRANSKEM MORJU

Ribolov brez mrež

Zadnja leta so tunj izginili iz Jadranskega morja. Tu pa tam jih ribiči še ujamejo majhno jato, toda to je komaj toliko, da dobe nekatere ribiške restavracije nekaj tunov ali da ribiči sami pojedjo nekaj tih plemenitih rib, ki jih po svetu tako zelo cenijo in po katerih je povpraševanje tako veliko, zlasti če so konservirane. Tako je ostala naša industrija ribijih konserv brez zelo važne surovine. Toda našli smo izhod. Japonske ribiške

ladje, ki love tune na Atlantskem oceanu, nam že drugo leto dovažajo te plemenite ribe. Kalkulacije so pokazale, da so tuni iz Atlantskega oceana cenejši, kakor iz Jadranskega morja. Zato na pristojnem mestu prav zdaj proučujejo vprašanje, ali naj tudi naši ribiči začno loviti tune v Atlantskem oceanu. Ondani je velika japonska ribiška ladja »Pansa Maru II« pripeljala v svojih hladilnicah 800 ton tunov in njena po-

sadka je pokazala skupini naših ribičev strokovnjakov, kako love na Atlantiku tune na poseben način, brez mrež, samo s trnki, tako imenovanimi parangali.

»Pansa Maru II« je lepa, 1400 tonska ribiška ladja. Njena posadka šteje kakih 70 članov in med njimi je 10 ribičev strokovnjakov. To so sami prekaljeni mladi japonski ribiči. Ribolov pa je zelo naporen in čeprav zasluži ribiči kakih 60.000 jen mesečno, so redki člani posadke, ki ostanejo deset let na ladji. Na tej in drugih velikih japonskih ribiških ladjah je prostora za dobrih 100 vagonov tunov v vsaki. Prevažajo jih zmrznjene, tako da lahko traja prevoz tudi več mesecev. Glavna ribiška pomagala so stroji za izvlačenje parangolov, dva manjša ribiška motorna čolna, 45 milj kakih (70 km) dolg parangal in dva krajša po 18 milj (kakih 30 km). Ta pomagala in oprema japonskih ribičev pripomorejo, da ujamejo dnevno na Atlantiku približno dva vagona tunov. Toliko približno jih ujame letno posadka naše ladje za lov na tune.

Tokrat so japonski ribiči popeljali naše ribiške strokovnjake na morje med otoki Rabom, Krkom in Ilovikom. Iz sredstev, ki so za zdaj namenjena za gradnjo teh motolov, ne bo mogoče postaviti tudi mehaničnih delavnic in bencinskih črpalk, čeprav si brez teh ni mogoče zamisliti sodobnih motolov. Gradbeni roki so kratki in se jih bodo mogli izvajalci držati le, če bo vreme ugodno. Vsekakor pa bodo novi štirje motoli močno vplivali na razvoj turizma pri nas, saj prihaja v Jugoslavijo znaten odstop tujih turistov z avtomobili in motorji.

v morje in ladja pluje z normalno hitrostjo. Ko se jata tunov približa takšni napravi s tisoč trnkov, se začne lov na tune, dolge do 2 m in težke do 250 kg. Love jih kakor krape v ribniku.

V našem morju med omenjenimi otoki tokrat ni bilo tunov, pač pa so ujeli nekaj večjih rib. Japonski ribiči so zelo spretni. Ravnači s tako velikim parangalom ni lahko. Zadržujejo napaden prijem, pa odtrga ribiču med spuščanjem parangala v morje roko, če se mu zapiči v njo trnek. Toda vsak ribič ima pri sebi oster nož in jeklene škarje, s katerimi hipoma prereže vrvice s trnkami. Tune love v globini 80 m. Disciplina na takšni japonski ribiški ladji je železna. Ladijski oficir poveljuje samo s pisčalko in ribiči delajo kot stroj.

Po tem izletu japonskih ribičev po severnem delu Jadranskega morja bodo le-ti napravili še nekaj poskusov v srednjem in južnem delu, da bodo pokazali našim ribičem, kako je treba loviti tune brez mrež. Razen tega so japonski ribiči razmere pri nas zelo pogosto in rekli so, da bi radi ustanovili svojo ribiško kolonijo, za katero bi bilo najprikladnejše zadrsko področje. Članov njihovih družin je kakih 300 in zanje bi kazalo zgraditi montažne hišice. Japonski strokovnjaki menijo, da bi se lov na tune v Jadranskem in Sredozemskem morju splašal. Razmere v Atlantskem oceanu poznajo japonski ribiči dobro. Če se bodo ti načrti uresničili, bodo japonski ribiči naučili naše loviti v Jadranskem morju tune s parangali, razen tega pa bodo ustanovili pri nas tudi svojo kolonijo.

M. Babič

Javne skrite rezerve

Na nedavnem plenumu okrajnih vodstev ZK, Zveze sindikatov in SZDL v Kopru je dala ljudska poslanka M. Aljantič med razpravo kot prispevek k našim prizadevanjem za hitrejšo večanje delovne storilnosti predlog, ki sicer ni nov, a je vreden upoštevanja.

Delovni ljudje izgubljajo mnogo delovnih ur zaradi raznih opravkov po uradih, ustanovah in zavodih. Ponekod so ustanove že spoznale škodljivost te prakse in so uvedle popoldanske ure za ljudi, ki dopoldne pač nimajo časa, da bi opravili svoje zadeve. Tako na primer pri Mestni hranilnici ljubljanskih ljudi lahko popoldne opravijo vse v zvezi s prošnjami za potrošniška posojila. Koliko delovnega časa izgubljajo delovni ljudje na primer po matičnih uradih, pred sodniki za prekrške, ko jih zasiljujejo, morda samo kot priče na sodiščih itd.

Tudi delovni čas trgovin ni prilagojen potrebam naših dni. Zlasti za zaposlene žene, ki pa

so doma obenem gospodinjke, so pogosto prisiljene — če hočejo dobiti to ali ono, česar danes v popoldanskih urah ni več dobiti — »skočiti« za trenutek iz službe; medtem pa mogoče čaka nanje državljan, ki je prišel po opravihi. Dvojna izguba časa!

Skratka, če govorimo kdaj pa kdaj o skritih rezervah v gospodarskih organizacijah, potem jih je v teh primerih nič količino. Res bi bil čas, da pristojni činitelji složno premislijo te stvari in uvedejo v določenih službah popoldansko uradovanje. Vse bi teklo bolj gladko in hitreje, prihranile delovne ure pa bi bile krepko poznale na večji proizvodnji in povečanju storilnosti. Ni treba posebej dokazovati, da pade pazljivost pri delu že lep čas pred uro, ko naj bo kdo na tem ali onem uradu in da gre v izgubo pol ure ali tudi več, preden se, po končanem opravku, na uradu ali drugje, človek zopet popolnoma zbrano posveti svojemu poslu.

F. M.

Prihodnje leto štirje moteli

Moteli v Kranjski gori, Postojni, Novem mestu in Mednem pri Ljubljani bodo gradili s posojilom iz splošnega investicijskega sklada in lokalnimi sredstvi. Vse štiri bodo odprli prihodnje leto v poletnih mesecih

Na 31. zveznem natečaju za gradnjo motelov, adaptacijo in rekonstrukcijo turističnih objektov so dobili posojila za gradnjo 23 motelov iz splošnega investicijskega sklada. Ker je sekretariat za promet pri Zveznem izvršnem svetu določil, da imajo prednost predvsem kraji ob najpomembnejših jugoslovanskih prometnih žilah, so prišli v Sloveniji v poštev Kranjska gora, Postojna, Novo mesto in Ljubljana.

Motel v Kranjski gori bo stal pod žičnico na Vitranc. Njegova predračunska vrednost je 34 milijonov 410 tisoč dinarjev, iz splošnega investicijskega sklada pa je bilo odobrenih 24 milijonov 87 tisoč dinarjev. Investitor je Občinski ljudski odbor Jesenice, izvajalca pa še nimajo. V načrtu je, da bodo odprli novi motel 1. julija prihodnje leto.

Motel v Postojni bo stal med mestom in Postojnsko jamo. Njegova predračunska vrednost je 31 milijonov 135 tisoč dinarjev, iz splošnega investicijskega sklada pa je bilo odobrenih 21 milijonov 635 tisoč dinarjev. Investitor je Ob-

činski ljudski odbor Postojna, izvajalec pa gradbeno podjetje »Primorje« iz Ajdovščine. Z gradbenimi deli so že začeli, odprli pa bodo motel 1. maja prihodnjega leta.

Motel v Novem mestu bo stal nad bencinsko črpalko pri gradu Otočcu. Njegova predračunska vrednost je 39 milijonov 587 tisoč dinarjev, iz zveznega investicijskega sklada pa je bilo odobrenih 27 milijonov 711 tisoč dinarjev. Investitor je Občinski ljudski odbor Novo mesto, izvajalec gradbeno podjetje »Pionir« iz Novega mesta. Po načrtu so morali začeti z gradnjami srednjega meseca, motel pa bo-

do odprli 1. junija prihodnjega leta. Zgradba bo pod streho 15. decembra, kar pa je seveda odvisno od vremenskih pri-lik; čez zimsko bodo opravili mizarska dela.

Motel v Ljubljani, čigar investitor je Občinski ljudski odbor Sentvid, bo stal v Mednem nad železniškim podvožjem. Njegova predračunska vrednost je 49 milijonov 311 tisoč dinarjev, iz splošnega investicijskega sklada pa je bilo odobrenih 34 milijonov 518 tisoč dinarjev. Glavna načrta za ta motel še niso izdelali, ker so dobili kredit šele septembra, drugi investitorji pa že julija letos. Kljub temu pa imajo v načrtu, da bodo motel odprli 1. avgusta 1960. leta. Izvajalec še nimajo.

Vsi štirje moteli bodo imeli ob sobah sanitarije, toplo in hladno tekočo vodo ter bodo po udobnosti ustrezali hotelski B kategoriji, čeprav ne bodo imeli velikih hotelskih vež in družabnih prostorov. Garaž bo nekaj manj kot sob, vse zgradbe pa bodo zidane in ne iz lesa, kot je ponekod v svetu navada. Pravijo, da so zidane zgradbe cenejše kot lesene. Vsi moteli bodo pritrjeni in bo vsak zaposloval okoli deset ljudi, kar pa je odvisno od bližine drugih gostinskih objektov. Motel v Otočcu bodo lahko povezali z gradom, kar bi poenostavilo administracijo.

Iz sredstev, ki so za zdaj namenjena za gradnjo teh motolov, ne bo mogoče postaviti tudi mehaničnih delavnic in bencinskih črpalk, čeprav si brez teh ni mogoče zamisliti sodobnih motolov.

Gradbeni roki so kratki in se jih bodo mogli izvajalci držati le, če bo vreme ugodno. Vsekakor pa bodo novi štirje motoli močno vplivali na razvoj turizma pri nas, saj prihaja v Jugoslavijo znaten odstop tujih turistov z avtomobili in motorji.

precej hitro tekoči vodi, kar so to drevesa, šele po natančnejšem ogledu sem opazil, da so že odmrle korenine. Nekaj svojstvenega in tajinstvenega tiči v njih. Ličijo na velike rumenkasto-rjave kače, udave. Tudi s čolni so prevozi po teh 20-30 m širokih mrtvicah skoraj nemogoči. V njih živijo somi, ščuke, ploščici, krapi, li-nji, boleni in rdečeperke. Ribolov je zaradi bujnega vodnega rastlinja izredno težak. V teh vodah je veliko starih rib oparič, ki zarod v veliki meri uničujejo.

Vsekakor je to zelo bogato ribolovno področje, ki bi se ga dalo z določenimi gospodarskimi ukrepi koristno izrabiti za pridobitne namene. J. B.

lipan (Thymallus thymallus L.) ena najlepših in hkrati najbolj sportnih rib. V vodi ga že na prvi pogled spoznamo po dolgi in visoki, pestro obarvani hrbtini plavuti. Hrbet ima sivkasto-zelenkast, boke srebrno bele in spredaj posajane z drobnimi črnimi pegami. Vse njegovo telo, ki je pokrito s srednje velikimi luskami, se blešči v zlatorumenkasti mavrični barvi, zlasti v času drsti. Vse plavuti, razen hrbtne in tolščanke, so rumenkasto-rdeče.

Lipani živijo v vodah, ki jih ribiči označujejo z imenom »lipanski pas«. To so vodni tokovi, ki so spomladni in poleti toplejši od čistih potočjih voda. Drsti se spomladni (z razliko od postrvi, ki je zimska drstnica) v nizki, prodnati in

precej hitro tekoči vodi, kar so to drevesa, šele po natančnejšem ogledu sem opazil, da so že odmrle korenine. Nekaj svojstvenega in tajinstvenega tiči v njih. Ličijo na velike rumenkasto-rjave kače, udave. Tudi s čolni so prevozi po teh 20-30 m širokih mrtvicah skoraj nemogoči. V njih živijo somi, ščuke, ploščici, krapi, li-nji, boleni in rdečeperke. Ribolov je zaradi bujnega vodnega rastlinja izredno težak. V teh vodah je veliko starih rib oparič, ki zarod v veliki meri uničujejo.

Vsekakor je to zelo bogato ribolovno področje, ki bi se ga dalo z določenimi gospodarskimi ukrepi koristno izrabiti za pridobitne namene. J. B.

Lipani se v glavnem z raznimi žuželkami, ki padajo na vodno površino, pobira pa tudi hrano v vodi in na dnu. Večji lipani se lotijo tudi manjših rib.

Lipani se v glavnem z raznimi žuželkami, ki padajo na vodno površino, pobira pa tudi hrano v vodi in na dnu. Večji lipani se lotijo tudi manjših rib.

Lipani se v glavnem z raznimi žuželkami, ki padajo na vodno površino, pobira pa tudi hrano v vodi in na dnu. Večji lipani se lotijo tudi manjših rib.

Lipani se v glavnem z raznimi žuželkami, ki padajo na vodno površino, pobira pa tudi hrano v vodi in na dnu. Večji lipani se lotijo tudi manjših rib.

Lipani se v glavnem z raznimi žuželkami, ki padajo na vodno površino, pobira pa tudi hrano v vodi in na dnu. Večji lipani se lotijo tudi manjših rib.

Lipani se v glavnem z raznimi žuželkami, ki padajo na vodno površino, pobira pa tudi hrano v vodi in na dnu. Večji lipani se lotijo tudi manjših rib.

Lipani se v glavnem z raznimi žuželkami, ki padajo na vodno površino, pobira pa tudi hrano v vodi in na dnu. Večji lipani se lotijo tudi manjših rib.

Ob mrtvicah Mure

Letos v avgustu sem imel priložnost, da bliže pogledam v stare rokave Mure, njene poplavljen površine in stalne mrtvice, ki so raztresene predvsem ob levem bregu Mure. Rokavi in mrtvice se raztezajo predvsem na področju Dol. Bistrice, Orlovčaka, Hotize, Petišovca in Murske Sume.

Pri rokavih Mure in njenih mrtvicah je v pogledu ribolova velika razlika. Rokavi Mure so odlični del poplavljenega območja, ki ga poplavlja Mura ob vsaki povodnji. Površina poplavljenih področij zajema razen gosto obrasčenih površin s stoletnimi drevesi: javora, jelsevcev in nizkega grmovja tudi vmesne krpe kultivirane zemlje, ki je posejana predvsem s koruzo, krompirjem in deloma prerasčena s kisljo travo. V teh poplavljenih površinah se voda odteka v stare neregularne kanale, grabne, potoke in v male dolge jarkke prerasčene z vodno travo, vodnim rastlinjem in trsjem, kar znatno zadržuje naglo vsihanje vode. Ribji podmladek zapusti v tem času glavne zaklone in zatišja Mure in se ne prepusti v objem narasli vodi, marveč išče zavetja v poplavljenih travnikih, gosti zaraščeni goščavi, kjer

voda miruje. Čim dalj traja tak vodostaj, tem boljši so življenjski pogoji za ribji naraščaj. Ob padanju se umika v številne rokave, potoke in jarkke, kjer se počuti varno. To priliko izrabljajo na star način mnogi tamkajšnji prebivalci, ki s pletenimi koši in vrši zagradijo takšne jarkke, in v njih lovijo ribji podmladek predvsem mladice ploščic, rdečeperk, klenov in ostrižev. Sicer je tak protizakonit način lova že bolj redek, toda skoro nemogoče je nadzorovati na tisoče grabnov, ki so raztrese-

Lipani - okras naših voda

Med številnimi žlahtnimi prebivalci slovenskih voda je

lipan (Thymallus thymallus L.) ena najlepših in hkrati najbolj sportnih rib. V vodi ga že na prvi pogled spoznamo po dolgi in visoki, pestro obarvani hrbtini plavuti. Hrbet ima sivkasto-zelenkast, boke srebrno bele in spredaj posajane z drobnimi črnimi pegami. Vse njegovo telo, ki je pokrito s srednje velikimi luskami, se blešči v zlatorumenkasti mavrični barvi, zlasti v času drsti. Vse plavuti, razen hrbtne in tolščanke, so rumenkasto-rdeče.

Lipani živijo v vodah, ki jih ribiči označujejo z imenom »lipanski pas«. To so vodni tokovi, ki so spomladni in poleti toplejši od čistih potočjih voda. Drsti se spomladni (z razliko od postrvi, ki je zimska drstnica) v nizki, prodnati in

Haringe v Donavi

Haringe so izrazite morske ribe, ki živijo družno v večjih jatah. Nekatere vrste haring potujejo v drstnem času v sladke vode, kjer se drstijo in nato zopet vračajo v morje. Imajo zelo okusno meso, zato jih množično love.

Tudi v Donavi so poznana drstnja haring, kamor prihajajo vsako leto na drstenje iz Črnega morja. V glavnem prideta dve vrsti haring. Ene se drstijo v spodnjem delu Donave, druga pa prihajajo tudi višje, v naš predel. V večjem številu pride do naših krajev druga vrsta haring, ki ji ob Donavi pravijo

Krnsko jezero malo poznan biser Slovenije

V Julijskih Alpah so razen slavnitega Bohinjskega in Blejskega jezera splošno znana še Triglavsko sedmerna jezera in Planinska jezera nad Bohinjem. Redki pa so, ki poznajo čudovito Krnsko jezero. Leži v globel pod ponosnim Krnom (2245 metrov), obdano s strmimi, večidel leta zasneženimi vrhovi. Po obliki je nekoliko podobno Bohinjskemu jezeru, je pa precej manjše. Njegova največja globina je okoli 64 metrov.

Kljub temu, da je zaradi svoje visoke lege skoro pol leta zamrznjeno, živi v njem precej rib. Zlasti ima mnogo postrvi — jezerskih zlatovčič in pisanec. V poletnem času je športni ribolov v jezeru ne samo uspešen, ampak tudi pravo doživetje. Krnsko jezero je prvovrstna ribolovna turistična točka. Zadnja leta ga vse pogosteje obiskujejo razen domačin tudi tuj ribiči, ki so navdušeni nad naravnimi lepotami tega alpskega bisera in njegove okolice.

PO PREMIERI V LJUBLJANSKI DRAMI

GOLO ŽIVLJENJE

Po žalostni pesmi o nepotnem materinstvu je uprizorila Drama SNG kot drugo noviteto letošnje sezone nič manj žalostno igranje o nezahvalnem materinstvu, delo, ki ga je napisala mlado, komaj osemajstletno angleško dekle, tovarniška delavka, v nekoliko frivolnim naslovom »Okus po medu«, kar pa je naša uprizoritev preimenovala v serioznije, a manj ustrezno »Življenje v zagati«. Mlada, drzna začelnica je pokazala v njem nenavadno in neverjetno zrelo poznavanje življenja, izredno bistro opazovanje ljudi okrog sebe ter izjemno veščino v gradnji odrskega dogajanja. Z neusmiljeno brutalno roko je razgallala kos življenja in socialnih nižin, oropanih vsega, kar dela življenje življenja vredno. Življenje brez pesniških okrasov in olepšavanj, mladost brez mladostnih iluzij in fikcij, skoraj brez perspektiv — golo, nago, veristčno življenje, sivo, surovo in težko.

Zgodba, ki jo pripoveduje Shelagh Delaney, je v bistvu zelo konvencionalna in vsakdanja. Osemnajstletna Jo, še solarka, živi pri svoji materi Helen, počestni ženski. Spita v skupni postelji, a večkrat mora Jo odstopiti svoje mesto katera-mu materinih »odjemalcev«... V materini odsotnosti se dekletu seznanja z mladim fantom, črncom, ki služi pri mornarici kot bolničar. Med njima se razvije ljubezen, kratkotrajna, ker mora fant odpotovati. Ljubezen pa ni ostala brez posledic. Medtem se mati poroči z nekim petičnim gangsterskim tipom Petrom in zapusti svojo hčerko, tako da je ta čisto prepuščena sama sebi. Na nek sejmski veselici se seznani z novim fantom, študentom slikarske akademije, ki se preseli k nji, kjer ji pospravlja, streže, kuha in — gospodinjil. Kajti Geoffrey kot možki ni povsem normalno razvit. Kljub temu se zaljubi v Jo in ji po-

nudi celo zakon. Toda Jo sovraži otroka v sebi in ko Helen, ki jo je njen mož pogajal, znova vdre k nji, se spet začne med njima stara pesem: boji in spopadi, svaje in prepri. Ko mati zve, da bo otrok najbrž črnc, brezumno vzkli in zapodi tudi Geoffreyja od hiše, sama odide z doma potolažit si »žejno«. In tedaj, ko je Jo čisto sama in zapuščenca, se prično njeni porodni krči in popadki, ki jo vijejo in mečejo po tleh. In zavesa pade. Zaljubena je drama proletarskega dekleta, ki je navzlic zapuščenosti in zanemarjenosti in kljub umazanemu življenju, v katerem živi, še ohranila v sebi iskro čistega čustva in prave mladosti ter je dovolj nadarjena, da lahko sodi o sebi, da ni »samo nadarjena, ampak genialna«. Edina uteha v njenem obupu ji je medved, dek, ki sta ga zadel z Geoffreyjem na sejmskem srečelovcu in na katerem je po njegovem odhodu našla listek z napisom: »Ljubim te«.

Banalno-žalostna zgodba, kakršnih se v velemestih nešteto dogaja in jih brezčutni in neprijazni soljudje komaj opazijo. Mlada, nedoletna Sh. Delaney pa jo je bistro zapazila, ker jo je trpko doživela ali umetniško podoživela v svoji krvi in svoji imaginaciji ter dala tej vsakdanji drami pečat nevskandajnosti, pečat svoje osebnosti, svoje umetniške nadarjenosti in zrelosti. Ta svojiskost pa ni ne v vsebini, ne v formi, ampak v tonu. Ta ton je rahlo frivolen in celo izživljen in napadalen. Njen življenjski aspekt je tipičen za današnjo mladino. Ta aspekt je v ne-ki nadmočni samozavestni superiornosti, ki motri svet in ljudi, pa tudi sebe nekako zviška in ironično. Vendar avtorici ta ironija ne dopušča, da bi delala življenju krivico. Kljub nekaterim mladostnim pretiravanjem lahko zapišemo, da je življenje,

ki je oblikovano v tem prvencu, pristno in nepoparjeno, dojmljivo in za gledalca dovolj zanimivo. Ljudje, ki so upodobljeni, so živi in življenjsko verodostojni, ker imajo kljub svoji propalosti (Helen) vendarle ne-ke še iskro človečnosti v sebi, z edino izjemo bizarno-propad-

Vida Juvanová kot Helen v drami »Življenje v zagati«.

lega Petra, ki je morda literarno nekoliko zarisan in pretiran. Možja pa so tudi taki ljudje, kot je pokazala mlada Jovanová.

Režija Bratka Krefta preveča deloma težnja, da bi v tistih rezkah besedila, ki ga vzbujajo v bralcu knjiga, rahlo ublažil in omilil. To se je pokazalo nekoliko pri Jo, še bolj pri njeni materi, manj pa pri Petru. Avtoričino delo je pisano zelo preprosto in brez predsodkov. Tega se je režija tudi dosledno držala v svojem naturalistično-veristčnem stilu. Toda ta stil krije v sebi neke nevarnosti. Helenin mož Peter je prostaki tip — tudi ona sama je prostaka ženska, le da njo še rahlo veže nek človeški in ženski čut, ki ga Peter, pijanec, razuzdanec in pohotnež, ne pozna. Tu nastane upravljanje, kaj je v upodabljanju takega tipa estetsko in umetniško še možno ter dovoljeno in kaj ne.

RAZSTAVA SLOVENSKE UMETNOSTI V MAKEDONIJI

V umetniškem paviljonu v Skopju je vzbudila veliko zanimanje širša razstava slovenske likovne sodobne umetnosti.

Razstavo je organiziral Svet za kulturo LR Makedonije skupno z Društvom likovnih umetnikov Makedonije. Odprl jo je predsednik tega društva slikar P. Mazev. Na razstavi so bila prikazana dela Gojmiro Kosa, Staneta Kregarja — ki se je otvoritve tudi osebno udeležil — Nikolaja Omerze, Božidarja Jaka, Marija Preglja, Janeza Bernika, Albina Roglja, Draga Tršarja in drugih.

Ta skupinska razstava slovenskih likovnih umetnikov bo obiskala tudi nekatera druga središča v naši državi. Tako bo sredi novembra odprta v Novem Sadu, januarja pa jo bodo spoznali v Sarajevu.

Razmejitev je nedolgo težava. Sodim pa, da gre vsako pretiravanje na škodo estetskega in torej umetniškega. To se je pokazalo tudi v naši uprizoritvi, ki je bila v smiselnem pogledu zelo skrbno pretehtana. Tudi scena ing. E. Franca je bila skladna z besedilom dela. Zelo posrečena je praktična rešitev prizorišča z dviganjem pročelne stene stanovanja, od koder je razgled na planirano in javna strnišča. Tudi zunanost stanovanjske kasarne je temu primerna. Muziko, ki spremlja prehode in posamezne vločke, je napisal B. Adamič.

Vloga matere Helen je igrala V. Juvanová z zrelo rutino in umetnostjo, temperamentno, a brez pretiravanja zlasti v kočljivih prizorih in je kljub ogabnemu početju, ki se mu vda, še ohranila trohico gledalčevih simpatij. Zato je treba pri taki vlogi mnogo takta, dobrega čuta in okusa. Njena hči Josephine, imenovana Jo, je mlada M. Novakova (M. Benkove mi, žal, doslej še ni bilo moč videti). Svojo problematično in precej zapleteno vlogo je igrala M. Novakova spočetka nekoliko negotovo, preveč lživito, da bi se pokazala kot modno »jezno dekle«. Pozneje pa se je njena igra sprostila in je bila zelo prepričljiva posebno v dramatičnih prizorih, ko izraža svojo mržnjo do bitja, ki ga nosi v sebi. Manj prepričljiva je njena igra v ljubezenskih prizorih. Tudi njen črnopolti mornar, ki ga igra P. Bibič, ni bil toliko prepričljiv, da bi se morala mlada Jo zaljubiti vanj. V splošnem pa je bila Bibičeva igra dovolj temperamentna in mladostna kljub nekim negotovim potezom. Navzlic začetniškim črtam svoje igre je bil prepričljiv mladi A. Raner kot Geoffrey v zelo delikati vlogi nekakega moškega hermafrodita. Plah, obziren, skrben — je razodeval nekaj pristne topline. Heleninega priatelja Petra igra Bert Sotlar. Le-ta je razvil vse registre svojega temperamenta, ki pa je, dejal bi, bolj »filmogeničen« kot odrski. Kajti vse to, kar je v filmu kot me-

haničnem posnetku včasih nujno, izrazito in učinkovito, ni vedno tako učinkovito tudi na resnem umetniškem odru, kjer agira umetnik neposredno. Prestrastna mimika in kar je v zvezi z njo ter groba, surova nazornost učinkujeta na gledališkem odru največje estetsko odvratno in odbijajoče. (To se je pokazalo deloma tudi že pri Lorcovi igri v vlogi Rogačke, kar pa se mi tedaj še ni zdelo tako bistveno, da bi moral to negativno oceniti, zdaj pa vidim, da je postalo to bistveno.) B. Sotlar je za moj čut, žal, precej pretiralval.

Tako je uprizoritev te najnovejšje literarne in gledališke »senzacije«, ki pa ima nedvomno umetniško vrednost resnega literarnega dela, zapustila v gledalcu nekoliko deljena občutja. Premiersko občinstvo, ki je napolnilo gledališče, je z močnim ploskanjem nagradilo nastopajoče, igralo M. Novakovo pa tudi s številnimi šopki.

Fran Albreht

Bert Sotlar (Peter) in Marija Benkova (Josephine) v drami »Življenje v zagati«.

„Sreča na upanje“ v mariborski Drami

To pot je mariborska Drama postregla s prvo izvedbo lahke, kotne, spretno napisane komedije v štirih dejanjih, s »Srečo na upanje« Marcela Francka (original: Pates de mouche) v prevodu lektorja Hartmana. Režiser je Hercog, scenograf Svagan, kostumograf Hegeduš. Občinstvo se je od srca zabavalo in veselo ploskalo. »Sreča na upanje« variira v komediji ne ravno novo temo dveh tleh, ki se hočeta na vso silo postavljati druga pred drugo in zato sinu oziroma hčeri kupujeta najrazličnejše gospodinjske stroje in druge predmete, ob tem pa se sveto »filmogeničen« kot odrski. Kajti vse to, kar je v filmu kot me-

sečnim obroki. Nekaj odkritosti, nekaj skrivanja, nekaj toplega razumevanja in nekaj dela vse spet uravnava. Vse to ni posebno pomembno; resnično vrednost komedije predstavlja izredno živ dialog, pravi pavji rep domestic. Res, neke šale so skirle svojo starost v novo preobleko, neke so dvoumne, druge spet zvenijo kar čudno aktualno in sodobno in zato najdejo pot do razumevanja. Prijetno nesentimentalna igra se končno dotika nekoliko smešne tragike, pa čeprav se izpoveduje še tako konverzacijsko lahkotno in le prav redko spominja na komedijo dell'arte.

Eno izmed tašč igra Pavla

Brunčkova s prijetno porcijo dobre volje, pripravljenosti v lastne besede in ljudske modrosti. Brunčkova je v tej vlogi malo sorodna nekim italijanskim materam iz sodbnih komedij; srečno prikazuje naravno položeno ženo iz ljudstva. Čisto toliko reliefa ni mogla imeti mlada, gibka in prijetna Breda Pugljeva kot njena hči Catherine. Njena sveža, tekoča igra pa predstavlja prav izredno storitev glede na dejstvo, da gre tu za gledališki »vskok«. Kakor je ob začetku igre sporočila uprava, je Pugljeva namreč vlogo sprejela šele tri dni prej namesto obolele Bedenke. Klasičine kot Jérôme, spočetka zaroteneč, potem Chaterin in mož, je izvršten komedijski del. Najde pristne komedijske lahke tone v vlogi razumne in nekoliko komične mlade moškosti. Njegovo mater Denise je igrala Gorinška, va v svoji kratki vlogi preprosto, ljubezno in toplo, z naravno zabrisanimi toni na mestih, kjer ta vloga terja nekoliko skrite ostrine. Tovornik je v vlogi načelnika prodajnega oddelka postava, ki kljub vsej modernosti nekoliko in prav prijeto spominja na nekatero osebnosti starejše komedije in kaže pristnega humorista. O mikroskopski vlogi Valérie (Mencejeva) ni mogoče reči drugega kakor to, da je prijetna.

Hercogova režija je lepo držala tempo in ponekod sredno — na drobce sekunde pravilno ugašala luči. Svaganova scena je zelo preprosta, sestavljena pravzaprav samo iz nekaj nakazanih sten in maket strojev. Zaradi formalne nezaključenosti zgoraj scena »uhaja« v prostor, kjer se kot uvod vrstijo projektorne, grafične ne čisto dogane reklame. Vse sorazmerno prav neznatne formalne neizrazitosti scene pa končno prekriva sveža, živahna in v določnih trenutkih celo čudno »domača« igra, ki ni kdo ve kako tehta, vendar priklupna, aktualna, odkrita in zato čisto gledališko vredna več kakor neke druge bolj in manj zabavne igrice, ki računajo s čustvi občinstva. »Sreča na upanje« pa vsaj delno mobilizira gledalčev kritičnost. To je menda najlepše, kar je mogoče reči o igri sami in tudi o njeni uprizoritvi, ki zato brez dvoma ne predstavlja samo čisto zunanji uspeh mariborske Drame.

Branko Rudolf

JUBILEJ BOŽIDARJA DRNIČA

V vlogi dr. Križevca v Križevci »Agoniji« je te dni proslavil 35-letnico svojega umetniškega dela prvak beograjskega Narodnega gledališča Božidar Drnić. Na tej predstavi je v vlogi Laure gostovala Sava Severjeva. Oba igralca sta tudi v preteklosti pogosto skupaj nastopala.

Božidar Drnić je začel svojo gledališko pot na deskah Narodnega gledališča v Zagrebu, kjer je obiskoval tudi igralno šolo. V svojem 35-letnem delu je kreiral dolgo vrsto pomembnih vlog iz domače in tuje dramske literature. Med svoje najljubše vloge šteje danes Otta v »Dnevniku Ane Frank« in Hiestakova v »Revizorju« ter dr. Urbana in dr. Križevca v Križevci »Ledi« oziroma »Agoniji«.

F. Avčin

Mariborska Drama je uprizorila komedijo Marcela Francka »Sreča na upanje«. Na sliki (z leve): Brunčkova (Gabrielle) Klasino (Jérôme) in Pugljeva (Catherine)

NOVI POGLEDI

Odperta pot - res za vse?

V »Delu« smo 3. oktobra brali sestavek »Odperta pot«, ki v širokih črtah analizira letošnji vpis na slovensko Univerzo in sicer kandidatov z neustreznimi šolami ali brez formalne izobrazbe. Ustrezni odlok Zveznega izvršnega sveta iz meseca aprila 1959 je tako omogočil pot do najvišje izobrazbe vsem, ki si je žele, sprejemni izpiti pa so zavrnilli one med njimi, ki zanje še niso sposobni, pa tudi one, ki so spekulirali na kake širše odprtine že pri vpisu in tudi pozneje med študijem. Medvedjo uslugo bi naredili tako državi kot vsakomur, ki bi ga s pomanjkljivim končnim znanjem pustili skozi univerzo, zlasti na tehniških fakultetah. Proizvodi tehnikov morajo namreč delovati: avion n. pr. lahko samo leti ali pa pade, tertium non datur. Kdo bo sedel vanj, če ve, da je konstruiral nestrokovnjak.

Novi sistem vpisa na uni-

verzbo pa pušča vrata na fakultete zaprta za nekatere ljudi, ki so v naši proizvodnji najdragocenejši. Vrata jim formalno resda niso zaprta, dejansko pa vsekakor. To so oni redki, resni stari specialisti, mojstri, na katerih sone obrati, da celo tovarne. Nekateri so domala brez vsake formalne izobrazbe, le s kakim razredom ljudske šole. Z zagrizeno pridnostjo in trdim delom so si v dolgih letih iz lastnih knjig, še bolj pa v živi šoli svoje prakse pridobili toliko strokovnega znanja, nekateri tudi splošne izobrazbe ter znanja tujih jezikov, da opravljajo po se, ki bi sicer terjali mesto inženirja, izkušenega praktika povrhu. Zaradi formalne kvalifikacije pa se ob njih lahko obregne marsikdo, zlasti pa nekateri mladi, novepečeni tehniki, ki mislijo, da so z diplomo že ujeli tudi vso prakso. Ti stari strokovnjaki so, kot vsi res delovni ljudje,

večinoma mirni, skromni, že preskrbnosti, vendar jim zapo-

stavljane greni življenje. Pomankanje formalne izobrazbe jim tudi onemogoča napredovanje do dohodkov, ki bi jim v polni meri pritikali. Do položaja jim ni. Podjetja te ljudi kravo potrebujejo. Ni govora, da bi jih prostovoljno pustila z njihovega delovnega mesta v šolske klopi. Sami za študij na univerzi tudi nimajo prave volje, sredstev pa je manj. Povrhu jih na njihova podjetja veže občutek odgovornosti tehnika in bi svoja mesta po tistih letih vestnega dela neradi prepustili manj veščim rokam. Kaj torej s temi dragocenimi ljudmi, ki stojijo pred odprtimi vrati, pa ne morejo skočiti? Kako jim pomagati, da dosežejo, kar zahtevajo in kar dejansko so: k naslovu inženirja?

Ena pot bi bil izreden študij. Ta je za sedaj praktično nemogoča za vse one, ki niso v

Ljubljani. Povrhu ga statuti nekaterih fakultet za sedaj dovoljuje le formalno. Elektrooddelek univerze je nekaterim prav posebno sposobnim tak izreden študij ob priznanju izvršenih konkretnih del namesto vaj in prakse izjemoma dovolil na dobro argumentirano prošnjo podjetij še pred aprilskim odlokom Zveznega izvršnega sveta.

Druga pot bi bili dopisni tečajji, neka vrsta dopisne univerze. Ta stvar bi se pri nas za sedaj odnesla kot priprava za sprejemne izpite, za redni študijski program pa ne, vsaj na težkih fakultetah ne. Zlasti nujno potrebnih praktičnih vaj ne moreš opraviti po pošti, temveč le za laboratorijsko mizo z instrumenti in aparati. Tak študij bi bil nujno nekaleten, diploma le papirnata. Nemci so pred vojno imeli tak sistem slabega imena »Mittweide«.

Nadaljnja možnost, ki pa vodi le do zasluženih prejemkov, ne pa do zasluženega naziva, je ameriška: če mnogo znaš in mnogo narediš, napreduješ po plačni lestvici mimo vseh febov in direktorjev, pa tudi če si navaden laborant, torej plačilo po zaslugah in opravljenem delu!

Je pa še ena pot in ker smo v prvi etapi pričeli preobra-

žati univerze z naglico in z vnamo, ki je bila mestoma že kar prevelika, bi jo veljalo resno premisliti sedaj, ko se stvari lotevamo znova. Napačni koraki in prijemi se na nobenem področju ne masčujejo tako neizprosno kot v šolstvu. Napake se namreč pokažejo šele v letih po končanem študiju in po toči zvoniti je prepozno.

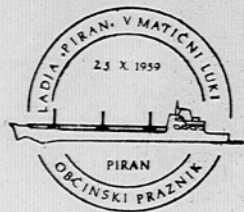
Za stare praktike omenjenega kova imajo Nemci možnost naslova »Oberingenieur« — diplomskega inženirja — s popolnim študijem in »Inženir« iz šol ravnati naše tečajne srednje šole. Pri nas se dan mnogo govorimo o tako imenovanih pogonskih inženirjih, na nivoju nekako v sredi med srednjimi tehnikami in diplomskimi inženirji. Nemci jih poznajo pod imenom »Betriebsingenieur«. Bojim se in ne le jaz, da bi se naši obratovni inženirji ugnatili izroditi iz »Betriebsingenieurjev«. Tudi ta nameravani naslov pogonskega inženirja pa zahteva posebnih šol in nekaj let šolanja, torej za naše stare praktike odpade. Kaj še ostane? Univerze podeljujejo ljudem, ki so se v znanosti res izredno odlikovali, tako imenovani častni doktorat. Naslov »doktor honoris causa« je vsekakor velika redkost, čast, ki jo do-

bi človek po navadi šele ob zaključku svojega življenjskega dela in na podlagi jasno dokazanih svojih zaslug. Pokojni mojster arhitekta Plečnik je bil n. pr. častni doktor in celo redni profesor ljubljanske univerze, čeprav ni imel takrat potrebne formalne izobrazbe. Zakaj ne bi upedli za naše stare priznane praktike, ki jim je pot na univerzo de facto zaprta, čeprav de iure odprta, naslova »častni inženir«? Podeljevala bi ga na dobro argumentirane predloge podjetij fakultete, ki imajo za to slej ko prej edine legitimacije. Tako bi se izognili tudi vsakršnemu spekulativstvu, protekciji, intervencijam, pritiskom in podobnim človeškim slabostim. Naslov častnega inženirja z ustreznimi prejemki bi tako dobili le ljudje, ki ga resnično in dejansko zaslužijo po svojih dolgoletnih doživetjih in kazanih delovnih uspehih. Tako bi lahko nemoteno delali naprej v korist svojih podjetij za ljubimi jim risalnimi mizami, pri svojih konstrukcijah, ob strojih in aparatih, ki so delo njihovih glav in rok, pa se od njih ne žele ločiti. Imeli bi pri tem dober občutek, da socialistična javnost nanje le ni pozabila. Svojim podjetjem bi tako le še bolj koristili.

IZ NAŠIH KRAJEV

TELESNA KULTURA

Priložnostni poštni žig

Generalna direkcija PTT v Beogradu je odobrila priložnostni poštni žig, ki ga bo uporabljala 25. oktobra ekspozitura pošte Piran v pristanišču, od 26. do 31. oktobra pa pošta Piran.

V nedeljo, 25. oktobra, bo namreč prvič pristala v svoji matični luki največja motorna tovarna ladja Splošne plošbe. Ta dan bo slavila občina Piran svoj občinski praznik.

Filatelistično društvo PTT Slovenije in Ljubljani bo izdalo poseben ovitek številke 9 z motivom priložnostnega žiga. Ovitek bodo frankirani z 20 dinarsko znamko, ki je bila izdana za 40-letnico KPJ.

Nesreče

V Kočevju se je pletila huda prometna nesreča, ki je terjala življenje 3-letnega Milana Weissa. Njegov oče je pred svojo hišo na Roški cesti številke 29 ustavil znatnega vozila vprege. Tedaj je k njemu prišel tudi mali Milanček. Kmalu pa je stekel nazaj čez cesto. V tem hipu pa je pripeljal mimo Unimog S-382, ki ga je vozil voznik Janez D. Orok. Je z glavno zadelo v vozilu in padel, tako nesrečno, da ga je povzročilo zadnje kolo vlačica. Čeprav so ga takoj odpeljali v bližnjo ambulanco, je umrl med potjo zaradi hudih poškodb.

V nedeljo ob 18.30 se je na cesti I. reda med Prevojnimi in Zidničkom pripetila huda prometna nesreča. Proti Ljubljani je pravilno po desni strani vozil s kolesom upokojenec Ivan Zibert. Na blagem zavoju je s prednjim kolesom zadel ob rob ceste in padel po cesti. Takoj za njim je pripeljal desni neznan motorist, ki je z brzino zapeljal preko telesa kolesarja. Oba neznanca vozilca sta z vožnjo nadaljevala, ne da bi imela toliko človeške čuta, da bi človeku v nesreči pomagala. Prometno varnostni organi so ju začeli zasledovati. Kolesarja s hudimi telesnimi poškodbami so prepeleli v bolnišnico.

V nedeljo v jutranjih urah je nenadoma izbruhnil požar v lakirni podjetje Kovinska industrija in na Igu. Zaradi takojšnje intervencije domačih in poklicnih gasilcev se ogenj ni razširil na celotno podjetje. Škoda je okrog 200 tisoč dinarjev. Požar je nastal, ker sta mojster in pomočnik proti predpisom s pomočjo ognja hotela čistiti cevi, v katerih se je nabral barvni lak.

Mali intervju

O jezerih in ribah nad velenjskim rudnikom ne bi mogli govoriti, če pod zemljo ne bi bilo premoga. Nad premogovnikom se je namreč zemlja sčasoma usedla, tako je nastalo ob gozdičku tudi največje Velenjsko jezero. Jesenski dnevi so tudi semkaj prinesli puščobo. Tako sta lesen pomol na letnem kopalšču in skalnica le za družbo ribičem, ki v oktobrskih popoldnevih namakajo svoje trnje v nakodrano jezero.

Tu sem minulo soboto srečal rudarja Karla Zlodeja. Potrpežljiv ribič. K njemu sem stopil šele takrat, ko je potegnil iz vode veliko ščuko. Potem sva jo na bregu potočkala.

Kar zajeten zalogaj za sobotno večerjo, kajne?

Kar lepa je. Več kot 2 kilograma ima. Sicer pa so v tem jezeru še večje. Ujel sem že 7 kilogramov težkega krapa.

Večkrat ribarite? sem ga pobral.

O, kar redno zahajam sem. Prijetno je, svež zrak, v tem miru se nekoliko spočijem in pozabim na jama.

Ste član ribiške družine?

Sem. V Velenju nas je približno 90 ribičev. Imamo svojo družino in jezera, v katerih lahko ribarimo vsak dan. Pred leti so stari ribiči kupili nekaj rib ter jih dali v velenjsko jezero za razpold. Od tedaj naprej se ribe množijo, da jih je za vse nas dovolj. Veste, zelo dobro nam da ta miren šport. Pod zemljo se dovolj razgibamo.

Karel Zlodej je nato odšel ščuko v Novo Velenje.

Premalo ekonomloncev

Vzrok je pri proizvajalcu

Aluminijasti economlonci za kuhanje pod pritiskom, ki jih izdelujejo v celjski Tovarni emajlirane posode, so kot domača novost kmalu osvojili tržišče. V sodobnem gospodinjstvu so prednosti take kuhinjske posode očitne. Nič čudnega ni torej, da si gospodinje želijo kupiti tak lonec, kljub razmeroma visoki ceni (saj stane 7-literski lonec nekaj več kot 9000 din). Vendar jih ima le malo toliko sreče, da lonec tudi lahko kupijo. Te posode največkrat ni na trgu. Ljudje se kajpada jezijo na trgovino, kako more tako pomanjkljivo skrbeti za potrošnike, a ne manjka tudi očitkov proizvajalcem, ki po mnenju kupcev vse prepočasno prilagajajo svojo proizvodnjo zahtevam domačega trga.

O prodaji economloncev smo želeli najprej povprašati v trgovinah. Obiskali smo štiri trgovska podjetja. V treh smo dobili le odgovore. Samo v prodajalni trgov. podjetja Železninar Celje so nam bili pripravljeni postreči z velikim 7-literskim economloncem. Sicer pa smo na zastavljena vprašanja dobili dokaj podobne odgovore.

MERKUR — trgovsko podjetje z železnino v Celju: — Nimamo economloncev. V tovarni menda nimajo nekih delov. Lonec dobimo približno čez kak mesec dni. Sicer pa, počakajte trenutke, bomo vprašali v tovarno. Po nekaj minutah smo zvedeli: — Dobimo jih prihodnji mesec.

Bogata izložbena okna zvaljajo mnogo kupcev v novo, sodobno urejeno trgovino podjetja Velenjski magazin. V njej smo srečali direktorja tega podjetja. Med drugim nam je potožil, da so le ob

otvoritvi trgovine dobili nekaj economloncev, potem pa nič več. Sedaj nimajo niti enega, čeprav se kupci zanje pogosto oglašajo. Tako si torej tudi v Velenju gospodinje ne morejo privoščiti praktičnih loncev.

LJUDSKI MAGAZIN Celje. V oddelku za posodo niso imeli na policah niti enega economa. Prodajalka je v ljudno svetovala, naj pridemo pogledat prihodnji teden. Pričakujejo pošilke velikih loncev. Manjšin, 5-literskih, letos ne bo več.

Kot smo že omenili, bi v prodajalni Železninar lahko kupili 7-literski economlonce, medtem ko manjših tudi v tej trgovini letos ne pričakujejo.

V zvezi s pomanjkanjem nove posode na tržišču smo vprašali za vzroke v Tovarni emajlirane posode v Celju.

Delavci Komunale na Vrhniki so pričeli odkopavati temelje mostu čez Ljubljano, ki veže Verd z Vrhniko. Temelje bodo pregledali, če so dovolj močni, ker nameravajo nanje postaviti novo ploščo in povečati nosilnost mostu.

V NEKAJ VRSTAH

BLEJ. — Na zadnjem plenumu SZDL so na Bledu razpravljali o volitvah v osnovne organizacije in o poročilih, ki jih bodo dosegali odborji predložitvi volivcem. Predvolilni sestanki bodo že v prihodnjih dneh.

BOHINJ. — Na zadnji seji Oblo Bohinj so ustanovili delavsko univerzo kot samostojen finančni zavod. Ta ustanova naj bi nadaljevala začeto delo izobraževalnega centra. Razširili nameravajo svoje delo tudi na okoliške vasi, posebne naloge pa bo univerza imela z gradnjo svojega doma, tako da bodo dobili tudi prostore. — Z gradnjo doma nameravajo pričeti že prihodnje leto.

BOHINJSKA BELA. — V nedeljo so na Belski planini odkrili spominjsko ploščo padlemu partizanu Stanku Staretu iz Bohinjske

Bele, ki je padel leta 1943 na Belški planini.

BEGUNJE. Komisija za spomeniško varstvo pri OLO Kranj je sklenila, da bo konservirala grad Kamen. Z deli so pričeli že letos, trajala pa bodo več let. V bivši konjušnici pod gradom nameravajo urediti gostišče, saj bodo z ureditvijo tega gradu dobili novo turistično točko na Gorenjskem.

CELJE. — V ponedeljek popoldne so v Celju odprli dva oddelka večerne politične šole. Za šolo se je prijavilo 75, večidel mladih članov ZK. Predavali bodo po posebnem programu, da bi tako udeleženci dobili svojim izkušnjam ustrečno politično znanje. Ob otvoritvi je slušateljem govoril rektor občinskega komiteja ZKS tov. Cveto Pelko.

MARIBORSKA RAZGLEDNICA

Na križišču Partizanske in Cankarjeve ulice v Mariboru gradi gradbeno podjetje »Konstruktor« za »Veletkanino« tekstilno skladišče. Načrte zanj so napravili pri »Komuna projektu«.

(Foto: M. Kos)

KAJ JE LEPŠE?

V PREKINJENIH PARTIJAH KANDIDATSKEGA TURNIRJA

Obračun po računih

BEograd, 20. oktobra. (Od našega posebnega dopisnika). V nadaljevanju prekinjenih partij 22. in 23. kola so bili doseženi ti rezultati:

Olafsson: Petrosjan remi.
Fischer: Keres 0:1
Gligorić: Benko remi
Gligorić: Talj 0:1
Stanje na lestvici po XXIII. kolu:

Talj 17,5, Keres 15, Smislov in

Petrosjan 12,5, Gligorić 11, Fischer 9, Olafsson 7,5, Benko 7 točk.

Nasemu prvaku se ni posrečilo uveljaviti mikroskopske prednosti proti Benkoju, ker se je slednji branil zelo natančno. Tako se je partija končala neodločeno.

Takoj nato sta nadaljevala Gligorić in Talj, vendar je moral v tem srečanju beli odne-

hati že po šestih potezih. Zanimivo je, da je zmagovito pot za Talja pokazal Petrosjan, še sicer tako po prekinitvi te partije.

Fischer je skušal brezuspešno rešiti partijo s Keresom, vtem ko sta se Olafsson in Petrosjan domenila za remi še pred nadaljevanjem igre.

Ing. G.

XXIV. KOLO

Talj: Keres (1:2)
Smislov: Petrosjan (2:1)
Fischer: Benko (2:1)
Olafsson: Gligorić (1:2)

Ženski šahovski šampionat

V XII. kolu ženskega šahovskega prvenstva FLRJ so igralce: Milčević-Velimić remi, Jovanović-Savić 1:0, Ljiljak-Nagy 0:1, Kitoić-Jocić remi, Pober-Pihljić remi, Inž. Delak-Pongrac prek., Damjanov-Kazakova 1:0, Balaban-Timet prek. Vrstni redi: Jocić in Nagy 9, Pober 7,5, Kitoić, Damjanov 7, Inž. Delak 6,5 (2) itd.

Triglav najboljši v Zemunu V tekmovalju II. zvezne namiznoteniške lige za moške se je med desetimi tekmeči v Zemunu najboljši izkazal kranjski Triglav. Kranjčan so neporaženi osvojili prvo mesto z 11 točkami pred Borcem (Bd) 16, Slavijo (NS) 12, TUSK (Bgd) 12, Mladostjo (Zem.) 12, ravnenskim Fužinarjem 8 itd. Najboljši igralec prireditve je bil kranjski Teran, ki ni izgubil niti enega niza.

BIRMINGHAM. — Nogometaški angleškega drugoligaša Aston Villa je so v prijateljski tekmi porazili dajski Rapid 2:1 (0:0).

EL ARIB. — Nogometna ekipa odreda JLA je zmagala proti švedskemu vojaškemu zastopstvu 4:0 in tako znova osvojila pokal čet UNEF.

III. EVROPSKO PRVENSTVO V VAJAH NA ORODJU

VEČINA PRIZNANJ — ZA VZHOD

Tudi zaključni del III. evropskega prvenstva v vajah na orodju je prinesel največ uspeha tekmovalcem Sovjetske zveze. Titov in Stolbov. V finalu za vrstni red na posameznih orodjih sta Rusi osvojila pet zlatih tri srebrne in dve bronasti kolajni.

IZIDI: parter — Fivian (Svica) 19,20, Thoreson (Svedska) 19,15, Titov (SZ) 18,90, Bradja (SZ) 19,25, Kestola (Finska) 19,05.

(Finska) 18,85, Fürst (Zahodna Nemčija) 18,80, drog — Titov (SZ) 19,15, Daniš (CSR) 18,90, Stolbov (SZ) 18,80, krog — Titov (SZ) 19,60, Stolbov (SZ) 19,50, Kestola (Finska) in Karfajov (Bolgarija) 19,25, preskok — Titov (SZ) 19,30, Thoreson (Svedska) 19,30, Favian (Svica) 19,10, konj — Stolbov (SZ) 19,55, Titov (SZ) 19,35, Gronstedt (Svedska) in Kestola (Finska) 19,05.

III. SREDZEMSKESKE IGRE V BEIRUTU

Tudi rokoborci startali

Beirut, 20. okt. — Danes so na III. sredozemskih igrah pošli v dogajanja tudi rokoborci. Vsi trije jugoslovanski zastopniki so startali uspešno. Vukov je v mušji kategoriji v 7. minuti tuširal Španca Bendicho, Golosin pa je v peresni kategoriji (v 11. min.) enako opravil s Francozom Ballerijem, Horvat je v dvoboju welterske kategorije po točkah zmagal nad Libanoncem Nidom.

V sabljanju so Francozi osvojili še peto zlato kolajno. Zmagali so v ekipnem tekmovalju z mečem, pri čemer so v finalu premagali Španjo 9:3.

Atletski spored so nadaljevali s tekmo na 10.000 m. Zmagal je Francoz Ameur s časom 30:19,2.

Tudi na 100 metrov je bil prvi Francoz, in sicer Seyre z izvrstnim časom 10:3. Franciji sta

pripadli še srebrna in bronasta kolajna — Genevay 10,6 in David 10,8. Tek na 400 metrov z ovirami je prinesel zmago Turku Ozgudenu s 53,4 pred Zaurakijem (Tun) 54,1 in Abdulhamidom (ZAR) 54,4. V tekni na 800 metrov pa je bil prvi Francoz Lenoir 1:55,4 pred Špancem Barrsom 1:55,8 in Grkom Depastom 1:56,1.

V nadaljevanju rokoborskega turnirja je Horvat premagal Španca Cuetosa po točkah, Golosin pa je izgubil s Turkom Niazijem.

NOVO PO TUJEM

BUDIMPEŠTA. — Berzick in Koczianova sta na madžarskem namiznoteniškem prvenstvu četrti zapovrsti osvojila naslova prvaka.

COMO. — Italijanka Ricci je vrgla disk 48,04 m daleč, njen rojak Rado pa je to orodje zalučal 33,2 m daleč.

MILANO. — Tradicionalno kolesarsko dirko »Po Lombardiji«, ki je bila letos že tridesetletna, je dobil Belgijec Van Looy pred rojakom Vannitenom in Špancem Pobletom.

GÖTEBORG. — Švedska plavalca Segerström je v 25 m bazenu preplaval 400 m prosto v izvrstnem času 4:56,6.

Incident v Parizu

V Parizu bi bili morali v nedeljo odigrati mednarodni odbojarski tekmo med Vzhodno Nemčijo in Francijo. Ker pa je pretekla pariska policije prepovedala izobestiti vzhodnonemško zastavo in zaigrati vzhodnonemsko himno ter je nato zavrnila še več nemških predlogov za sporazum, gostje sploh niso nastopili. Kupljene vstopnice bodo veljale za tekmo Francija — Jugoslavija, ki bo 7. novembra v Parizu.

PARTIJE XXIII. KOLA

GLIGORIĆ-TALJ

(Benoni)

1. d4, S6 2. c4, c5 3. d5, e6 4. Sd3, S6 5. cxd5 6. e4, g6 7. S3, Ld7 8. Ld2, g5 9. 0-0, Sd5 10. Sd2, Sae 11. Td1, Ld7 12. Tel, Td8 13. b3, b5 14. Lb2, Sc7 15. Dc2, Td7 16. Sd1, Lh6 17. f3, Sh5 18. Sd1, Sx3 19. exd3, Lf5 20. Sd3, Lg7 21. Dc1, Lxb1 22. Sd3, Kxg7 23. Dxb1, Sd4 24. Sd3, Dd3, 25. Lxb5, Txb5 26. Sfs+ gxf 27. Txe5, Txe3 28. g1, Se2 29. Kf2, Kd8 30. Sd3, Sd4 31. f4, Te2 32. Txf4+ 33. Kd2, fxe3 34. Sc4, Sd3 35. Dc1, Td6 36. Dd3, Kf8 37. Dd4, Td8 38. Dd7, Td8 39. Dd8+ 40. Dg7, Sh4+ 41. Kd1 prek.

BENKO-OLAFSSON

(Sprejeti damski gambit)

1. d4, d5 2. Sd3, e6 3. S3, Sd6 4. Dd4+ 5. c6 6. Dxc4, Ld3 6. Sd2, g6 7. g3, Lg7 8. Ld2, 0-0 9. 0-0, Sd5 10. f4, Ld2, Sd5 12. Tadi, cxd3 13. Sxd4, Sd6 14. Dd3, c5 15. h3, Ld7 16. Sc2, e4 17. Dxe4, Lxb2 18. Dxb7, Sc5 19. Df3, Td8 20. Sd4, Df6 21. Dxf6, Ld2 22. Kh2, Tfe8 23. e3, Lb5 24. Tfe1, Lc3 25. Sd5, Sxd5 26. Lxd5, Sd3 27. Tg1, Sxf2 28. Sc4, Lxc4 29. bxc, Sxd1 30. Txd1, Txe3 31. h4, Ld5 32. Tfi, Txd3 33. Kh1, Td7 34. Tel, Ld4 35. Te4, Lc5 36. Kh2, Td3 37. Te2, Te7 38. Tc2, Kd7 39. Kd2, Ld6 40. Kd1, h5 41. Td2, f5 42. Td2, f4 43. Tc2, Tg3+ 44. Kh1 in beli se vda.

PETROSJAN-FISCHER

(Damski gambit)

1. d4, d5 2. S3, e6 3. c4, Ld7 4. Sc3, Sd6 5. Ld3, h6 6. Lh4, 0-0 7. c3, b6 8. Ld3, Lb7 9. 0-0 12. Tael, Sd1 13. L1, Sd3, Lc3 14. Ld4, Ld4 15. Lc3, Sxg3 16. bxc, Dc7 15. Td1, Td8 16. d5, exd3 17. Sxd3, Lxd3 18. Txd3, Lf6 19. Td1, Sd5 20. b3, Td1 21. bxc, Dd5 22. e4, Dd6 23. Dc2, Txd5 24. Dc2, Dd2 25. Dd6, Ta8 26. Tel, Ld5 27. Dd6, Dc7 28. Dc4, g5 29. Sh2, Dd7 30. S3, Dd8 remi.

KERES-SMISLOV

(Sicilijanka)

1. e4, c5 2. S3, e6 3. d4, cxd4 4. Sxd4, Sd5 5. Sc3, e6 6. f4, a6 7. Df3, Dd6 8. Sd3, Sd6 9. Ld3, Le7 10. Le3, Dc7 11. 0-0, 0-0 12. Tael, Sd1 13. L1, Sd3, Lc3 14. Ld4, Ld4 15. Lc3, Ld7 16. Sd5, Ld5 17. b4 18. Sd3, Le7 19. Sd1, a5 20. Sd4, Lxb2 21. axb, Dd7 22. Sd2, Ta3 23. Lf2, b3 24. Sc2, Ta2 25. Sd3, Te8 26. Scd4, Ld5 27. Txe3, Lxe3 28. Td1, Ld7 29. Kh1, Da8 30. Lh4, Lb6 31. Dd1, Da2 32. Le1, h6 33. Lc3, e5 34. fxe, Sd3 35. Le1, dxe 36. Sd3, Lxf5 37. exf, Txd2 38. Tc3+, Kd7 39. d4, Txd2+ 40. Kd1, Lxd4+ in beli se vda.

OBJAVE = OBVESTILA = OBJAVE

KOLENDAR
Sreda, 21. oktobra: Urška.

Na današnji dan leta 1941 je padlo v Kragujevac 7300 ljudi, kot žrtve nacističkega, nedolžnih in ljubečih izdajalcev.

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA

NOČNA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA
SLUŽBA ZA NUJNE OBISKE NA BOLNIŠKOVEM DOMU OD 20. DO 7. URE ZUTRAJ. OB NEDELJAH IN PRAZNIŠKIH VES DAN.

Zdravstveni dom RUDNIK:
Dr. Postržar, dr. Skerj, Silva, Priatelj, 9. tel. 21-558. V odsotnosti zdravnika klicite tel. LM 20-500.

Zdravstveni dom CENTER:
Dr. Kozak, Vlasta, Miklošičeva 24. tel. 39-151. Za obiske otrok št. tel. številka.

Zdravstveni dom SISKI:
Dr. Gasparič, Jančar, Cernetova 11. tel. 22-821. V odsotnosti zdravnika klicite tel. LM 20-300.

Zdravstveni dom BEŽIGRAD:
Dr. Tičar, Ljotić, Veselova 19. tel. 21-966. V odsotnosti zdravnika klicite tel. LM 30-800.

Zdravstveni dom MOSTE:
Dr. Pajnič, Milan, ZD Moste, Prvomajski 11. tel. 31-358. V odsotnosti zdravnika klicite tel. LM 30-500.

Zdravstveni dom VIČ:
Dr. Milan, Hodalič, Emonska 10. tel. 20-497.

ZDRUŽENI PODJETJI

SAP-TURIST

IN LJUBLJANA-TRANSPORT

V LJUBLJANI
obveščata:

Za občinski praznik občine Piran, v dnevi 24. in 25. oktobra 1959, katerega največja privlačnost bo ogled nove jugoslovanske tovarne ladje "PIRAN", ki bo v teh dneh prvič prispevala v matično luko, prijetna družina podjetij SAP-TURIST in LJUBLJANA-TRANSPORT enodnevni in dvodnevni izlet v Piran po izredno ugodnih cenah. Zadržite se za to zanimivo, prijetno in ceneno izlet!

Planinsko društvo Javornik — Kor. Bela sporoča vsem planincem in izletnikom, da je Kovinar- ska kočica v Krmu od 18. oktobra dalje zaprta.

Skupine z najmanj 25 ljudmi, ki bi želele obiskati kočico, se morajo vsaj pet dni pred obiskom pisмено ali ustno dogovoriti z društvom, da bi društvo v takih primerih poslalo v kočico dežurnega oskrbnika.

UPRAVA CEST OLO LJUBLJANA
obvešča, da bo cesta III. reda Vrhnikar — Verd — Borovnica št. 1207 zaprta za vse promete od 21. 10. 1959 do preklica, zaradi poplavljenosti preko Ljubljane na Vrhnikar. — Promet se preusmeri do nosilnosti 3 tone po občinski cesti mimo opremljenega prometnega mesta. — Promet se preusmeri na cesto Log — Notranje gorice — Borovnica in obratno.

Flex
Brez preparata za čiščenje madežev "FLEX" ne sme biti nobena gospodinja. Zanesljivo neškodljivo za tkanine, ni vnetljiv, in ekonomičen je samo "FLEX".

KROSAN za obnavljanje krompirja pred gnilim lahko dobiš v pakiranjih 40 kg, 3 kg in 1/4 kg v zadrževalnih, semenarjih in drugje.

Za semenski krompir je koristen in mu ne škodi.

NOVOSTI BELO LIČILO "EVE-LINE" ščiti ustnice pred razpokanjem in omogoča, da samo z eno barvo ličila dobiš vse nijanse.

Gledališče

REPETOAR

DRAMA LJUBLJANA

Sreda, 21. okt. ob 17: Pomenek z obiskovalci pred premiero "Dvanajst porotnikov". Vstop je prost.

Cetrek, 22. okt. ob 19:30: Reginald Rose in Horst Budjuhn: Dvanajst porotnikov. Premiera izven. Proslava 33-letnice gledališkega dela Ivana Jermana. (Vstopnice so v prodaji.)

Petek, 23. okt. ob 19:30: Lorca: Yerma. Abonma Petek popoldanski (Viktoria igra B. Sotlar). Prostostale vstopnice bodo v prodaji.

Ob 19:30: Delančeva: Življenje v zagati. Abonma U (Josephine igra M. Benkova). — Mladini primerno (Prostostale vstopnice bodo v prodaji.)

Sobota, 24. okt. ob 19:30: Rose-Budjuhn: Dvanajst porotnikov. Izven in za podelje. (Vstopnice so že v prodaji.)

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE
KRANJ
Petek, 23. okt. ob 20. uri: B. Nušič: "ZALUJOČI OSTALI". Red Premierski.

MESTNO GLEDALIŠČE
Ljubljana. Gledališka pazaža.
Sreda, 21. okt. ob 20. I. in W. Firner: "Kukavica". Abonma Kolektivni H. Vstopnice so tudi v prodaji.

Cetrek, 22. okt. ob 20: Max Frisch: "Dobrniki in pošiljalci". Abonma red Cetrek. Vstopnice so tudi v prodaji.

Ob 20: Pristley: "Steklena kletka". Gostovanje v Medvedovi. Petek, 23. okt. ob 20: Max Frisch: "Dobrniki in pošiljalci". Abonma red Cetrek. Vstopnice so tudi v prodaji.

Sobota, 24. okt. ob 20: "Tri vešele". Red B. Vstopnice so tudi v prodaji.

Nevelja, 25. okt. ob 16: "Tri vešele". Red Nedelja popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji.

Ob 19:30: "Tri vešele". Večerna predstava. Izven.

Predprodaja vstopnic pri gledališki blagajni v Mestnem domu, rezerviranja na telefon 32-660.

MESTNO GLEDALIŠČE
LUTKOVO GLEDALIŠČE
MARIONETE
Levstikov trg št. 2

Cetrek, 22. okt. ob 17: F. Bevk: "LENUH POLEZUH". Delno zaključena predstava za otroke. Gostovanje v Mestnem domu. (Vstopnice so v prodaji.)

Petek, 23. okt. ob 19:30: Lorca: Yerma. Abonma Petek popoldanski (Viktoria igra B. Sotlar). Prostostale vstopnice bodo v prodaji.

Ob 19:30: Delančeva: Življenje v zagati. Abonma U (Josephine igra M. Benkova). — Mladini primerno (Prostostale vstopnice bodo v prodaji.)

Sobota, 24. okt. ob 19:30: Rose-Budjuhn: Dvanajst porotnikov. Izven in za podelje. (Vstopnice so že v prodaji.)

REPETOAR

DRAMA LJUBLJANA

Sreda, 21. okt. ob 17: Pomenek z obiskovalci pred premiero "Dvanajst porotnikov". Vstop je prost.

Cetrek, 22. okt. ob 19:30: Reginald Rose in Horst Budjuhn: Dvanajst porotnikov. Premiera izven. Proslava 33-letnice gledališkega dela Ivana Jermana. (Vstopnice so v prodaji.)

Petek, 23. okt. ob 19:30: Lorca: Yerma. Abonma Petek popoldanski (Viktoria igra B. Sotlar). Prostostale vstopnice bodo v prodaji.

Ob 19:30: Delančeva: Življenje v zagati. Abonma U (Josephine igra M. Benkova). — Mladini primerno (Prostostale vstopnice bodo v prodaji.)

Sobota, 24. okt. ob 19:30: Rose-Budjuhn: Dvanajst porotnikov. Izven in za podelje. (Vstopnice so že v prodaji.)

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE
KRANJ
Petek, 23. okt. ob 20. uri: B. Nušič: "ZALUJOČI OSTALI". Red Premierski.

MESTNO GLEDALIŠČE
Ljubljana. Gledališka pazaža.
Sreda, 21. okt. ob 20. I. in W. Firner: "Kukavica". Abonma Kolektivni H. Vstopnice so tudi v prodaji.

Cetrek, 22. okt. ob 20: Max Frisch: "Dobrniki in pošiljalci". Abonma red Cetrek. Vstopnice so tudi v prodaji.

Ob 20: Pristley: "Steklena kletka". Gostovanje v Medvedovi. Petek, 23. okt. ob 20: Max Frisch: "Dobrniki in pošiljalci". Abonma red Cetrek. Vstopnice so tudi v prodaji.

Sobota, 24. okt. ob 20: "Tri vešele". Red B. Vstopnice so tudi v prodaji.

Nevelja, 25. okt. ob 16: "Tri vešele". Red Nedelja popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji.

Ob 19:30: "Tri vešele". Večerna predstava. Izven.

Predprodaja vstopnic pri gledališki blagajni v Mestnem domu, rezerviranja na telefon 32-660.

MESTNO GLEDALIŠČE
LUTKOVO GLEDALIŠČE
MARIONETE
Levstikov trg št. 2

Cetrek, 22. okt. ob 17: F. Bevk: "LENUH POLEZUH". Delno zaključena predstava za otroke. Gostovanje v Mestnem domu. (Vstopnice so v prodaji.)

Petek, 23. okt. ob 19:30: Lorca: Yerma. Abonma Petek popoldanski (Viktoria igra B. Sotlar). Prostostale vstopnice bodo v prodaji.

Ob 19:30: Delančeva: Življenje v zagati. Abonma U (Josephine igra M. Benkova). — Mladini primerno (Prostostale vstopnice bodo v prodaji.)

Sobota, 24. okt. ob 19:30: Rose-Budjuhn: Dvanajst porotnikov. Izven in za podelje. (Vstopnice so že v prodaji.)

REPETOAR

DRAMA LJUBLJANA

Sreda, 21. okt. ob 17: Pomenek z obiskovalci pred premiero "Dvanajst porotnikov". Vstop je prost.

Cetrek, 22. okt. ob 19:30: Reginald Rose in Horst Budjuhn: Dvanajst porotnikov. Premiera izven. Proslava 33-letnice gledališkega dela Ivana Jermana. (Vstopnice so v prodaji.)

Petek, 23. okt. ob 19:30: Lorca: Yerma. Abonma Petek popoldanski (Viktoria igra B. Sotlar). Prostostale vstopnice bodo v prodaji.

Ob 19:30: Delančeva: Življenje v zagati. Abonma U (Josephine igra M. Benkova). — Mladini primerno (Prostostale vstopnice bodo v prodaji.)

Sobota, 24. okt. ob 19:30: Rose-Budjuhn: Dvanajst porotnikov. Izven in za podelje. (Vstopnice so že v prodaji.)

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE
KRANJ
Petek, 23. okt. ob 20. uri: B. Nušič: "ZALUJOČI OSTALI". Red Premierski.

MESTNO GLEDALIŠČE
Ljubljana. Gledališka pazaža.
Sreda, 21. okt. ob 20. I. in W. Firner: "Kukavica". Abonma Kolektivni H. Vstopnice so tudi v prodaji.

Cetrek, 22. okt. ob 20: Max Frisch: "Dobrniki in pošiljalci". Abonma red Cetrek. Vstopnice so tudi v prodaji.

Ob 20: Pristley: "Steklena kletka". Gostovanje v Medvedovi. Petek, 23. okt. ob 20: Max Frisch: "Dobrniki in pošiljalci". Abonma red Cetrek. Vstopnice so tudi v prodaji.

Sobota, 24. okt. ob 20: "Tri vešele". Red B. Vstopnice so tudi v prodaji.

Nevelja, 25. okt. ob 16: "Tri vešele". Red Nedelja popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji.

Ob 19:30: "Tri vešele". Večerna predstava. Izven.

Predprodaja vstopnic pri gledališki blagajni v Mestnem domu, rezerviranja na telefon 32-660.

MESTNO GLEDALIŠČE
LUTKOVO GLEDALIŠČE
MARIONETE
Levstikov trg št. 2

Cetrek, 22. okt. ob 17: F. Bevk: "LENUH POLEZUH". Delno zaključena predstava za otroke. Gostovanje v Mestnem domu. (Vstopnice so v prodaji.)

Petek, 23. okt. ob 19:30: Lorca: Yerma. Abonma Petek popoldanski (Viktoria igra B. Sotlar). Prostostale vstopnice bodo v prodaji.

Ob 19:30: Delančeva: Življenje v zagati. Abonma U (Josephine igra M. Benkova). — Mladini primerno (Prostostale vstopnice bodo v prodaji.)

Sobota, 24. okt. ob 19:30: Rose-Budjuhn: Dvanajst porotnikov. Izven in za podelje. (Vstopnice so že v prodaji.)

REPETOAR

DRAMA LJUBLJANA

Sreda, 21. okt. ob 17: Pomenek z obiskovalci pred premiero "Dvanajst porotnikov". Vstop je prost.

Cetrek, 22. okt. ob 19:30: Reginald Rose in Horst Budjuhn: Dvanajst porotnikov. Premiera izven. Proslava 33-letnice gledališkega dela Ivana Jermana. (Vstopnice so v prodaji.)

Petek, 23. okt. ob 19:30: Lorca: Yerma. Abonma Petek popoldanski (Viktoria igra B. Sotlar). Prostostale vstopnice bodo v prodaji.

Ob 19:30: Delančeva: Življenje v zagati. Abonma U (Josephine igra M. Benkova). — Mladini primerno (Prostostale vstopnice bodo v prodaji.)

Sobota, 24. okt. ob 19:30: Rose-Budjuhn: Dvanajst porotnikov. Izven in za podelje. (Vstopnice so že v prodaji.)

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE
KRANJ
Petek, 23. okt. ob 20. uri: B. Nušič: "ZALUJOČI OSTALI". Red Premierski.

MESTNO GLEDALIŠČE
Ljubljana. Gledališka pazaža.
Sreda, 21. okt. ob 20. I. in W. Firner: "Kukavica". Abonma Kolektivni H. Vstopnice so tudi v prodaji.

Cetrek, 22. okt. ob 20: Max Frisch: "Dobrniki in pošiljalci". Abonma red Cetrek. Vstopnice so tudi v prodaji.

Ob 20: Pristley: "Steklena kletka". Gostovanje v Medvedovi. Petek, 23. okt. ob 20: Max Frisch: "Dobrniki in pošiljalci". Abonma red Cetrek. Vstopnice so tudi v prodaji.

Sobota, 24. okt. ob 20: "Tri vešele". Red B. Vstopnice so tudi v prodaji.

Nevelja, 25. okt. ob 16: "Tri vešele". Red Nedelja popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji.

Ob 19:30: "Tri vešele". Večerna predstava. Izven.

Predprodaja vstopnic pri gledališki blagajni v Mestnem domu, rezerviranja na telefon 32-660.

MESTNO GLEDALIŠČE
LUTKOVO GLEDALIŠČE
MARIONETE
Levstikov trg št. 2

Cetrek, 22. okt. ob 17: F. Bevk: "LENUH POLEZUH". Delno zaključena predstava za otroke. Gostovanje v Mestnem domu. (Vstopnice so v prodaji.)

Petek, 23. okt. ob 19:30: Lorca: Yerma. Abonma Petek popoldanski (Viktoria igra B. Sotlar). Prostostale vstopnice bodo v prodaji.

Ob 19:30: Delančeva: Življenje v zagati. Abonma U (Josephine igra M. Benkova). — Mladini primerno (Prostostale vstopnice bodo v prodaji.)

Sobota, 24. okt. ob 19:30: Rose-Budjuhn: Dvanajst porotnikov. Izven in za podelje. (Vstopnice so že v prodaji.)

REPETOAR

DRAMA LJUBLJANA

Sreda, 21. okt. ob 17: Pomenek z obiskovalci pred premiero "Dvanajst porotnikov". Vstop je prost.

Cetrek, 22. okt. ob 19:30: Reginald Rose in Horst Budjuhn: Dvanajst porotnikov. Premiera izven. Proslava 33-letnice gledališkega dela Ivana Jermana. (Vstopnice so v prodaji.)

Petek, 23. okt. ob 19:30: Lorca: Yerma. Abonma Petek popoldanski (Viktoria igra B. Sotlar). Prostostale vstopnice bodo v prodaji.

Ob 19:30: Delančeva: Življenje v zagati. Abonma U (Josephine igra M. Benkova). — Mladini primerno (Prostostale vstopnice bodo v prodaji.)

Sobota, 24. okt. ob 19:30: Rose-Budjuhn: Dvanajst porotnikov. Izven in za podelje. (Vstopnice so že v prodaji.)

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE
KRANJ
Petek, 23. okt. ob 20. uri: B. Nušič: "ZALUJOČI OSTALI". Red Premierski.

MESTNO GLEDALIŠČE
Ljubljana. Gledališka pazaža.
Sreda, 21. okt. ob 20. I. in W. Firner: "Kukavica". Abonma Kolektivni H. Vstopnice so tudi v prodaji.

Cetrek, 22. okt. ob 20: Max Frisch: "Dobrniki in pošiljalci". Abonma red Cetrek. Vstopnice so tudi v prodaji.

Ob 20: Pristley: "Steklena kletka". Gostovanje v Medvedovi. Petek, 23. okt. ob 20: Max Frisch: "Dobrniki in pošiljalci". Abonma red Cetrek. Vstopnice so tudi v prodaji.

Sobota, 24. okt. ob 20: "Tri vešele". Red B. Vstopnice so tudi v prodaji.

Nevelja, 25. okt. ob 16: "Tri vešele". Red Nedelja popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji.

Ob 19:30: "Tri vešele". Večerna predstava. Izven.

Predprodaja vstopnic pri gledališki blagajni v Mestnem domu, rezerviranja na telefon 32-660.

MESTNO GLEDALIŠČE
LUTKOVO GLEDALIŠČE
MARIONETE
Levstikov trg št. 2

Cetrek, 22. okt. ob 17: F. Bevk: "LENUH POLEZUH". Delno zaključena predstava za otroke. Gostovanje v Mestnem domu. (Vstopnice so v prodaji.)

Petek, 23. okt. ob 19:30: Lorca: Yerma. Abonma Petek popoldanski (Viktoria igra B. Sotlar). Prostostale vstopnice bodo v prodaji.

Ob 19:30: Delančeva: Življenje v zagati. Abonma U (Josephine igra M. Benkova). — Mladini primerno (Prostostale vstopnice bodo v prodaji.)

Sobota, 24. okt. ob 19:30: Rose-Budjuhn: Dvanajst porotnikov. Izven in za podelje. (Vstopnice so že v prodaji.)

REPETOAR

DRAMA LJUBLJANA

Sreda, 21. okt. ob 17: Pomenek z obiskovalci pred premiero "Dvanajst porotnikov". Vstop je prost.

Cetrek, 22. okt. ob 19:30: Reginald Rose in Horst Budjuhn: Dvanajst porotnikov. Premiera izven. Proslava 33-letnice gledališkega dela Ivana Jermana. (Vstopnice so v prodaji.)

Petek, 23. okt. ob 19:30: Lorca: Yerma. Abonma Petek popoldanski (Viktoria igra B. Sotlar). Prostostale vstopnice bodo v prodaji.

Ob 19:30: Delančeva: Življenje v zagati. Abonma U (Josephine igra M. Benkova). — Mladini primerno (Prostostale vstopnice bodo v prodaji.)

Sobota, 24. okt. ob 19:30: Rose-Budjuhn: Dvanajst porotnikov. Izven in za podelje. (Vstopnice so že v prodaji.)

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE
KRANJ
Petek, 23. okt. ob 20. uri: B. Nušič: "ZALUJOČI OSTALI". Red Premierski.

MESTNO GLEDALIŠČE
Ljubljana. Gledališka pazaža.
Sreda, 21. okt. ob 20. I. in W. Firner: "Kukavica". Abonma Kolektivni H. Vstopnice so tudi v prodaji.

Cetrek, 22. okt. ob 20: Max Frisch: "Dobrniki in pošiljalci". Abonma red Cetrek. Vstopnice so tudi v prodaji.

Ob 20: Pristley: "Steklena kletka". Gostovanje v Medvedovi. Petek, 23. okt. ob 20: Max Frisch: "Dobrniki in pošiljalci". Abonma red Cetrek. Vstopnice so tudi v prodaji.

Sobota, 24. okt. ob 20: "Tri vešele". Red B. Vstopnice so tudi v prodaji.

Nevelja, 25. okt. ob 16: "Tri vešele". Red Nedelja popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji.

Ob 19:30: "Tri vešele". Večerna predstava. Izven.

Predprodaja vstopnic pri gledališki blagajni v Mestnem domu, rezerviranja na telefon 32-660.

MESTNO GLEDALIŠČE
LUTKOVO GLEDALIŠČE
MARIONETE
Levstikov trg št. 2

Cetrek, 22. okt. ob 17: F. Bevk: "LENUH POLEZUH". Delno zaključena predstava za otroke. Gostovanje v Mestnem domu. (Vstopnice so v prodaji.)

Petek, 23. okt. ob 19:30: Lorca: Yerma. Abonma Petek popoldanski (Viktoria igra B. Sotlar). Prostostale vstopnice bodo v prodaji.

Ob 19:30: Delančeva: Življenje v zagati. Abonma U (Josephine igra M. Benkova). — Mladini primerno (Prostostale vstopnice bodo v prodaji.)

Sobota, 24. okt. ob 19:30: Rose-Budjuhn: Dvanajst porotnikov. Izven in za podelje. (Vstopnice so že v prodaji.)

REPETOAR

DRAMA LJUBLJANA

Sreda, 21. okt. ob 17: Pomenek z obiskovalci pred premiero "Dvanajst porotnikov". Vstop je prost.

Cetrek, 22. okt. ob 19:30: Reginald Rose in Horst Budjuhn: Dvanajst porotnikov. Premiera izven. Proslava 33-letnice gledališkega dela Ivana Jermana. (Vstopnice so v prodaji.)

Petek, 23. okt. ob 19:30: Lorca: Yerma. Abonma Petek popoldanski (Viktoria igra B. Sotlar). Prostostale vstopnice bodo v prodaji.

Ob 19:30: Delančeva: Življenje v zagati. Abonma U (Josephine igra M. Benkova). — Mladini primerno (Prostostale vstopnice bodo v prodaji.)

Sobota, 24. okt. ob 19:30: Rose-Budjuhn: Dvanajst porotnikov. Izven in za podelje. (Vstopnice so že v prodaji.)

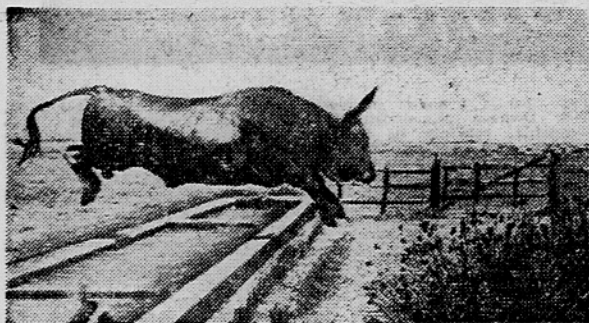
PREŠERNOVO GLEDALIŠČE
KRANJ
Petek, 23. okt. ob 20. uri: B. Nušič: "ZALUJOČI OSTALI". Red Premierski.

MESTNO GLEDALIŠČE
Ljubljana. Gledališka pazaža.
Sreda, 21. okt. ob 20. I. in W. Firner: "Kukavica". Abonma Kolektivni H. Vstopnice so tudi v prodaji.

Cetrek, 22. okt. ob 20: Max Frisch: "Dobrniki in pošiljalci". Abonma red Cetrek. Vstopnice so tudi v prodaji.

Ob 20: Pristley: "Steklena kletka". Gostovanje v Medvedovi. Petek, 23. okt. ob 20: Max Frisch: "Dobrniki in pošiljalci". Abonma red Cetrek. Vstopnice so tudi v prodaji.

Sobota, 24. okt. ob 20: "Tri vešele". Red B. Vstopnice so tudi

Tale bik s posestva pri Grossetu v srednji Italiji bi se pa skoraj lahko kosal s kakim konjem.

Cesta terja več žrtev kot vojna

- 1. Vožnja z avtomobilom ni tako tvegana stvar kot nasredj eksplozija v boju.
- 2. Toda posledice obojega niso tako zelo različne, vsaj za prebivalce ZDA ne.

To lahko sklepamo iz statistike, ki so jo objavili pred kratkim. Za ameriške vojske, ki so sodelovali v korejski vojni, je bila verjetnost za leto dni, da jih bo ubilo, e a proti 27, za to, da bodo ranjeni, pa ena proti sedem. Za ameriške šoferje je pa verjetnost, da bodo doživeli v enakem razdobju prometno nesrečo, ena proti petdeset.

Statistika primerja število večje število človeških žrtev na ameriških cestah s človeškimi izgubami, ki so jih imele ZDA v vseh vojnah doslej. Primerjava je pokazala, da je umrlo v 55 letih zavoljo prometnih nesreč več ljudi kot v vseh vojnah od 1775 do danes. Osem vojn v razdobju 180 let je povzročilo, da je umrlo 1.120.593 Američanov. Od leta 1900 do 1955 je pa izgubilo življenje pri prometnih nesrečah v Ameriki 1.149.414 ljudi.

V vojni od 1775 do 1793 so znašale ameriške izgube pri ljudeh 4.435 mrtvih. V državljanski vojni od 1861 do 1865 je izgubilo življenje 529.332 človek, izmed katerih jih je umrlo polovica zavoljo raznih bolezni. V prvi svetovni vojni je padlo 116.563, v drugi pa 407.823 ameriških vojakov. V korejski vojni

je padlo 54.246 Američancev. Vse te smrtno žrtve pa daleč presega število žrtev, ki jih je zakrivila motorizacija.

Tudi število tistih, ki so bili v prometnih nesrečah poškodovani, presega število žrtev najbolj krvavih vojn. Samo leta 1955 je bilo poškodovanih na ameriških avtomobilskih cestah več ljudi, kot pa so imeli Američanci ranjenec v vseh doseženih vojnah. V osmih vojnah je bilo ranjenih na bojiščih 1.276.520 Američancev, leta 1955 pa je bilo poškodovanih v prometnih nesrečah 1.350.000 ljudi.

Na volitvah je dobil največ glasov nilski konj

Občinske volitve, ki so bile te dni v brazilskem mestu Sao Paulo, so se končale prav navadno, toda še bolj kot nenačuden je bil izid volitev. Do minute, ko je predsednik volilne komisije posegel vmes, je dobil največ glasov Kakareko, nilski konj iz mestnega zoološkega vrta. Dobil je več glasov kot kateri koli kandidat za občinske odbornike.

Množično oddajanje glasov za nilskega konja so nekateri pripisovali neresnemu razpoloženju volivcev, ki zlasti občinskih volitev ne vzamejo resno. Drugi razlagajo pa sodoj, da je tak volilni izid vsekakor odsev tega, da del volivcev ni zadovoljen ne z vladno stranko in ne z opozicijskimi strankami, ki ne skrbijo zadosti za komunalno ureditev in za preskrbo velikih industrijskih ter trgovskih središč, ki se naglo razvijajo. Vsekakor je pa imej Kakareko iz živalskega vrta, ki je predstojnik volilne komisije, je ukazal, naj neha šteti njegove glasove, če več kot 50.000 glasov.

Tokrat se ni zgodilo prvič, da so pokazali volivci v Braziliji nezadovoljstvo s tem, da so volili žival. Pred nekaj leti je dobil na volitvah v nekem mestu v notranjosti dežele največ glasov neki — kostrun.

NAŠA NOVA SLIKANICA

AH, SAJ TE NAM PA NI TREBA PREDSTAVLJATI, SAJ JO VSI POZNAMO — MUHA JE, BOSTE REKLI, UGANILI STE, V NAŠI NOVI SLIKANICI BO NASTOPILA TUDI MUHA. IMENUJE SE

MRVICA

S SVOJIM PREDRZIM OBNAŠANJEM BO PRECEJ RAZJEZILA ČEBELICO MAJO. NAŠA JUNAKINJA JI BO NAMREČ ZAMERILA NJENO OBNAŠANJE DO LJUDI, KI SO MED ČEBELAMI MOČNO SPOŠTOVANI. SICER PA — KAJ BI PRIPREDOVALI? POČAKAJTE DO NEDELJE IN V RISBAH MIKILA MUSTRA TER V BESEDAH WALDEMARJA BONSELSA BOSTE IZVEDELI VSE O MRVICI IN SE MNOGO VEČ.

Sam je zgradil cesto

Iz Dervente poročajo o zanimivem dogodku, ob katerem je ponosen pravzaprav en sam človek, druge pa je kar malo sram.

Kmet Milan Petković iz vasi Kalenderovci pri Derventu je sam zgradil skozi domačo vas 2275 metrov dolgo cesto. Pred kratkim so jo izročili prometu in seveda jo zdaj uporablja vsa vas, ki šteje kakih petdeset hiš.

Sedemdesetletni kmet Petković je nekdanji veliki potovalni svetnik in preprčan, da je, »da brez dobrih cest ni standarda«.

To je pogosto poudarjal na vaških sestankih. Prizadeval si je, da bi dobil prostovoljne delavce za zgraditev ceste skozi vas. Stara vaška pot je bila skoraj neprehodna. Toda vaščani so našli vsakokrat kaj »nujnejšega«. Starega Milana je to razjezilo, pa je začel sam graditi cesto. »Po kateri bodo lahko vozile tudi »iluzije«. Takoj se je lotil dela. To je bilo pred tremi

let, v 375 delovnih dneh je uresničil napoved, da bo zgradil cesto.

Zdaj uporablja »Cesto Milana Petkovića« vsa vas. Široka je šest metrov, ima dvanaest preustov in uvrščajo jo med ceste II. reda. Graditelj je seveda ponosen in vesel, da je dokazal vaščanom, »da pečene piške ne letijo same izpod neba«, kajor pravi. Zdi se nam pa čudno, kako da so stali vaščani ves čas ob strani, tudi, ko so spoznali, da bo Petkovićeva prizadevanja rodila dober sad.

Pasternakova drama na Švedskem

Vodja švedskega narodnega gledališča Karel Gierow je izjavil, da bo to gledališče igralo na spomlad Pasternakovo zgodovinsko dramo, ki obravnava odpravo tlačanstva v Rusiji. Gierow domneva, da bodo to dramo, še preden jo bodo igrali v Stockholmu, prikazovali tudi v Sovjetski zvezi.

WALT DISNEY PODOBE IZ NARAVE

GRIZLI SLABO VIDI. NAZADNJE SE NAVELICA IN GRE SVOJO POT.

86.

Dogovor med policijo in objestneži

MLADIM RAZGRAJACEM KAZNI NISO ZALEGLE, POMAGALA JE PA LEPA BESEDA

- 1. V Stockholmu so imeli precej preglaive z mladimi objestneži, ki so neusmiljeno rogovorili po mestu. Obenem so rogovorili pazili, da niso zdeli od kazenski zakonik.
- 2. Vendar so pa vsaj posredno ogrozili mestne prebivalce.

Skupine fantov so si omislile avtomobile. Vsaka skupina si je

Krava na stojnici

V Brckem se ni bilo na živilski stojnici takšne gneče kot pred nekaj dnevi, ko se je pojavila na strehi stojnice krava.

Cazim Corbadžić je gnal kravo v hrib od tržnice. Nenaodoma se mu je iztrgala in odbežala naravnost na streho stojnice, v kateri so se gnetle gospodinje. Ko je pridrvela krava na streho, je drobi-la opeko in kočki so padali v mleko, sir, na krompir... V stojnici je nastala precejšnja zmeda. Krava se je ustavila šele tedaj, ko so se ji zataknille noge med letve. Na tla so jo spravili s precejšnjim napotom.

Drobiž

ZLATI ORLI NAD VELEBITOM

Nad Velebitom in Plešivico živi že precej stoletij več vrst »gospodarjev neba«. Med njimi je največ starih orlov. Ljudje jih ne pokončujejo, ker niso preveč škodljivi. Nad Velebitom pa krožijo tudi trije zlati orli, ki so jih pripeljali v vas Dabar pred nekaj leti iz Švice. Od »domaćih« orlov se razlikujejo po tem, da se jim preliva perje v zlati barvi in da se povzpenejo višje kot domači orli. Vsi trije se zmeraj držijo skupaj in se ne družijo z domačimi.

GORDIJSKI VOZEL Pravniki se bodo morali v kratkem ukvarjati s tem, kakšno državljanstvo naj bi dali novorojenčku. Rodil se je v angleških vodah na italijanski ladji, ki je plula iz Kanade pod panamsko zastavo. Starši so češke narodnosti, živijo pa v Franciji.

HISTROST 3.300 KM NA URO — NA TLEH V ZDA so izdelali za potrebe ameriške vojske najhitrejšo kopensko vozilo, ki drvi s hitrostjo 3.300 km na uro! To so nekakšne sani, postavljene na posebne tirnice. Z njimi razklujejo delovanje povečane hitrosti na človeški organizem. Naprave so postavili v Kaliforniji.

RADIJSKI ODDAJNIK ZA BRODOLOMCE

Neka zahodnoameriška tovarna je izdelala zelo lahke radijske oddajnike za brodolomce. Namestiti ga je mogoče v še tako majhen reševalni čoln. Ima šestdeset centimetrov dolgo anteno. V primeru pomorske nesreče je treba samo sprožiti mehanizem in oddajnik pošilja v eter klice SOS. Signali sežejo osemnajst kilometrov daleč.

V JEZERU NI VIDETI VODE V caldanskim dolini v kitajski pokrajini Cinhuaj leži jezero, katerega površina meri več sto kvadratnih kilometrov. Pokrit je s trdo plastjo soli, tako da ni mogoče videti jezerske vode. Iz jezera pridobivajo sol, gnojilo in drugo. Na bregu so postavili tovarno umetnega gnojila, ki izdelava leto 50.000 ton kemikalij za kmetijstvo.

TUDI REKORD Jože Dvorčak iz Beltincev v Prekmurju se je bril z isto britvico od leta 1953. Brusil jo je z navadnim kozarcem. Z njo se je obril 680-krat in zavrgel jo je šele, ko je bila na dveh mestih počena.

PRIMERJAVA NATANČNOSTI Neki nemški znanstvenik je delal, da je natančnost izdelave sovjetske rakete na Mesec takšna, kot če bi strelec zadel s puško muho v oko na razdaljo osem kilometrov.

od vsepovsod

»Novinar sem. Povejte mi, kaj se je zgodilo tisto noč? Kaj je bilo med Archiejem in Mikom Savigom?«

Nekaj trenutkov je strmel vanj, potem pa je šinila proti vratom. Barney je skočil za njo, jo zgrabil čez pas in jo potegnil nazaj. Silovito se ga je otepla. Zobe je kazala, z izbuljenimi očmi je strmel vanj. Hotela ga je opraskati. Vse sile je moral napeti, da jo je spravil na posteljo.

»Ven moram!« je siknila.

»Ne, dokler mi ne poveste, kako se je zgodilo.«

»Umazanec!« je zavpila. »Kričala bom.«

»Kar lajate! Prišli bodo policaji. En sam pogled na vaše podlehti jim bo zadostoval. Vedeli bodo, da uživate mamila. Zapri vas bodo. Tam ne bo heroína. Ali se zavedate kaj to pomeni?«

»Da,« je zajekala.

»Videl sem že take ljudi,« je neusmiljeno nadaljeval. »Zapri so jih. Potem ni bilo več heroína. Konec, kot bi odrezal. Nič več takega, kar bi lajšalo trpljenje. V celici boste čisto sami. Sami med štirimi stenami in za zaprtimi vrati. Pravite, da zdaj trpite. Kaj pa potem? Nič takega se niste videli. Imate občutek, kakor da bi vam pajki lezli pod kožo, ali ne?«

»Nehajte!« je stokala. »Zakaj toliko čveka-te? Bi tudi sami radi, kaj?«

»Ne!«

»Ploskoma se je vrgla na posteljo in skrila obraz v dlani.«

»Ne!« je zastokala in se obrnila k njemu.

»Prosim vas, gospod, pomagajte mi! Dozo potrebujem. Prisegam vam... Ne veste, kaj je to...«

»Vem. Pravkar sem vam povedal. Take reči sem že videl.«

»Doživeli pa še niste! Niste čutili tega, kar zdaj jaz čutim v sebi! Če ne dobim injekcije, me bo razneslo!«

»Ko mi boste povedali, kaj se je zgodilo med Mikom Savigom in Archiejem Schaeferjem tisto noč, ko je bil Archie ubit, vam bom zagotovil olajšanje,« je hladno rekel.

Sunkovito je vstala in stopila predenj. Po izrazu na njenem licu je Barney spoznal, kako trpi. Bal se je, da bo zblaznela.

»Ali mi lahko poiščete dozo? Ali veste, kje bi jo dobila?«

»Nekaj vam bom našel,« ji je zagotovil. Sramoval se je, ker jo je tako mučil, hkrati pa se je zavedal, da gre za deset let njegovega življenja. »Najprej mi povejte, kako in zakaj

je Mike Savig ubil Archieja Schaeferja,« je vztrajal pri svojem.

»Ne morem! Shad Moser mi edini lahko zagotovi redne doze. Ne, to ni mogoče!«

Barneyev obraz je bil trd in krut.

Se vedno ga je gledala. Mrzlično si je obli-zovala ustnice, potem je zdrknila k njegovim nogam in se jih oklenila. Vse telo ji je drgetalo.

»Na en sam način se lahko rešite tega,« je rekel. »Ko mi boste vse povedali, vam bom pomagal.«

Počasi je priklimala. »Prav, povedala vam bom, kako se je zgodilo...«

16 Bilo je ena po polnoči. Shad Moser je stopil iz dvigala in šel mimo Paula Turnerja, ki mu je pokimal. Klubok je držal v roki. Bled je bil v obraz in ves poten. Njegov pogled je nemirno švilgal okoli.

Alex Cook je stal pred visokim oknom svoje dnevnice. Čez rdečo pižamo si je oblekel moder nylonski kopalni plašč. V črni copatah je bil. Ko je Shad vstopil, se je obrnil.

»Kaj je?« ga je nadrl. »Kaj se je zgodilo, da me ob tej uri mečete iz postelje?«

Shad je ramignil proti vratom v sosednjo sobo. Živčno je zašepetal:

»Ali je vaša... Ali je Molly Howarthova v službi?«

»Ne. Ob sobotah ne dela.«

»Ali se vam zdi, da ne bo nihče slišal, kar vam bom povedal, gospod Cook?«

»Molly spi v svoji sobi. Sicer pa sami dobro veste, da so vrata obložena in ni slišati ven prav nobenega zvoka. Zgleda se, da ne slišate. Shad je ramignil proti vratom v sosednjo sobo. Živčno je zašepetal:

»Nora Rice je izginila, gospod Cook.«

Cook je vzel cigaro iz ust in pogledal Shada.

»Kaj hočete reči?« ga je tiho vprašal.

»Ni je več. Dva neznanca sta jo odpeljala. Iztrgala sta jo tistim, ki sem jim jo zaupal. Nekaj se dogaja, gospod Cook, nekaj...«

»Kdo jo je,« je Cook napravil korak proti Shadu. Na liru so se mu poznale poteze divjosti. »Kdo jo je odpeljal? Govorite žel!«

»Tako... Eden izmed tistih dveh je najbrž Barney Fox.«

»Fox!« Alex Cook je stopal proti Shadu, ki se je umikal dokler ni prišel do stene.

»Prekleti idiot!« je zavpil Cook. »Kam sta šla Fox in Nora Rice?«

»Ne vem,« je zamrmral Shad. »Sporočili so mi le, da se je zgodilo. Telefonirali so.«

»Vi... In jaz sem vas poslušal. Ve skupaj sem prepustil vam. Louis je imel prav. Svetoval mi je, da bi jo zadržali. Pa ne! Prav vas sem moral poslušati! In vi...«

govor, posvetoovanje. Najprej je »mestna, stran ugotovila, da so fantje za »pameten« pogovor in da so jih kazni le še bolj spodbujale k divjanju. Na vprašanje, zakaj počnejo stvari, ki mestu niso v prid, so fantje odgovorili, da nimajo početi kaj drugega.

Mestna stran je predlagala, naj uredijo neko staro hišo in jo potem uporabljajo za svojo zabavo in uveljavljanje. Mladi ljudje so predlog z veseljem sprejeli.

Objestneži so zakrivali precej nesreč, ker so imeli stare avtomobile. V Stockholmu velja predpis, da mora biti navzven pri vsakem nakupu avtomobila član prometne policije, ki pregleda zavoro in sploh vse vozilo. Tako hočejo preprečevati prometne nesreče. Toda ta strokovni pregled je precej drag. Zato so člani dirkaških skupin

kupovali stare avtomobile, ne da bi bil navzven strokovnjak. Zdaj je policija obljubila fantom, da jim bo zastoj pregledala avtomobile. S tem je seveda dosegla dvojce: prometna nesreč bo manj in prikupila se je fantom.

Tako so mladi »cestni vragi« radi pristali na to, da bodo vozili na izlete invalide in starčke iz zavetišč. Razen tega so se domenili z mestno upravo, da bosta skupini »Angeji ceste« in »Vražji Šved« izmenoma prirejali zabavne večere v vrhlih okrevališčih in zavetišč. Skoraj vsak izmed teh »dirkačev« namreč igra kak instrument. Ko bodo skrbeli za to, bo manj časa za noro divjanje po mestu. Razen tega bo pa tako delo mlade fante tudi izmordilo.

Stockholmski mestni možje upajo, da so dosegli precej.

Na knjižnem sejmu, ki je bil prejšnji teden v Frankfurtu, so pokazali novost — »govorečo knjižnico«. Pravilice, novele in sploh krajše zgodbe so priležili v slušne igre in jih posneli na plošče. »Govoreča knjižnica« se izžepa v eni uri. Poslušalec se počuti približno tako, kot bi poslušal radijsko igro, le to je drugače, da ne moti okolice; uporablja namreč slušalko.

Na knjižnem sejmu, ki je bil prejšnji teden v Frankfurtu, so pokazali novost — »govorečo knjižnico«. Pravilice, novele in sploh krajše zgodbe so priležili v slušne igre in jih posneli na plošče. »Govoreča knjižnica« se izžepa v eni uri. Poslušalec se počuti približno tako, kot bi poslušal radijsko igro, le to je drugače, da ne moti okolice; uporablja namreč slušalko.

Na knjižnem sejmu, ki je bil prejšnji teden v Frankfurtu, so pokazali novost — »govorečo knjižnico«. Pravilice, novele in sploh krajše zgodbe so priležili v slušne igre in jih posneli na plošče. »Govoreča knjižnica« se izžepa v eni uri. Poslušalec se počuti približno tako, kot bi poslušal radijsko igro, le to je drugače, da ne moti okolice; uporablja namreč slušalko.

Na knjižnem sejmu, ki je bil prejšnji teden v Frankfurtu, so pokazali novost — »govorečo knjižnico«. Pravilice, novele in sploh krajše zgodbe so priležili v slušne igre in jih posneli na plošče. »Govoreča knjižnica« se izžepa v eni uri. Poslušalec se počuti približno tako, kot bi poslušal radijsko igro, le to je drugače, da ne moti okolice; uporablja namreč slušalko.

Na knjižnem sejmu, ki je bil prejšnji teden v Frankfurtu, so pokazali novost — »govorečo knjižnico«. Pravilice, novele in sploh krajše zgodbe so priležili v slušne igre in jih posneli na plošče. »Govoreča knjižnica« se izžepa v eni uri. Poslušalec se počuti približno tako, kot bi poslušal radijsko igro, le to je drugače, da ne moti okolice; uporablja namreč slušalko.

Na knjižnem sejmu, ki je bil prejšnji teden v Frankfurtu, so pokazali novost — »govorečo knjižnico«. Pravilice, novele in sploh krajše zgodbe so priležili v slušne igre in jih posneli na plošče. »Govoreča knjižnica« se izžepa v eni uri. Poslušalec se počuti približno tako, kot bi poslušal radijsko igro, le to je drugače, da ne moti okolice; uporablja namreč slušalko.

Na knjižnem sejmu, ki je bil prejšnji teden v Frankfurtu, so pokazali novost — »govorečo knjižnico«. Pravilice, novele in sploh krajše zgodbe so priležili v slušne igre in jih posneli na plošče. »Govoreča knjižnica« se izžepa v eni uri. Poslušalec se počuti približno tako, kot bi poslušal radijsko igro, le to je drugače, da ne moti okolice; uporablja namreč slušalko.

Na knjižnem sejmu, ki je bil prejšnji teden v Frankfurtu, so pokazali novost — »govorečo knjižnico«. Pravilice, novele in sploh krajše zgodbe so priležili v slušne igre in jih posneli na plošče. »Govoreča knjižnica« se izžepa v eni uri. Poslušalec se počuti približno tako, kot bi poslušal radijsko igro, le to je drugače, da ne moti okolice; uporablja namreč slušalko.

Na knjižnem sejmu, ki je bil prejšnji teden v Frankfurtu, so pokazali novost — »govorečo knjižnico«. Pravilice, novele in sploh krajše zgodbe so priležili v slušne igre in jih posneli na plošče. »Govoreča knjižnica« se izžepa v eni uri. Poslušalec se počuti približno tako, kot bi poslušal radijsko igro, le to je drugače, da ne moti okolice; uporablja namreč slušalko.

Na knjižnem sejmu, ki je bil prejšnji teden v Frankfurtu, so pokazali novost — »govorečo knjižnico«. Pravilice, novele in sploh krajše zgodbe so priležili v slušne igre in jih posneli na plošče. »Govoreča knjižnica« se izžepa v eni uri. Poslušalec se počuti približno tako, kot bi poslušal radijsko igro, le to je drugače, da ne moti okolice; uporablja namreč slušalko.

Na knjižnem sejmu, ki je bil prejšnji teden v Frankfurtu, so pokazali novost — »govorečo knjižnico«. Pravilice, novele in sploh krajše zgodbe so priležili v slušne igre in jih posneli na plošče. »Govoreča knjižnica« se izžepa v eni uri. Poslušalec se počuti približno tako, kot bi poslušal radijsko igro, le to je drugače, da ne moti okolice; uporablja namreč slušalko.

Na knjižnem sejmu, ki je bil prejšnji teden v Frankfurtu, so pokazali novost — »govorečo knjižnico«. Pravilice, novele in sploh krajše zgodbe so priležili v slušne igre in jih posneli na plošče. »Govoreča knjižnica« se izžepa v eni uri. Poslušalec se počuti približno tako, kot bi poslušal radijsko igro, le to je drugače, da ne moti okolice; uporablja namreč slušalko.

Na knjižnem sejmu, ki je bil prejšnji teden v Frankfurtu, so pokazali novost — »govorečo knjižnico«. Pravilice, novele in sploh krajše zgodbe so priležili v slušne igre in jih posneli na plošče. »Govoreča knjižnica« se izžepa v eni uri. Poslušalec se počuti približno tako, kot bi poslušal radijsko igro, le to je drugače, da ne moti okolice; uporablja namreč slušalko.

Na knjižnem sejmu, ki je bil prejšnji teden v Frankfurtu, so pokazali novost — »govorečo knjižnico«. Pravilice, novele in sploh krajše zgodbe so priležili v slušne igre in jih posneli na plošče. »Govoreča knjižnica« se izžepa v eni uri. Poslušalec se počuti približno tako, kot bi poslušal radijsko igro, le to je drugače, da ne moti okolice; uporablja namreč slušalko.

Na knjižnem sejmu, ki je bil prejšnji teden v Frankfurtu, so pokazali novost — »govorečo knjižnico«. Pravilice, novele in sploh krajše zgodbe so priležili v slušne igre in jih posneli na plošče. »Govoreča knjižnica« se izžepa v eni uri. Poslušalec se počuti približno tako, kot bi poslušal radijsko igro, le to je drugače, da ne moti okolice; uporablja namreč slušalko.

Na knjižnem sejmu, ki je bil prejšnji teden v Frankfurtu, so pokazali novost — »govorečo knjižnico«. Pravilice, novele in sploh krajše zgodbe so priležili v slušne igre in jih posneli na plošče. »Govoreča knjižnica« se izžepa v eni uri. Poslušalec se počuti približno tako, kot bi poslušal radijsko igro, le to je drugače, da ne moti okolice; uporablja namreč slušalko.

Na knjižnem sejmu, ki je bil prejšnji teden v Frankfurtu, so pokazali novost — »govorečo knjižnico«. Pravilice, novele in sploh krajše zgodbe so priležili v slušne igre in jih posneli na plošče. »Govoreča knjižnica« se izžepa v eni uri. Poslušalec se počuti približno tako, kot bi poslušal radijsko igro, le to je drugače, da ne moti okolice; uporablja namreč slušalko.

Na knjižnem sejmu, ki je bil prejšnji teden v Frankfurtu, so pokazali novost — »govorečo knjižnico«. Pravilice, novele in sploh krajše zgodbe so priležili v slušne igre in jih posneli na plošče. »Govoreča knjižnica« se izžepa v eni uri. Poslušalec se počuti približno tako, kot bi poslušal radijsko igro, le to je drugače, da ne moti okolice; uporablja namreč slušalko.

Na knjižnem sejmu, ki je bil prejšnji teden v Frankfurtu, so pokazali novost — »govorečo knjižnico«. Pravilice, novele in sploh krajše zgodbe so priležili v slušne igre in jih posneli na plošče. »Govoreča knjižnica« se izžepa v eni uri. Poslušalec se počuti približno tako, kot bi poslušal radijsko igro, le to je drugače, da ne moti okolice; uporablja namreč slušalko.

Na knjižnem sejmu, ki je bil prejšnji teden v Frankfurtu, so pokazali novost — »govorečo knjižnico«. Pravilice, novele in sploh krajše zgodbe so priležili v slušne igre in jih posneli na plošče. »Govoreča knjižnica« se izžepa v eni uri. Poslušalec se počuti približno tako, kot bi poslušal radijsko igro, le to je drugače, da ne moti okolice; uporablja namreč slušalko.

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

Slovesnosti v Beogradu ob petnajsti obletnici njegove osvoboditve

Beograd, 20. okt. Današnji dan smo Jugoslavi pred petnajstimi leti doživljali v okupiranih mestih, na osvobodjenem ozemlju, v partizanih, ječah in taboriščih, z nepopisnim veseljem in navdušenjem, ki je vlivalo nove moči za boj do končne zmage. Beograd ga je dočkal v jesenskem soncu, cvetju in igri vetra, ki je lahko blažil dinamični utrip nepremagljive metropole. Kjer so bile tiste grozne dni razvaline, kjer so pokale grane in so se prestrašeni Beograščani v ponošnih oblekah borili za svobodo svojega mesta, je danes kipel življenje sodobnega velenja, ki z dneva v dan raste in zaljša svojo podobo. Tako današnje slavje ni bilo le obujanje spominov, bilo je obletnica dneva, ki je sprostil neumrljivo življenje.

Hrnčević novi sekretar ZIS za pravosodje

Beograd, 20. okt. (Tanjug) Zvezni izvršni svet je imenoval člana ZIS dr. Josipa Hrničevića za sekretarja ZIS za pravosodje. Dosedanji sekretar za pravosodje Nikola Srzentić prevzame druge posle.

malone milijonskega glavnega mesta jugoslovanskih narodov. Hkrati je bil današnji dan nova zahvala vsem, ki so dali svoja življenja za današnjo radost po parkih in bulvarjih, za nove ulice in svetle domove, za nova naselja in industrijo in še posebej za nove družbene odnose in njih široko perspektivo. Davi so odkrili doprni kip Moše Pijada na Grobnici herojev in položili vence Spominu padlih so se oddolžili tudi na pokopališču ustreljenih rodoljubov v Jajincih in na pokopališču osvoboditeljev Beograda. Na to pokopališče, kjer je pokopanih 2953 jugoslovanskih borcev in 961 borec Rdeče armade, je včeraj prineslo cvetje nad 10.000 Beograščanov, v imenu LO Beograda pa se je spominu padlih oddolžil predsednik Djurica Jokić v spremstvu javnih in kulturnih delavcev našega glavnega mesta ter predstavnikov armade. Spominu osvoboditve Beograda se je oddolžil tudi sovjetski veleposlanik Ivan Zamčevski z osebjem ambasade, v imenu Rdeče armade pa podpolkovnik Lav Sibarkov. Vence JLA je položil generalni polkovnik Srečko Manola.

Današnja osrednja svetlanost je bila otvoritev spominskega grobišča na novem pokopališču v Rooseveltovi ulici. Tu leže ostanki 1057 rodoljubov, ki so padli v času NOB. Slovesnosti so se udeležili Aleksander Ranković, Petar Stambolić, Jovan Veselinov, Velimir Stojnić, Mihajlo Svabić, Spasenija Babović, Djurica Jokić, družine padlih, predstavniki JLA in josi Beograščanov. Zbrani množici je spregovoril podpredsednik Ljudske skupščine Srbije Vojta Leković. Med grobovi so bili na častni straži pionirji in mladinci s sopki svežega cvetja. Potem so na grobove položili vence v imenu CK Zveze komunistov Jugoslavije Aleksander Ranković, Spasenija Babović in Mića Zorić. Vence so bili položili tudi v imenu CK Zveze komunistov Srbije, Ljudske skupščine Srbije, Centralnega odbora Zveze borcev, v imenu JLA pa ga je položil general Veljko Kovačević. Beograščani so nato zasuli grobove padlih z jesenskim cvetjem. Častna četa pa je izstrelila salve padlim v spomin. Opoldne je Djurica Jokić podelil tradicionalne oktobrske

nagrade, ki jih je namenil beograjski ljudski odbor kakor vsako leto na današnji dan zaslužnim znanstvenikom in umetnikom. V popoldanskih urah so dobili Beograščani na Zvezdari novo veleblagovnico, tretjo po velikosti v našem glavnem mestu. V njenem okviru je petnajst prodajal, med njimi tudi ena s samopostrežbo. Zvečer so na Trgu Marxa in Engelsa odprli novo 45 metrov dolgo fontano, ki je s svojimi visokimi vodometi v različnih podobah in barvah privabila tisoče in tisoče ljudi.

Sinoči je predsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS Boris Kraigher priredil v prostorih Izvršnega sveta sprejem ob I. jugoslovanskem posvetovanju o sestavnih delih elektronske naprave. Sprejema se je udeležilo več članov Izvršnega sveta LRS, zastopniki organizacijskega odbora za VI. mednarodni sejem »Sodobne elektronske naprave«, članji strokovnih društev, zastopniki znanstvenih inštitutov, univerzitetni profesorji, zastopniki podjetij elektronske stroke in Gospodarske razstavišča. Na sliki: pred sednik Boris Kraigher v razgovoru s svojimi gosti na sprejmu.

VI. PLENUM CENTRALNEGA KOMITEJA LJUDSKE MLADINE SLOVENIJE

Idejna vzgoja šolske mladine

Razprava o vlogi Ljudske mladine pri nadaljnjem uveljavljanju šolske reforme — Za novega predsednika CK LMS je bil izvoljen dosedanjí sekretar CK LMS Stane Kranjc

LJUBLJANA, 20. okt. Danes dopoldne je bil v Klubu ljudskih poslancev v Ljubljani VI. plenum CK LMS. Udeležili so se ga tudi sekretar GO SZDL France Kimovec-Ziga, sekretar Sveta za šolstvo LRS Ludvik Gabrovšek, člana Predsedstva CK LMJ Pero Djetelić in Milorad Kučić, tajnik Republiškega odbora sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev Slovenije Srečko Božnar, članica Tajništva GO Zveze ženskih društev Slovenije Živa Beltram in direktor Zavoda za napredek šolstva LRS Vladimir Cvetko. Po razpravi o vlogi Ljudske mladine pri nadaljnjem uveljavljanju šolske reforme, o kateri je obširneje govoril Boris Lipužič, so izvolili za predsednika CK LMS dosedanjega sekretarja CK LMS Stane Kranjca. Dosedanji predsednik Tone Kropušek je prevzel nove dolžnosti. Za sekretarja CK LMS je bil izvoljen predsednik OK LMS Ljubljana Tone Preložnik. Ker je 8 članov Centralnega komiteja zaprosilo za razrešitev, so sprejeli v CK 8 novih članov. Na današnjem zasedanju so izvolili tudi nekaj novih članov Predsedstva. Udeleženci zasedanja so imeli popoldne razgovor s članom Izvršnega sveta LRS Tonetom Boletom o perečih gospodarskih problemih in nalogah političnih organizacij.

Pri uveljavljanju šolske reforme dobiva Ljudska mladina vedno pomembnejše, bistveno nove naloge, je bilo poudarjeno na plenumu CK LMS. Pogoji pa so dokaj spremenjeni. Oblikuje jih vsebinska in organizacijska preobrazba življenja in dela v naših šolah. Šolstvo ni več državna ustanova, ločena od družbenega dogajanja, marveč postaja družbena ustanova, ki po svoji idejni vsebini, socialistična in vedno temelji na sodobnih znanstvenih dognanjih ter na marksističnih pedagoških idejnih temeljih, marveč tudi na najrazličnejših oblikah vključevanja šolske mladine v družbeno življenje in samoupravljanje. Te dejavnosti, ki se izpopolnjujejo z rednim šolskim načrtom, prav tako idejno in izobrazbeno oblikujejo mladega človeka v celovitost, ustvarjalno osebnost, kakršno terja naš čas. Ena izmed temeljnih vzgojnih nalog LMS na šolah je prav gotovo v tem, da doseže pri učencih pravilno vrednotenje današnje šole. Reformirana šola ni in ne more biti popustljiva, marveč postavlja vedno večje zahteve. Aktivni LMS se bodo morali boriti za kakovostno znanje, da si bodo tako pridobili tudi večjo moralno pravičnost.

temelji na sodobnih znanstvenih dognanjih ter na marksističnih pedagoških idejnih temeljih, marveč tudi na najrazličnejših oblikah vključevanja šolske mladine v družbeno življenje in samoupravljanje. Te dejavnosti, ki se izpopolnjujejo z rednim šolskim načrtom, prav tako idejno in izobrazbeno oblikujejo mladega človeka v celovitost, ustvarjalno osebnost, kakršno terja naš čas. Ena izmed temeljnih vzgojnih nalog LMS na šolah je prav gotovo v tem, da doseže pri učencih pravilno vrednotenje današnje šole. Reformirana šola ni in ne more biti popustljiva, marveč postavlja vedno večje zahteve. Aktivni LMS se bodo morali boriti za kakovostno znanje, da si bodo tako pridobili tudi večjo moralno pravičnost.

Koča Popović na Kubi

Državni sekretar za zunanje zadeve se bo sestel s premierom Castrom, zunanjim ministrom Paulom Roo in drugimi kubanskimi voditelji

HAVANA, 20. okt. (Tanjug). Državni sekretar za zunanje zadeve Jugoslavije Koča Popović je včeraj skupaj s stalnim jugoslovanskim predstavnikom v OZN veleposlanikom Dobrovojem Vidičem prispel na prijateljski uradni obisk na Kubo. Na obisk ga je povabila kubanska vlada.

Na letališču v Havani je Kočo Popovića sprejel in pri srčno pozdravil kubanski zunanji minister dr. Raul Roa z višjimi funkcionarji kubanskega zunanjega ministrstva. Naš državni sekretar je skupaj z Dobrovojem Vidičem obiskal predsednika republike Kube Oswalda Dorticos in se z njim dlje časa prijateljsko razgovarjal. Razgovora se je udeležil tudi kubanski zunanji minister Roa.

Državni sekretar Koča Popović bo imel razgovore s predsednikom kubanske vlade

V DANAŠNJI ŠTEVILKI

- Str. 2 - Ureditve delovnega razmerja gospodinjstskih pomočnic
- Str. 3 - Prizadevanja za napredek obrti
- Predplačila za stanovanje
- Str. 5 - Realistične besede iz Innsbrucka
- Str. 6 - Gradnje motelov v Sloveniji
- Ribiški kotiček
- Str. 7 - Premiera v ljubljanski Drami
- Str. 8 - Premalo ekonomloncevi

VREME

Stanje 20. oktobra: Nad zahodnim Sredozemljem se zadržuje področje nizkega zračnega pritiska. Frontalne mase zajemajo Alpe, vendar se ne pomika več bistveno proti vzhodu. Zaradi tega ima Padška nižina padavine, naši kraji pa so še vedno v območju visokega zračnega pritiska. Napoved za sredo: V zahodni Sloveniji zmerno oblačno, v vzhodni krajši delno oblačno vreme. Temperature sončnega siva v Primorju 12, najvišje dnevne do 19 stopinj C.

Med včerajšnjimi slovesnostmi na spominskem grobišču borcev, padlih v okupiranem Beogradu

Afganistanski minister prispel v Beograd

Beograd, 20. okt. (Tanjug) — Na povabilo jugoslovanske vlade je nocoj prispel v Beograd podpredsednik vlade in zunanji minister Afganistana Ali Sardar Mohamed Naim Kan. Med bivanjem v naši deželi se bo razgovarjal z jugoslovanskimi državnimi voditelji, obiskal pa bo tudi nekatere kraje, da bi se seznanil z razvojem in dosežki jugoslovanske industrije in kmetijstva.

Visoka tehniška šola v Zenici odprta

Zenica, 20. okt. Danes je bila v Zenici svečano odprta visoka tehniška šola za obratne inženirje metalurške stroke. V novo šolo se je vpisalo 54 kandidatov iz raznih podjetij črne in barvaste metalurgije iz Srbije, BiH, Hrvatske, Makedonije in Črne gore. Med njimi je 24 kvalificiranih in visoko kvalificiranih delavcev, ki so opravili sprejemni izpit.

Franc Leskošek na Dolenjskem

Novo mesto, 20. okt. — Franc Leskošek-Luka se je včeraj in danes mudil na Dolenjskem, kjer si je v spremstvu predsednika Okrajnega ljudskega odbora Nika Belopavlovića in drugih ogledal več industrijskih podjetij.

Wahovski turnir kandidatur za svetovno prvenstvo

REZULTATI PREKINJENH PARTIJ XXII. IN XXIII. KOLA:

FISCHER : KERES
OLAFSSON : PETROSJAN
GLIGORIĆ : BENKÓ
GLIGORIĆ : TALJ

0 : 1
remi
remi
0 : 1

Avtomatizacija v boju s tehnično zaostalostjo

V Ljubljani se je začelo prvo jugoslovansko posvetovanje o sestavnih delih elektronskih naprav

LJUBLJANA, 20. okt. V okviru sejma »Sodobna elektronika« se je danes začelo v Festivalni dvorani prvo jugoslovansko posvetovanje o sestavnih delih elektronskih naprav. V imenu Elektrotehniškega društva Slovenije, ki je skupaj z jugoslovanskim komitejem za elektrono, avtomatizacijo in nuklearno tehniko organiziralo to posvetovanje, je predsednik tega društva France Dobnikar pozdravil predstavnike delovnih kolektivov ter strokovne sodelavce inštitutov in fakultet, še posebej pa predsednika Zvezne industrijske zbornice Nikola Djuverovića, zveznega podsekretarja za industrijo Ivica Grelčiča ter člana Izvršnega sveta LS LRS Toneta Boleta in Viktorja Kotnika. Potem je posvetovanje pozdravil v imenu Zvezne industrijske zbornice še njen predsednik Nikola Djuverović.

V obsežnih izvajanjih je tovariš Djuverović zajel problematiko, ki je neločljivo povezana z uporabo sodobne tehnike, elektronike in avtomatizacije. Za namy je čas, je dejal, ko se je bilo treba boriti proti teoriji, da nam niso potrebni visokoproduktivni stroji, češ da imamo dovolj cenene delovne sile. Danes ni treba še dokazovati, da postaja uporaba elektronike in

avtomatizacija nuja, če hočemo, da bo naša industrija visokoproduktivna in rentabilna in da bo lahko tekmovala v kvaliteti in ceni. Opozoril pa je, da pri novih vlaganjih sredstev še vedno prevladuje orientacija na klasično tehniko, kar je pripisati stari obrtniški miselnosti in nepoznavanju sodobne tehnike pri tistih, ki investirajo. V tej zvezi se čuti tudi pomanjkanje specializiranih birojev, projektantskih organizacij in podobnih ustanov, ki bi zbirale domača in tuja izkustva in bi se po naročilu podjetij ukvarjale s problemi sodobne organizacije in napredne tehnike s posebnim ozirom na produktivnost. Tudi znanstveno raziskovalno delo je premalo povezano z gospodarstvom, v zavesti kolektivov pa bi morali utrditi spoznanje, da je od tega odvisen tudi njihov uspeh. Zelo občutno pomanjkanje strokovnih kadrov, ne samo inženirjev in tehnikov, marveč

tudi specializiranih delavcev hkrati narekuje nove, predvsem širše oblike šolanja poleg že obstoječih oblik.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Za novega predsednika CK LMS je bil izvoljen dosedanjí sekretar Stane Kranjc. Novemu predsedniku te naše pomembne politične organizacije želimo mnogo uspeha pri njegovem političnem delu.

Razgovori v Montevideu

Delegacija ZSJ, ki jo vodi Svetozar Vukmanović, se je udeležila kongresa čilске socialistične stranke in imela več sestankov z voditelji stranke

MONTEVIDEO, 20. okt. (Tanjug) — Član predsedstva zveznega odbora Socialistične zveze Jugoslavije in predsednik centralnega sveta ZSJ Svetozar Vukmanović, vodja delegacije jugoslovanskih sindikatov, ki se je udeležila kongresa čilске socialistične stranke, je imel po kongresu več sestankov z novimi voditelji stranke. Med drugim se je sestel z generalnim sekretarjem stranke Salomonom Corvalanom, senatorjem Ampuero in socialističnim kandidatom na zadnjih predsedniških volitvah senatorjem Aliendeom.

Razen tega so imeli vsi tuji gostje, ki so prisostvovali kongresu — iz Argentine, Brazilije, Peruja in Venezuele — sestanke za okroglo mizo.

Na sestanku s člani vodstva fronte narodne akcije, ki sta se ga med drugimi udeležila generalni sekretar KP Čila Luis Corvalan in predsednik stranke dela Castro Baltazar, je bilo govora o družbeni ureditvi, gospodarski politiki in mednarodnem položaju Jugoslavije. Razgovori so prav tako pomenili plodno izmenjavo mnenj o perečih mednarodnih problemih in so bili koristni za seznanitev z raz-

cialistične stranke Čila ter je govoril o svojih vtisih o dinamčnosti in težnji čilskih socialistov po neodvisni politiki. Svetozar Vukmanović je bil po obisku v Čilu v soboto in nedeljo v Buenos Airesu, kjer je imel v centralnem odboru socialistične stranke Argentine daljši razgovor s člani centralnega vodstva Predstavništv socialistične stranke, ki pokazali veliko zanimanje za kmetijsko politiko, samoupravljanje, planiranje in politiko cen in zaslužkov v Jugoslaviji. CK socialistične stranke Argentine je v soboto priredil Svetozaru Vukmanoviću večerjo.

Med obiskom v Čilu je imela delegacija jugoslovanskih sindikatov razgovor s člani vodstva enotne sindikalne centralne delavcev in vodstev sindikatov železničarjev in učiteljev. Podpisana je bila skupna deklaracija o bodočem sodelovanju.

Možnosti za sodelovanje

Profesor harvardske univerze Smith je kot vodja misije agencije za jedrsko energijo govoril o vtisih z obiska v Jugoslaviji

BEOGRAD, 20. okt. (Tanjug). Profesor harvardske univerze in znani strokovnjak za uporabo jedrske energije v kmetijstvu Harold Smith, ki se je kot vodja misije Mednarodne agencije za jedrsko energijo teden dni mudil v Jugoslaviji, je na današnjem sestanku z novinarji izjavil, da je presenečen sprčo odlične kakovosti in obsega dela na torišču uporabe jedrske energije v mirnodobne namene v naši deželi, zlasti v institutih v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani.

Glede na bodoče sodelovanje Jugoslavije z Mednarodno agencijo je profesor Smith poudaril obojestransko možnost, ker je naša dežela sposobna, da tudi sama pomaga agenciji Jugoslavija je dala agenciji na razpo-

lago nekaj svojih strokovnjakov za delo v drugih deželah, kjer bi nudili pomoč na področju jedrske energije v kmetijstvu, industriji, in medicini. Potreba po takšnih strokovnjakih je na svetu velika in agencija je hva-

ležna Jugoslaviji, da je pripravljena dati nekaj svojih ljudi, ki pojejo v druge dežele.

»Sodeč po tem, kar smo videli med obiskom v naši deželi, so jugoslovanski strokovnjaki dosegli v svojih kvalifikacijah zelo visoko raven, tako da ne zaostajajo za strokovnjaki ZDA, Velike Britanije in Sovjetske zveze. Tudi oprema institutov, ki smo si jih ogledali, je odlična, zlasti pa naprave na človeka globoko vtiče dejstvo, da so vsi vaši ljudje odločni glede izdelave lastne opreme, je dejal profesor Smith.

Misija si je med obiskom v Jugoslaviji ogledala tudi ležišče uranove rude na Stari planini in podjetja za polindustrialno predelavo jedrskih surovin. Profesor Smith se je ugodno izrazil tudi o bodočem inštitutu za kmetijstvo, gozdarstvo in veterinarstvo v Zemunu, ki ga zdaj gradi. Izjavil je, da si bo mednarodna agencija prizadevala dati za zgraditev tega inštituta določeno pomoč. V Jugoslaviji so velike možnosti za uporabo jedrske energije v kmetijstvu in v tej zvezi je profesor Smith poudaril, da bo agencija našo deželo pomagala tako na tem področju, kakor tudi v medicini.

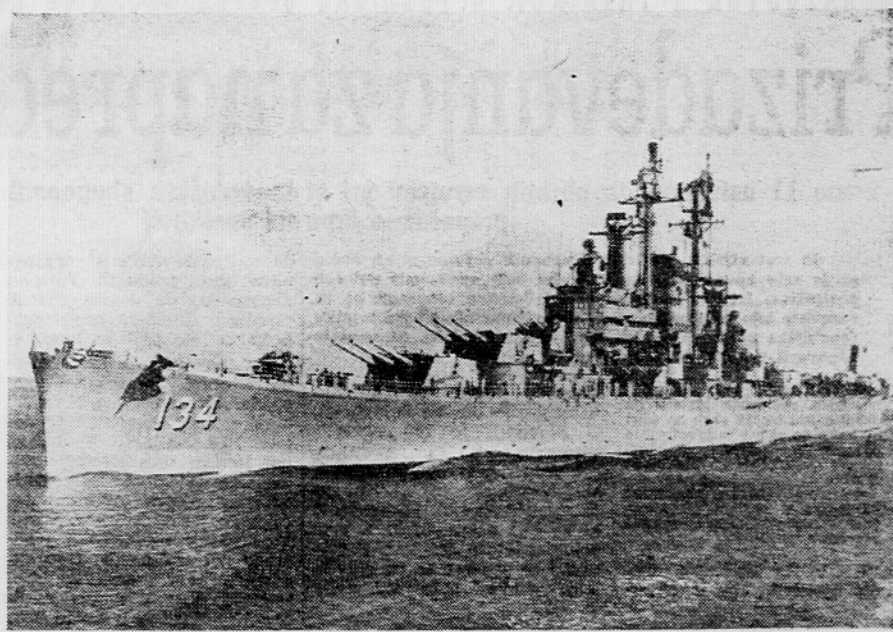
Profesor Smith je na koncu izjavil, da bo lanko Jugoslavija v prihodnje mnogo bolj izkoriščala konkretno pomoč te organizacije, ki se je v ta namen že posvetovala z jugoslovanskimi strokovnjaki za jedrsko energijo.

Člani misije so danes odpotovali iz naše dežele.

Pogajanja med ameriški pristaniški delavci in lastniki

New York, 20. okt. (Reuter).

Predstavniki pristaniških delavcev in ladijskih lastnikov so imeli večeraj prvi sestanek po sklepu predsednika Eisenhowerja, o uveljavljanju Taft-Hartleyevega zakona, po katerem se bo moralo 70 tisoč delavcev v dokih na vzhodni in atlantski obali vrniti na delo v 80 dneh. Po sestanku so objavili, da ni bil dosežen noben napredek.

BEOGRAD, 20. okt. (Tanjug). Poveljnik ameriške VI. flote admiral Anderson je obiskal v Beogradu državnega sekretarja za narodno obrambo armadnega generala Ivana Gošnjaka. Admiral Anderson je obiskal tudi načelnika generalnega štaba JLA generalnega polkovnika Ljubo Vučkovića. Poveljnik ameriške VI. flote odpotuje jutri iz Jugoslavije. Na sliki: admiralska ladja VI. flote križarka »Des Moines«, ki je zasidrana v Splitu

Princ Fejsal v Kairu

Saudski premier je imel daljše razgovore s predsednikom Naserjem in z generalnim sekretarjem arabske lige Hasuno

KAIRO, 20. okt. (Tanjug). Saudski ministrski predsednik Fejsal je imel sinoči razgovor s predsednikom ZAR Naserjem, Sodijo, da sta govorila o nekaterih vprašanjih v zvezi z odnosi med obema deželama in s položajem v arabskem svetu.

Odnosi med obema deželama, ki so se lani znatno zaostrili, so se zboljšali po nedavnem obisku kralja Sauda v Kairu. Princ Fejsal pa se je dlje časa mudil v Kairu lani.

Ministrski predsednik Fejsal se je sestel tudi z generalnim sekretarjem arabske lige Hasuno, s katerim se je razgovarjal o arabskih problemih, ki so na dnevnem redu OZN.

V intervjuju za »Al Ahram« je Fejsal podprl stališče ZAR glede prepovedi plovbe izraelskih ladij skozi Sueski prekop. Fejsal je izjavil, da temelji stališče ZAR na dejstvu, da so arabske dežele še vedno v vojnem stanju z Izraelom.

Potem je govoril o ureditvi

palestinskega vprašanja v okviru arabske lige ali na morebitni konferenci vodilnih arabskih državnikov ter je izrazil obžalovanje zaradi trenj med arabskimi deželami. Dejal je, da ni moč doseči ureditve vprašanja, dokler bodo Arabci živeli v neslogi.

Fejsal se je zavzel za mirno ureditev alžirskega vprašanja in je pozval Francijo, naj skuša ugoditi težnjam alžirskega naroda.

Kar zadeva odnose Saudije z Veliko Britanijo, je Fejsal izrazil pripravljenost svoje vlade, da se o tem pogaja, toda s pogojem, da hkrati najdejo podlago za poravnava spora zastran oaze Buraimi.

Dr. Jamin odpotoval

Zagreb, 20. okt. (Tanjug).

Indonezijski minister in predsednik nacionalnega sveta za planiranje Indonezije prof. dr. Mohamed Jamin, ki je bil deset dni na obisku v Jugoslaviji kot gost Zveznega izvršnega sveta, je danes odpotoval iz Zagreba. Na zagrebškem letališču sta ga ob odhodu pozdravila član izvršnega sveta Hrvatske dr. Miloš Zanko in indonezijski veleposlanik v Jugoslaviji Sudarsono.

Zasedanje GATT v Tokiu

Iz Beograda je večeraj odpotovala naša delegacija na zasedanje članic splošnega sporazuma o tarifah in trgovini — Vodja delegacije Ljubo Babić bo obiskal tudi Indijo, Burmo in Cejlon

BEOGRAD, 20. okt. (Tanjug). Danes je z letalom odpotovala v Tokio jugoslovanska delegacija pod vodstvom predsednika komiteja za zunanjo trgovino Ljuba Babića, ki se bo udeležila 15. zasedanja GATT (splošnega sporazuma o tarifah in trgovini). V delegaciji so pomočnik predsednika komiteja za zunanjo trgovino dr. Nenad Popović, pomočnik načelnika oddelka v državnem sekretariatu za zunanje zadeve Venceslav Mesarić in svetnik v tem sekretariatu dr. Milan Ristić.

Na zemskem letališču so delegacijo ob odhodu pozdravili pomočnika predsednika komiteja za zunanjo trgovino tovarš Vujica Gajnović in Nikola Susnjari, načelnik oddelka v državnem sekretariatu za zunanje zadeve Lazar Latinović in drugi, kot tudi odpravnik poslov japonskega veleposlanstva v Beogradu Elkić Hara z osebjem veleposlanstva, odpravnik poslov burmanskega veleposlanstva v Beogradu U Njun in predstavniki indijskega veleposlanstva v Beogradu.

Na zasedanju GATT, ki se bo začelo 23. oktobra v Tokiu, bo Jugoslavija prvič sodelovala v delu te mednarodne organizacije kot pridružena članica.

V okviru zasedanja bo tudi sestanek ministrov za zunanjo trgovino včlanjenih dežel, ki se ga bo v imenu Jugoslavije udeležil predsednik komiteja za zunanjo trgovino Ljubo Babić.

Jugoslovanski gospodarski krogi poudarjajo, da naša dežela s tem, da sodeluje v GATT, izpričuje težnjo po razširitvi večstranskega sodelovanja na področju mednarodne trgovine in željo, da bi prispevala k urejanju vprašanj na tem torišču.

Med obiskom na Japonskem bo imel predsednik Komiteja za zunanjo trgovino s predstavniki japonske industrije in zunanje trgovine razgovore o

možnostih za zboljšanje blagovne menjave in gospodarskega sodelovanja sploh med Jugoslavijo in Japonsko.

Po zasedanju GATT bo Ljubo Babić odpotoval v Indijo, Burmo in na Cejlon, kjer bo imel razgovore o zboljšanju gospodarskega sodelovanja Jugoslavije s temi deželami in o konkretnih vprašanjih v zvezi z medsebojno trgovinsko menjavo.

DELO KONFERENCE O ANTARKTIKI

Osnutek sporazuma sprejet

WASHINGTON, 20. okt. (Reuter). Znanstveni odbor konference 12 dežel o Antarktiki, ki zaseda v Washingtonu, je sprejel osnutek dela sporazuma, ki se nanaša na znanstveno sodelovanje na tem področju. Namen konference o Antarktiki je, doseči sporazum o prepovedi ustanavljanja vojaških oporišč in o nadaljevanju znanstvenega sodelovanja na Antarktiki.

Konference se udeležujejo predstavniki Avstralije, ZDA, Sovjetske zveze, Čila, Velike

Britanije, Francije, Belgije, Japonske, Nove Zelandije, Norveške in Južne Afrike.

Kakor poroča TASS, je sovjetska polarna odprava, ki je 27. septembra odrinila iz antarktičnega oporišča Mirni, prispela na postajo Komsovoljskaja, 3420 metrov nad morjem. Članj sovjetske znanstvene odprave so v tej postaji od novembra 1957 do januarja letos proučevali v okviru programa mednarodnega geofizikalnega leta.

Polarna odprava je v 21 dneh prepotovala 870 km dolgo pot.

V NEKAJ VRSTAH

SESTI PLENUM KOMSOMOLA MOSKVA, 20. okt. (TASS). Danes se je v Moskvi začel VI. plenum Centralnega komiteja Komsomola, ki bo obravnaval naloge komsomolskih organizacij pri splošnem izobraževanju in dvigu kulturne ravni delavske in kmečke mladine ZSSR.

ADENAUER OBIŠČE BRITANJO KÖLN, 20. okt. (Reuter). Zahodnonemški kancler Adenauer je danes izjavil, da bo med 14. in 16. novembrom obiskal Veliko Britanijo, kjer se bo sestel s premijerom Macmillanom in se z njim razgovarjal o aktualnih vprašanjih.

SOVJETSKA NOTA FRANCII PARIS, 20. okt. (Reuter). Predsednik de Gaulle se je danes razgovarjal s sovjetskimi veleposlanikom v Parizu Vinogradovim, ki mu je ob tej priložnosti izročil novo noto francoski vladi.

BRITANSKI SPODNI DOM ZASEDA LONDON, 20. okt. (Reuter). Danes se je začelo zasedanje novo izvoljenega Spodnjega doma. Za speakerja je bil na današnji seji izvoljen dosedajni državni pravobranilec Harry Hyllton-Foster.

MNOŽICNI PROTEST FRANCOSKI USLUŽBENCEV PARIS, 20. okt. (Reuter). Več kot 1.750.000 vladnih uslužbencev v Franciji bo jutri demonstriralo za zahtevo po zvišanju plač. Demonstracije organizirajo sindikati, ki terjajo splošno povznesanje uradnih plač in kontrole cen.

AMERIŠKE PETORČKE SAN ANTONIO, 20. okt. (AP). V mestni bolnišnici v San Antoniu v Texasu so se rodile prve ameriške petorčke. Deklice in njihova mati, soproga letalskega poročnika Charlesa Hannana, se počutijo dobro. Otroke so dali v inkubatorje, ker so se rodili skoraj tri mesece prezgodaj.

Najnovejše v športu KOSARKA Jugoslavija : ZAR 77:57 BEJRUT, 20. okt. (APF). Reprezentanca Jugoslavije se je danes v okviru Sredozemskih iger premagala moštvo Združenih arabske republike 77:57 (42:27).

ZENSKI SAMPONAT Danes predzadnje kolo ZAGREB, 20. okt. (Tanjug). V XIII. kolu ženskega šahovskega prvenstva Jugoslavije so se partije končale takole: Timet : Milijević 6:1. Pontrac : Damjanov : 6:1. Pihajlić : Delak 1:0. Savić : Ljiljak remi. Velimirović : Jovanović 6:1. Ostale partije so prekinjene.

V prekinjenih partijah XII. kola je Delakova premagala Pontracovo. Timetova in Balabanova pa sta remizirali.

Jutri bo štirinajsto, predzadnje kolo.

Naiprej sestanek Zahoda?

Po nekaterih vesteh Eisenhower pr edlaga, da bi se zahodni državniiki sestali tik pred konferenco med Vzhodom in Zahodom

BONN, 20. oktobra (Reuter). Zahodnonemški kancler Adenauer je danes sklical izredni sestanek vlade. Kot je izjavil vladni predstavnik, so na sestanku na kratko proučili pismi predsednika Eisenhowerja in ministrskega predsednika Hruščeva kanclerju Adenauerju, vendar to ni bilo glavno, o čemer so razpravljali.

Predstavniki vlade je dejal, da ne more potrditi ne zanikati vesti, po katerih je predsednik Eisenhower priporočil, naj bi se predsedniki zahodnih vlad sestali pred konferenco med Vzhodom in Zahodom, tako da mu ne bi bilo treba dvakrat potovati v Evropo. Ko objavlja to vest, se list sklicuje na poudene kroge.

Britanski pooblašteni krogi izražajo danes prepričanje, da je skoraj povsem gotovo, da se bodo pred konferenco predsednikov štirih vlad sestali predstavniki vlad zahodnih dežel. Ti krogi pravijo, da je britanska vlada pripravljena privoliti v katerikoli datum sestanka zahodnih predsednikov, ki bi ga predlagali njeni zahodni zavezniki. Velika Britanija bi želela, da bi bila konferenca štirih predsednikov Vzhoda in Zahoda čimprej. Sestanek zahodnih predsednikov bi bil lahko nekaj dni pred pogajanjmi s Sovjetsko zvezo.

Predstavniki britanskega zunanjega ministrstva je danes izjavil, da se razgovori med zahodnimi vladami o tem vprašanju nadaljujejo. V Beli hiši ne bojo ničesar povedati glede razlik v glediščih med zahodnimi deželami, kar tiče dnevnih red in druga vprašanja v zvezi

»Die Welt« piše v današnji številki, da je predsednik Eisenhower zahteval, naj bi se zahodni predsedniki sestali neposredno pred konferenco med Vzhodom in Zahodom, tako da mu ne bi bilo treba dvakrat potovati v Evropo. Ko objavlja to vest, se list sklicuje na poudene kroge.

Britanski pooblašteni krogi izražajo danes prepričanje, da je skoraj povsem gotovo, da se bodo pred konferenco predsednikov štirih vlad sestali predstavniki vlad zahodnih dežel. Ti krogi pravijo, da je britanska vlada pripravljena privoliti v katerikoli datum sestanka zahodnih predsednikov, ki bi ga predlagali njeni zahodni zavezniki. Velika Britanija bi želela, da bi bila konferenca štirih predsednikov Vzhoda in Zahoda čimprej. Sestanek zahodnih predsednikov bi bil lahko nekaj dni pred pogajanjmi s Sovjetsko zvezo.

Predstavniki britanskega zunanjega ministrstva je danes izjavil, da se razgovori med zahodnimi vladami o tem vprašanju nadaljujejo. V Beli hiši ne bojo ničesar povedati glede razlik v glediščih med zahodnimi deželami, kar tiče dnevnih red in druga vprašanja v zvezi

s konferenco štirih predsednikov. Velika Britanija sodi, da bi morali na tej konferenci, ki naj bi ji sledila vrsta podobnih sestankov, razpravljati o Berlinu in o razorožitvi.

GENERALNA SKUPŠČINA ZDRUŽENIH NARODOV

Deklaracija o pravicah otroka

Socialni odbor je z veliko večino sprejel deset načel, ki so bistvena za razvoj otrok — Razprava o razširitvi nekaterih organov OZN

NEW YORK, 20. okt. (AFP). Pravni odbor generalne skupščine je večeraj s 66 glasovi in ob petih vzdržanih glasovih sprejel boljši sklop resolucij o pravnem statusu mednarodnih rek. Resolucija zahteva, naj generalni sekretar OZN pripravi podrobno poročilo o tem vprašanju, tako da bi lahko ugotovili, ali so problemi v zvezi z izkoriščanjem mednarodnih rek dozorili za kodifikacijo.

Socialni odbor Generalne skupščine je sinoči z veliko večino glasov sprejel deklaracijo

V stavki jeklarjev bo odločilo sodišče Pittsburg, 20. okt. (AP). Ameriška vlada je danes zatevala od federalnega sodišča odločbo o uporabi Taft - Hartleyevega zakona, da bi preprečili nadaljevanje stavke v jeklarski industriji. Predstavniki ameriških sindikatov, ki že 98 dni vodijo stavko, pa so takoj vložili pritožbo in zahtevali, naj sodišče zavrne vladno zahtevo.

Vladni zahtevi po uporabi Taft - Hartleyevega zakona je poudarjeno, da bi imelo nadaljevanje stavke težke posledice za vse ameriško gospodarstvo. Pritožba delavcev jeklarske industrije pa opozarja na neuspele pogajanja, češ da delodajalci nitevmo ugoditi delavskim zahtevam.

Dan demonstracij proti sahariskim poskusom Dar Es Salam, 20. okt. (AP). Prebivalstvo centralne in vzhodne Afrike bo a dan OZN 24. oktobra demonstriralo proti opravljanju atomskih poskusov v Sahari.

PROTEST PROTI SOBOTNIM DOGODKOM NA DUNAJU Dunaj, 20. okt. (Tanjug). Občinski svetniki na Dunaju, komunisti in levi socialisti, so danes objavili izjavo, v kateri zahtevajo, naj pristojni organi oblasti v prihodnje odločno preprečijo vse »nacionalne provokacije«, kakršna je bila v soboto zvečer v središču mesta.

V izjavi med drugim izražajo obžalovanje, da predsednik mestne občine Jonas ni prej upo-

o pravicah otroka. Deklaracija vsebuje deset načel, ki naj bodo bistvena za razvoj otrok. Besedilo, na katerem sloni deklaracija, je sestavila komisija OZN za človeške pravice. Deklaracija poudarja potrebo, da otroci dosežajo ob skrbni negi in v dobrih materialnih pogojih, kakor tudi nujno zaščito otrok proti vsem oblikam izkoriščanja ter pravico otrok do ustrezne vzgoje.

Turcija je večeraj zahtevala, naj da OZN vso prednost vprašanju razširitve članstva Varnostnega sveta, ekonomsko-socialnega sveta in mednarodnega sodišča pravice. Turški delegat Menemensloglu je v posebnem političnem odboru poudaril, da je povečanje števila članov v teh organih OZN važno in nujno. Varnostni svet ima zdaj pet stalnih in šest nestalnih članov, ki jih v celoti, Ekonomsko-socialni svet ima 18 članov.

Turški delegat je opozoril na to, da se bo v bližnji prihodnosti število v OZN včlanjenih dežel še povečalo, ter je menil, da bi bilo treba ukreniti potrebne, da bi novim članicam omogočili popolno sodelovanje v delu OZN.

Delegat ZAR Rafik Aša je dejal, da se strinja z glediščem skupne azijskih in afriških dežel, da se mora število članov v teh organih povečati.

Najprej sta malajski in irski predstavniki obrazložila svoj predlog resolucije, nato pa je sovjetski delegat Kuznečov debato o tem vprašanju označil za nespreten maneuver, ki naj Združene narode vrže nazaj v mračno dobo hladne vojne. V nadaljnji debati sta tudi delegata Nepala in Finske izrazila pomisleke proti temu, da bi vprašanje Tibeta prišlo na dnevni red. Popoldanska razprava je bila zaključena z govorom kubanskega delegata, ki je zahteval preprečenje vsake nasilne akcije, ne glede na to, kje bi se zgodila.

V posebnem političnem odboru je danes delegacija Salvadora predložila natrti resolucije, ki zahteva odločitev razprave o povečanju števila članov Varnostnega sveta, Ekonomsko - socialnega sveta in Mednarodnega sodišča pravice do prihodnjega leta. Resolucija zahteva od Generalne skupščine imenovanje odbora treh do pet članov, ki bi se posvetoval z ostalimi članji OZN, zlasti pa s stalnimi članicami Varnostnega sveta, da bi našli temelj za morebitni sporazum. Ta bi ojačal spremembe določil Ustanovne listine, ki so potreb-

steval poziva te skupne svetni. kov, naj preprepe manifestacije nacistov, in prav tako protestirajo proti temu, da sta notranji minister Afritsch in načelnik dunajske policije Holoubek, ob socialisti omogočila policijsko zaščito nacističnim izizvajcem v soboto zvečer in da je policija surovo ravnala s protifašisti.

Števil poziva te skupne svetni. kov, naj preprepe manifestacije nacistov, in prav tako protestirajo proti temu, da sta notranji minister Afritsch in načelnik dunajske policije Holoubek, ob socialisti omogočila policijsko zaščito nacističnim izizvajcem v soboto zvečer in da je policija surovo ravnala s protifašisti.

Števil poziva te skupne svetni. kov, naj preprepe manifestacije nacistov, in prav tako protestirajo proti temu, da sta notranji minister Afritsch in načelnik dunajske policije Holoubek, ob socialisti omogočila policijsko zaščito nacističnim izizvajcem v soboto zvečer in da je policija surovo ravnala s protifašisti.

TELEGRAMI

KAIRO — Poveljstvo alžirske osvobodilne vojske je objavilo, da je padlo na alžirskih bojiščih od 13. do 15. oktobra 90 francoskih vojakov, ranjenih pa je bilo 81. V treh bojih je bilo uničenih več francoskih vojaških vozil.

MANILA — V trgovskem središču mesta San Fernando na severnih Filipinih je v ponedeljek ponoči izbruhnil velik požar. Materialno škodo cenijo na 10 milijonov dolarjev. Brez strehe je ostalo 3000 ljudi.

TOKIO — Predsednik ožjega odbora Varnostnega sveta za ugotavljanje dejanskega položaja v Laosu Sibusava je odpotoval iz Tokia v New York, kjer bo poročal Varnostnemu svetu o rezultatih enomesečnega dela odbora v Laosu.

PARIZ — Ministrski predsednik Debré bo verjetno v drugi polovici novembra odpotoval v Alžirijo, kjer bo izročil namenu novi naftovod ki povezuje naftna polja v Sahari s sredozemsko luko Bougie.

MEXICO CITY — V zadnjem času je v Mehiki močno deževalo, tako da je večina rek narasla in je prišlo do poplavl. Zlasti ogrožena so široka področja države Tabasco v jugovzhodnem delu Mehike, kjer se je moralo izseliti nad 10.000 prebivalcev. Poročajo o dveh človeških žrtvah.

PEKING — Predsednik CK KP Kitajske Mao Ce Tung se je pred sinočnim sestankom s predsednikom prežidila LR Madžarske Istvanom Dobičem, ki je na obisku v LR Kitajski.

PARIZ — V ladijednici v Saint Nazairu gradijo največji francoski tanker s tonažo 75.000 ton. V francoskih ladijednicah bodo zgradili skupno šest takšnih velikih tankerjev.

WASHINGTON — Ameriško zunanje ministrstvo je objavilo, da bo pomočnik zunanjega ministra za vprašanja Bliznjega vzhoda in Južno Azijo Alexi Jones 21. oktobra odpotoval na obisk v Iran. Obiskal bo tudi Pakistan, Afganistan, Indijo, Nepal in Cejlon.